

แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ อำเภอหนองโดน ปี 2566 - 2570 (ฉบับทบทวนปี 2568)

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน
จังหวัดสระบุรี

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอเป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอว่าจะมุ่งไปสู่ทิศทางใดในอนาคต มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่มีรายละเอียดที่ชัดเจน ประกอบด้วย ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย กลยุทธ์ และโครงการในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์จังหวัด นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ตลอดจนปัญหาความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ซึ่งสะท้อนมาจากแผนชุมชน/หมู่บ้าน

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน จึงได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ (ฉบับทบทวนปี ๒๕๖๘) เพื่อกำหนดแนวทางการทำงานของสำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน ให้ไปสู่เป้าหมายอย่างมีระบบ และให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ โดยบูรณาการเชื่อมโยงการทำงานกับชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความสอดคล้องตามนโยบาย หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาระดับจังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

คณะทำงานหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ (ฉบับทบทวนปี ๒๕๖๘) จะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาการเกษตรและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง อันจะนำไปสู่การพัฒนา การแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรในพื้นที่ และเกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน
อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	๒
สารบัญตาราง	ง
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	๑
๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๒ อาณาเขตติดต่อ	๑
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๑
๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)	๒
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๒
๒.๒ ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน	๓
๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน	๔
๓ สภาพภูมิอากาศ	๗
๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ	๗
๓.๒ ฤดูกาล	๗
๓.๓ สถิติปริมาณน้ำฝน	๘
๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์	๙
๔ เส้นทางคมนาคม	๑๐
๔.๑ ถนนหลวงสายหลัก/สายรอง	๑๐
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัด	๑๐
๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๑๑
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง	๑๑
๕.๒ อ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฝายทดน้ำ	๑๑
๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม	๑๒
๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ	๑๒
๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด	๑๔
๖.๓ จำนวนครัวเรือน ประชากร แยกชาย/หญิง	๑๕
๖.๔ การศึกษา	๑๖
๖.๕ สาธารณสุข	๑๖
๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม	๑๖
๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)	๑๗
๘ ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	๑๙
๙ องค์กร/สถาบันต่าง ๆ	๒๑

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรอำเภอหนองโดน	๒๔
๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๒๔
๑.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่	๒๔
๑.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๕๗
๒ การจัดทำ TOWS Matrix	๕๘
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอหนองโดน	๖๐
๑ แนวทางการพัฒนา	๖๐
๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	๖๐
๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๖๐
๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๖๑
๑.๔ พัฒนาการแปรรูปผลผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์	๖๑
๒ สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร	๖๒
บรรณานุกรม	๖๓
ภาคผนวก	๖๔
โครงการเปลี่ยนข้าวเปลือกให้เป็นข้าวปลูก	๖๕
โครงการพลิกพื้นที่คืนชีวิต ชาวนา อำเภอหนองโดน	๖๗
โครงการอบรมเกษตรกรผู้ผลิตพืชและสมุนไพรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP	๗๐
โครงการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตแตงโมหวานหนองโดน	๗๓
ให้ปลอดภัยและได้มาตรฐาน GAP	
โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบอำเภอหนองโดน	๗๖
โครงการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร	๗๘
โครงการต่อยอดผลิตภัณฑ์และสร้างมูลค่าเพิ่มจากข้าว	๘๐

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑	แสดงเขตการปกครอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๒
ตารางที่ ๒	สรุปเขตการปกครอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๒
ตารางที่ ๓	แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอหนองโดน ๓
ตารางที่ ๔	แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดินอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๗
ตารางที่ ๕	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๒ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๖๖ ๘
ตารางที่ ๖	แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอหนองโดน ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ๙
ตารางที่ ๗	ข้อมูลพืชเศรษฐกิจอำเภอหนองโดน ปี ๒๕๖๘ ๑๓
ตารางที่ ๘	ข้อมูลด้านปศุสัตว์ ๑๓
ตารางที่ ๙	ข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ๑๓
ตารางที่ ๑๐	แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสระบุรี ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ๑๕
ตารางที่ ๑๑	ตารางแสดงจำนวนประชากรในอำเภอหนองโดน ๑๕
ตารางที่ ๑๒	แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๑๗
ตารางที่ ๑๓	แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๒๐
ตารางที่ ๑๔	รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน ๒๑
ตารางที่ ๑๕	จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์ ๒๒
ตารางที่ ๑๖	ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอหนองโดน ๒๒
ตารางที่ ๑๗	ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๒๓
ตารางที่ ๑๘	ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๒๓
ตารางที่ ๑๙	แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๒๔
ตารางที่ ๒๐	แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๒๕
ตารางที่ ๒๑	แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๒๕
ตารางที่ ๒๒	แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๒๖
ตารางที่ ๒๓	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๒๗
ตารางที่ ๒๔	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๒๗
ตารางที่ ๒๕	แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๒๘
ตารางที่ ๒๖	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๒๘
ตารางที่ ๒๗	ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๒๙
ตารางที่ ๒๘	แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวตำบลหนองโดน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๓๑
ตารางที่ ๒๙	แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๓๒
ตารางที่ ๓๐	แสดงทรัพยากรดิน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๓๒

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ ๓๑	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๓๕
ตารางที่ ๓๒	แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๓๗
ตารางที่ ๓๓	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๓๗
ตารางที่ ๓๔	แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๓๙
ตารางที่ ๓๕	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๔๐
ตารางที่ ๓๖	แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๗ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๔๑
ตารางที่ ๓๗	แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๔๓
ตารางที่ ๓๘	แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๔๓
ตารางที่ ๓๙	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๔๔
ตารางที่ ๔๐	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๔๕
ตารางที่ ๔๑	แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๔๖
ตารางที่ ๔๒	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๔๘
ตารางที่ ๔๓	แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๖๗ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๔๘
ตารางที่ ๔๔	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๕๐
ตารางที่ ๔๕	แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๕๑
ตารางที่ ๔๖	แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๕๒
ตารางที่ ๔๗	แสดงปริมาณการปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๕๓
ตารางที่ ๔๘	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกอ้อยโรงงานในอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๕๔
ตารางที่ ๔๙	แสดงต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงาน ปี ๒๕๖๗ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ๕๕
ตารางที่ ๕๐	แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข ๕๗
ตารางที่ ๕๑	แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix ๕๘

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ ๑	แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอหนองโดน	๑
ภาพที่ ๒	แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอหนองโดน	๓
ภาพที่ ๓	แสดงความลาดชันอำเภอหนองโดน	๔
ภาพที่ ๔	ข้อมูลกลุ่มชุดดินอำเภอหนองโดน	๖
ภาพที่ ๕	แสดงกลุ่มชุดดินของอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๗
ภาพที่ ๖	แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๒ ปี ตั้งแต่ ปี ๒๕๖๔ – ๒๕๖๖	๘
ภาพที่ ๗	แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ย ปี พ.ศ. ๒๕๖๔	๙
ภาพที่ ๘	เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๑๐
ภาพที่ ๙	แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๑๑
ภาพที่ ๑๐	แหล่งน้ำธรรมชาติอำเภอหนองโดน	๑๒
ภาพที่ ๑๑	แสดงสินเชื่อและภาวะหนี้ของเกษตรกรอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๑๔
ภาพที่ ๑๒	แสดงจำนวนประชากร ครุฑเรือน และครุฑเรือนเกษตรกร อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๑๕
ภาพที่ ๑๓	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๑๘
ภาพที่ ๑๔	กราฟแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๑๘
ภาพที่ ๑๕	แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๒๐
ภาพที่ ๑๖	แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๒๔
ภาพที่ ๑๗	แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๒๕
ภาพที่ ๑๘	แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๒๖
ภาพที่ ๑๙	แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๒๖
ภาพที่ ๒๐	แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๓๐
ภาพที่ ๒๑	แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๓๒
ภาพที่ ๒๒	แสดงพื้นที่แสดงทรัพยากรดิน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๓๓
ภาพที่ ๒๓	แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๓๓
ภาพที่ ๒๔	แสดงแผนที่แหล่งน้ำใต้ดิน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๓๔
ภาพที่ ๒๕	แสดงแหล่งน้ำผิวดิน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๓๔
ภาพที่ ๒๖	แสดงแผนที่แหล่งน้ำผิวดิน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๓๕
ภาพที่ ๒๗	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๓๖
ภาพที่ ๒๘	แสดงพื้นที่ระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๓๖
ภาพที่ ๒๙	แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๓๗
ภาพที่ ๓๐	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๓๘

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ ๓๑	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๓๘
ภาพที่ ๓๒	แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๓๙
ภาพที่ ๓๓	แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๔๐
ภาพที่ ๓๔	แสดงแหล่งรับซื้อข้าว อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๔๐
ภาพที่ ๓๕	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๔๓
ภาพที่ ๓๖	แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๔๔
ภาพที่ ๓๗	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๔๔
ภาพที่ ๓๘	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๔๕
ภาพที่ ๓๙	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๔๖
ภาพที่ ๔๐	แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๔๗
ภาพที่ ๔๑	แสดงวิธีการตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๔๙
ภาพที่ ๔๒	แสดงแหล่งรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๔๙
ภาพที่ ๔๓	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๕๐
ภาพที่ ๔๔	แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๕๑
ภาพที่ ๔๕	แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๕๑
ภาพที่ ๔๖	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๕๒
ภาพที่ ๔๗	แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๕๓
ภาพที่ ๔๘	แสดงปริมาณการปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๕๓
ภาพที่ ๔๙	แสดงวิธีการตลาดอ้อยโรงงาน อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๕๕
ภาพที่ ๕๐	แสดงแหล่งรับซื้ออ้อยโรงงาน อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ๕๖

บทที่ ๑

ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

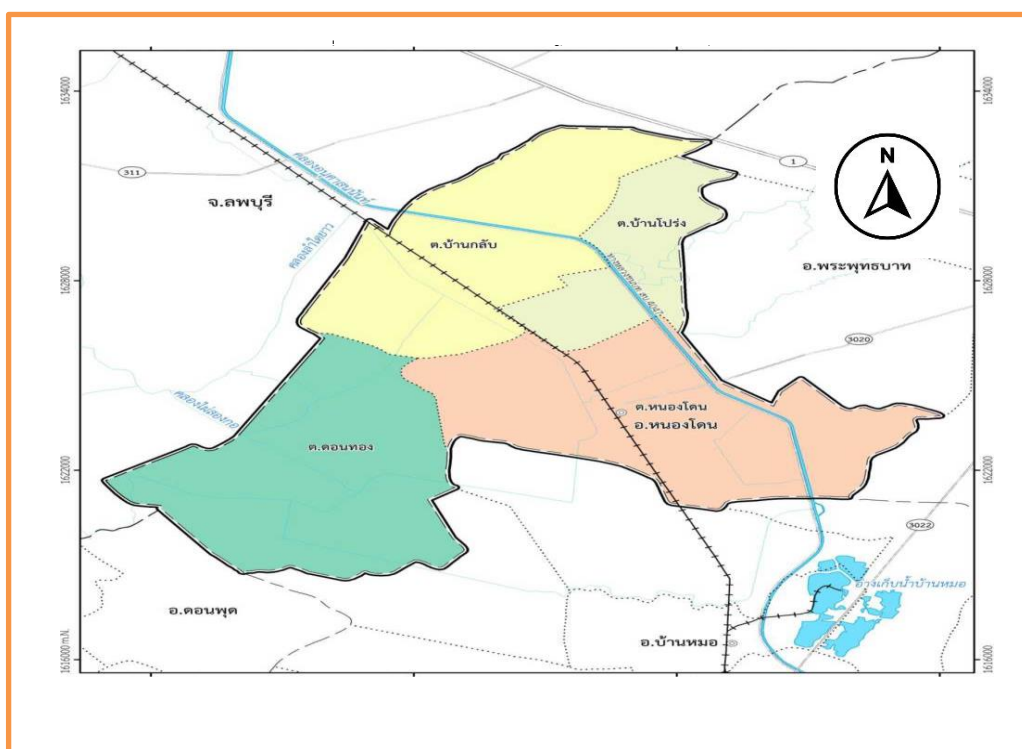
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

อำเภอนองโตนเป็นอำเภอขนาดเล็กตั้งอยู่บริเวณด้านตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัดสระบุรี และอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพมหานคร ระยะทางประมาณ ๑๔๘ กิโลเมตร อยู่ห่างจากจังหวัดสระบุรี ระยะทางประมาณ ๔๓ กิโลเมตร อำเภอนองโตนมีพื้นที่ทั้งหมด ๕๕,๐๔๓.๗๕ ไร่ หรือ ๘๘.๐๗ ตารางกิโลเมตร

๑.๒. อาณาเขต

อำเภอนองโตน มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี
- ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอบ้านหมอ และอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

ภาพที่ ๑ ภาพแสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอนองโตน

(ที่มา : ที่ว่าการอำเภอนองโตน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๑ อำเภอ แบ่งเป็นจำนวน ๑

เทศบาล ๓ อบต. ๔ ตำบล ๓๔ หมู่บ้าน

- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาลตำบลหนองโดน
จำนวน ๑ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๓ แห่ง

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงเขตการปกครอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

หมู่ที่ ตำบล	ตำบลหนองโดน	ตำบลดอนทอง	ตำบลบ้านกล้วย	ตำบลบ้านโป่ง
๑	บ้านตลาดใหม่	บ้านหนองแร	บ้านสองคอน	บ้านโป่งสว่าง
๒	บ้านศรีนวลต้อยาง	บ้านบางระกำ	บ้านกล้วยเก่า	บ้านโป่งใหม่
๓	บ้านคลองบุญ	บ้านกระทุ่มไ้มัน	บ้านป่าข่อย	บ้านโป่งเก่า
๔	บ้านตลาดเก่า	บ้านทองย้อย	บ้านป่าจั่ว	บ้านโป่งถนน
๕	บ้านโคกสะอาด	บ้านกองทอง	บ้านป่าคา	บ้านโพนกโก
๖	บ้านหนองระกำ	บ้านไผ่ใหญ่	บ้านคลองเจริญ	
๗	บ้านหนองสนโ	บ้านม้า	บ้านกล้วย	
๘	บ้านครัว	บ้านดอนทอง	บ้านกลาง	
๙	บ้านหนองโดน		บ้านดงสัก	
๑๐	บ้านป่าแหน		บ้านหลังสวน	
๑๑	บ้านต้อยาง			

(ที่มา : ที่ว่าการอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ตารางที่ ๒ ตารางสรุปเขตการปกครอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	อบต	เทศบาล ตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวนบ้าน (ครัวเรือน)
หนองโดน	๑๕,๑๖๓.๗๕	๑	๑	๑๑	๒,๕๗๒
ดอนทอง	๑๘,๖๕๓.๒๕	๑	๐	๘	๙๘๗
บ้านกล้วย	๑๔,๖๓๙.๒๕	๑	๐	๑๐	๑,๗๑๒
บ้านโป่ง	๖,๕๘๗.๕๐	๐	๐	๕	๖๓๓
รวม	๕๕,๐๔๓.๗๕	๓	๑	๓๔	๕,๙๐๔

(ที่มา : ที่ว่าการอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

ป่าไม้ของอำเภอหนองโดน จากข้อมูลแผนที่เขตป่าไม้ถาวรของกรมพัฒนาที่ดิน และแผนที่เขตป่าสงวนแห่งชาติของกรมป่าไม้ เพื่อแสดงพื้นที่ป่าตามกฎหมายพบว่า อำเภอหนองโดน ไม่มีพื้นที่ป่าตามกฎหมาย และจากข้อมูลแผนที่การใช้ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดินพบว่า นอกจากพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายแล้ว อำเภอหนองโดนไม่มีพื้นที่ป่าไม้อยู่เลย (ภาพที่ ๒)

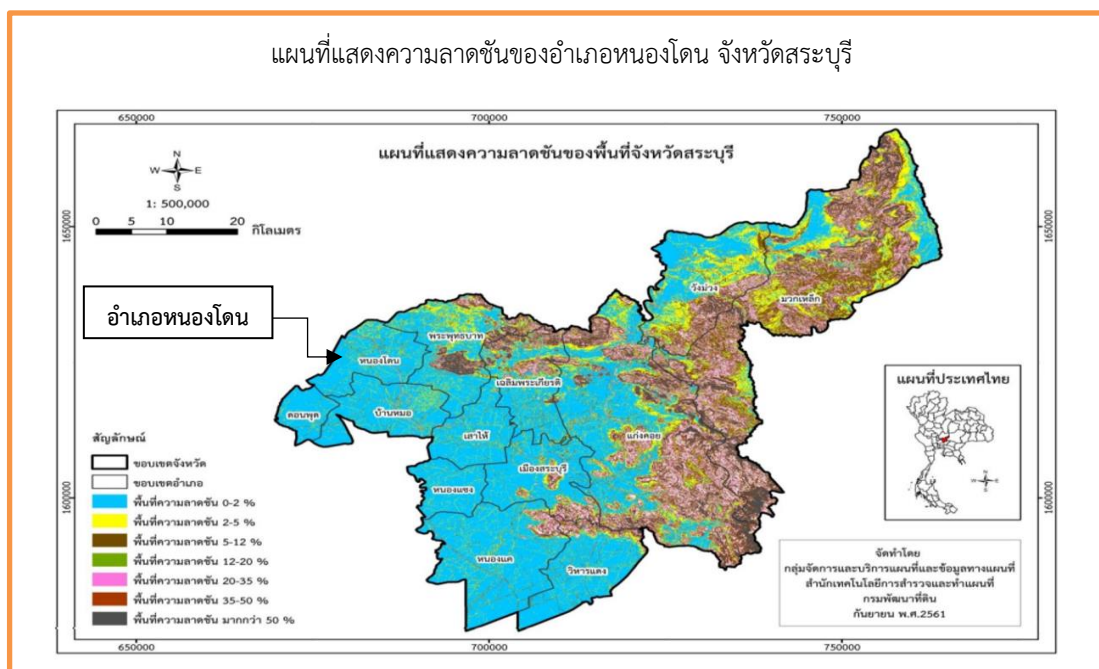
ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอหนองโดน

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
หนองโดน	๑๙,๓๗๙.๕๕	๐	๐
ดอนทอง	๑๘,๖๕๓.๒๐	๐	๐
บ้านกล้วย	๑๖,๙๑๒.๙๒	๐	๐
บ้านโป่ง	๒๘,๗๒๖.๙๘	๐	๐
รวม	๘๓,๖๗๒.๕๕	๐	๐

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

สภาพพื้นที่ของอำเภอนองโดนส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มของกลุ่มน้ำลพบุรี พื้นที่ส่วนใหญ่มีความลาดเอียง ๐-๒ เปอร์เซ็นต์ จากทิศตะวันออกมาทิศตะวันตก พื้นที่ตั้งแต่ตอนกลางต่อเนื่องไปถึงพื้นที่ทิศตะวันตกและทางทิศใต้มีความสูงเฉลี่ย ๒ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ส่วนพื้นที่ทางด้านทิศตะวันออกและทิศเหนือจะเริ่มมีความสูงเพิ่มขึ้น โดยมีระดับความสูงประมาณ ๒๐ - ๕๐ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง มีคลองชลประทานชยันนาท-ป่าสัก ตัดผ่านด้านทิศตะวันออกของอำเภอ ในด้านทิศตะวันตกของคลองชลประทานเป็นพื้นที่จัดรูปที่ดินจะมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน เนื่องจากจะมีน้ำหลากจากอำเภอข้างเคียง

ภาพที่ ๓ ภาพแสดงความลาดชันอำเภอหนองโดน

(ที่มา : รายงานโครงการจัดทำแผนที่ กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๑)

๒.๓ ลักษณะดิน และกลุ่มชุดดิน

ดินในอำเภอหนองโดน มีกลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืชจำนวน ๔ กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) กลุ่มชุดดินที่ ๑

ชุดดิน : บ้านหมี่ (Bm) ชุดดินบ้านโพน (Bpo) ชุดดินบุรีรัมย์ (Br) ชุดดินช่องแค (Ck) ชุดดินโคกกระเทียม (Kk) และชุดดินวัฒนา (Wa)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวสีดำนํ้าลึกมาก มีรอยแตกกระแหงกว้างและลึก ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงด่างเล็กน้อย การระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว

ปัญหา : ดินเหนียวจัด โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็ง แตกกระแหงกว้างและลึก ดินเปียกเหนียวมาก ทำให้การไถพรวนยาก บางพื้นที่อาจขาดแคลนน้ำและน้ำท่วมขังในฤดูฝน สร้างความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ :

ปลูกข้าว ไถพรวนเมื่อดินมีความชื้นเหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล๋อยทิ้งไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล๋อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ หรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว ไถกลบตอซังและทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยก่องกว้าง ๖-๘ เมตร คู่น้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๒) กลุ่มชุดดินที่ ๒๘ / ๒๘b

ชุดดิน : ชุดดินชัยบาดาล (Cd) ชุดดินดงลาน (Dl) ชุดดินลพบุรี (Lb) ชุดดินน้ำเลน (NaI) และชุดดินวังชมภู (Wc)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกมากสีดำที่มีรอยแตกกระแหงกว้างและลึก ปฏิบัติการดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง

ปัญหา : ดินเหนียวจัด แตกกระแหงกว้างและลึก ดินแห้งแข็ง ดินเปียกเหนียวมาก ไถพรวนยาก และขาดแคลนน้ำ

แนวทางการจัดการ :

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก ปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานพืชปุ๋ยสดพอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบก่อนออกดอก) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ในช่วงเจริญเติบโตก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๓) กลุ่มชุดดินที่ ๒๘b

ชุดดิน : ดินคล้ายชุดดินลพบุรี (Lb) ที่เป็นดินสีน้ำตาล

ลักษณะเด่น : เป็นดินเหนียวจัดลึกมาก ตลอดชั้นดินเป็นดินเหนียว ดินบนมีสีดำหรือเทาเข้ม ปฏิบัติการดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างปานกลาง ดินล่างมีสีน้ำตาลปนเทา ปฏิบัติการดินเป็นด่างปานกลางถึงเป็นด่างจัด การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง

ปัญหา : ดินเหนียวจัด โครงสร้างของดินไม่ดี เมื่อแห้งจะแข็งมากแต่พอเปียกน้ำจะแฉะ การเกษตรกรรมทำได้ลำบาก

แนวทางการจัดการ :

ปลูกพืชไร่ ปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานพืชปุ๋ยสด พอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบก่อนออกดอก) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๔) กลุ่มชุดดินที่ ๕๔

ชุดดิน : ชุดดินลำพญากลาง (Lg) ชุดดินลำนารายณ์ (Ln) และชุดดินสมอทอด (Sat)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินลึกปานกลางถึงชั้นมาร์ลหรือก้อนปูน ปฏิบัติการดินเป็นด่าง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : ดินเป็นด่างจัด และมีชั้นปูนมาร์ลหรือก้อนปูนช่วงความลึก ๑๐๐ ซม. ดินแห้งแข็ง ดินเปียกเหนียว ทำให้ไถพรวนยาก และขาดแคลนน้ำ

แนวทางการจัดการ :

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกชนิดพืชที่ชอบดินเป็นด่างมาปลูก ไถพรวนดินในขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือ พอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอกปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวนและปลูกพืชขวางความลาดชัน ปลูกพืชเป็นแถบ ปลูกพืชคลุมดิน การปลูกพืชปุ๋ยสด การปลูกพืชหมุนเวียน ทำคันดินร่วมกับปลูกหญ้าแฝกทำแนวรั้วหญ้าแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. หรือถึงชั้นมาร์ล ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน วัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๕) กลุ่มชุดดินที่ ๓๓

ชุดดิน : ชุดดินดงยางเอน (Don) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) ชุดดินกำแพงแสน (Ks) ชุดดินลำสนธิ (Ls) ชุดดินน้ำดุก (Nd) ชุดดินธาตุพนม (Tp) และชุดดินตะพานหิน (Tph)

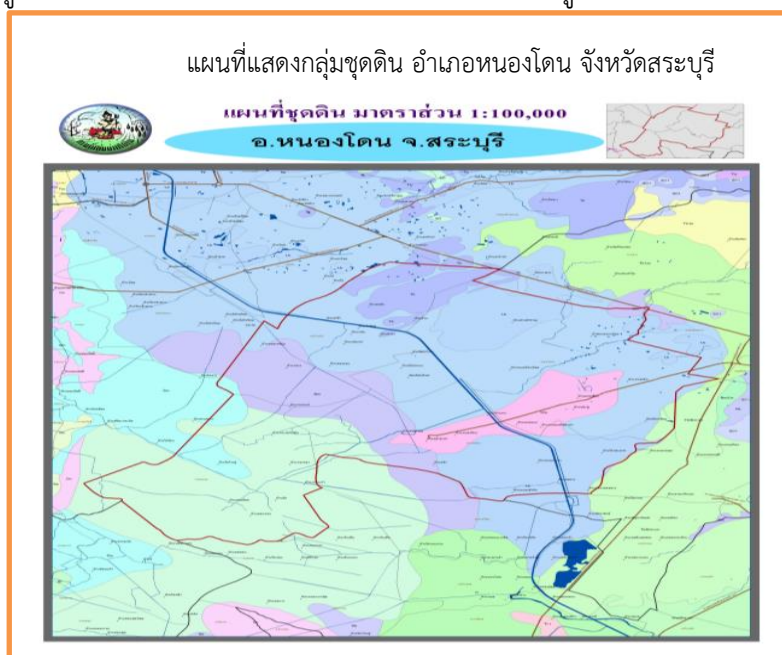
ลักษณะเด่น : กลุ่มดินทรายแบ่งละเอียดหรือดินร่วนละเอียดลึกมากที่เกิดจากตะกอนแม่น้ำหรือตะกอนน้ำพารูปพัด ปฏิกิริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : ขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งช่วงนาน บางพื้นที่อาจพบชั้นดานแข็งที่เกิดจากการเกษตรกรรม

แนวทางการจัดการ :

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสมและที่ความแตกต่างกันในแต่ละปี เพื่อทำลายชั้นดานและป้องกันการเกิดชั้นดาน จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนให้มีการปลูกพืชบำรุงดินอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดินหรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก ใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในพื้นที่ปลูก

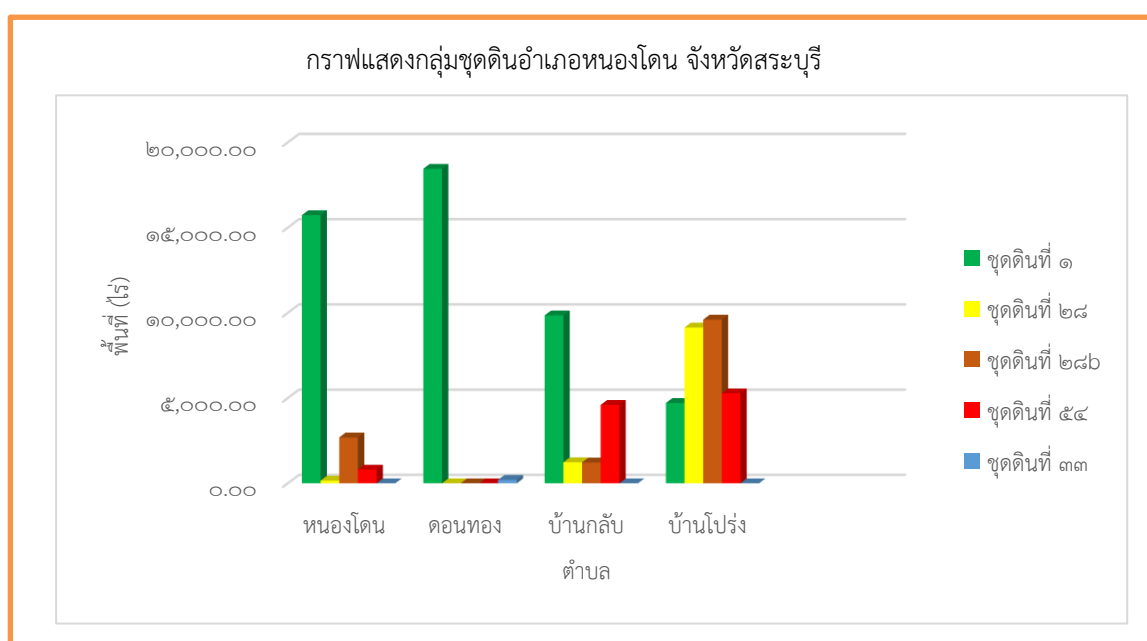
ภาพที่ ๔ ข้อมูลกลุ่มชุดดินอำเภอนองโตน

(ที่มา : http://oss101.ldd.go.th/web_th_soilseries/01_central/19_Saraburi/19_map/19_AMP/1908.pdf)

ตารางที่ ๔ แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดินอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

กลุ่มชุดดิน	พื้นที่ตำบล (ไร่)				ผลรวมทั้งหมด
	หนองโดน	ดอนทอง	บ้านกล้วย	บ้านโป่ง	
๑	๑๕,๗๒๘.๒๐	๑๘,๔๔๙.๘๐	๙,๘๕๐.๙๙	๔,๗๑๑.๔๘	๔๘,๓๔๐.๔๗
๒๘	๑๖๐.๔๑	๐	๑,๒๓๕.๗๖	๙,๑๓๗.๖๗	๑๐,๕๓๓.๘๔
๒๘b	๒,๖๘๙.๙๐	๐	๑,๒๒๑.๗๗	๙,๖๐๐.๖๐	๑๓,๕๑๒.๒๗
๕๔	๘๐๐.๙๔	๐	๔,๖๐๔.๔๐	๕,๒๗๗.๒๓	๑๐,๖๘๒.๕๗
๓๓	๐	๒๐๓.๔๐	๐	๐	๒๐๓.๔๐
ผลรวมทั้งหมด	๑๙,๓๗๙.๔๕	๑๘,๖๕๓.๒๐	๑๖,๙๑๒.๙๒	๒๘,๗๒๖.๙๘	๘๓,๖๗๒.๕๕

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๕ แสดงกลุ่มชุดดินของอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓ สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของอำเภอหนองโดนตั้งอยู่ในเขตอิทธิพลของลมมรสุม ๒ ชนิด ซึ่งพัดประจำเป็นฤดูกาล โดยพัดจากทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือในฤดูหนาว คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีอิทธิพลทำให้อำเภอหนองโดน มีอากาศหนาวเย็นและแห้ง และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดจากทิศตะวันตกเฉียงใต้เป็นส่วนใหญ่ในฤดูฝน ทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกทั่วไป ทั้งนี้อำเภอหนองโดนมีลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดู (Tropical Savanna Climate, Aw) โดยจะมีฝนน้อยแห้งแล้งในช่วงฤดูหนาว อุณหภูมิค่อนข้างสูงในฤดูร้อนและมีฝนตกชุกในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม จากการพัดผ่านของลมมรสุม

๓.๒ ฤดูกาล แบ่งออกเป็น ๓ ฤดูกาล คือ

(๑) ฤดูฝน ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดมาจากมหาสมุทรอินเดียและทะเลอันดามัน ทำให้เกิดฝนตกในระหว่างเดือนพฤษภาคม - ต้นเดือนตุลาคม โดยมีอิทธิพลของร่องมรสุมและพายุหมุนเขตร้อนเสริมปริมาณน้ำฝนในช่วงปลายฤดูฝนอีกด้วย

(๒) ฤดูหนาว ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พัดผ่านผืนแผ่นดินใหญ่ของจีน ทำให้เป็นลมเย็นและแห้งปรากฏชัดเจนในระหว่างปลายเดือนตุลาคม - ต้นเดือนมีนาคม ช่วงเวลานี้อากาศเย็นและฝนตกน้อยมากเป็นช่วงฤดูแล้งของอำเภอหนองโดน

(๓) ฤดูร้อน เป็นช่วงสั้นๆ ในช่วงปลายเดือนมีนาคม - ต้นเดือนพฤษภาคม อากาศร้อนที่สุดของปีอยู่ในช่วงเดือนเมษายน - ต้นเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้อาจเกิดพายุฤดูร้อนในบางพื้นที่

๓.๓ ปริมาณน้ำฝน

อำเภอหนองโดน มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปี ๒๕๖๔-๒๕๖๖ โดยมีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ ๘๙.๗๑ มม. ตกชุกในช่วงเดือนพฤษภาคมของทุกปี มีปริมาณน้ำฝนในช่วงฤดูฝนที่ต่ำสุดในช่วงเดือนมิถุนายนโดยมีปริมาณ ๔๓.๓๘ มม. และมีปริมาณน้ำฝนในช่วงฤดูฝนที่สูงสุดในเดือนกันยายน โดยมีปริมาณ ๓๐๓.๗๘ มม. (ภาพที่ ๖)

ภาพที่ ๖ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๓ ปี ตั้งแต่ ปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖

(ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาพบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๗)

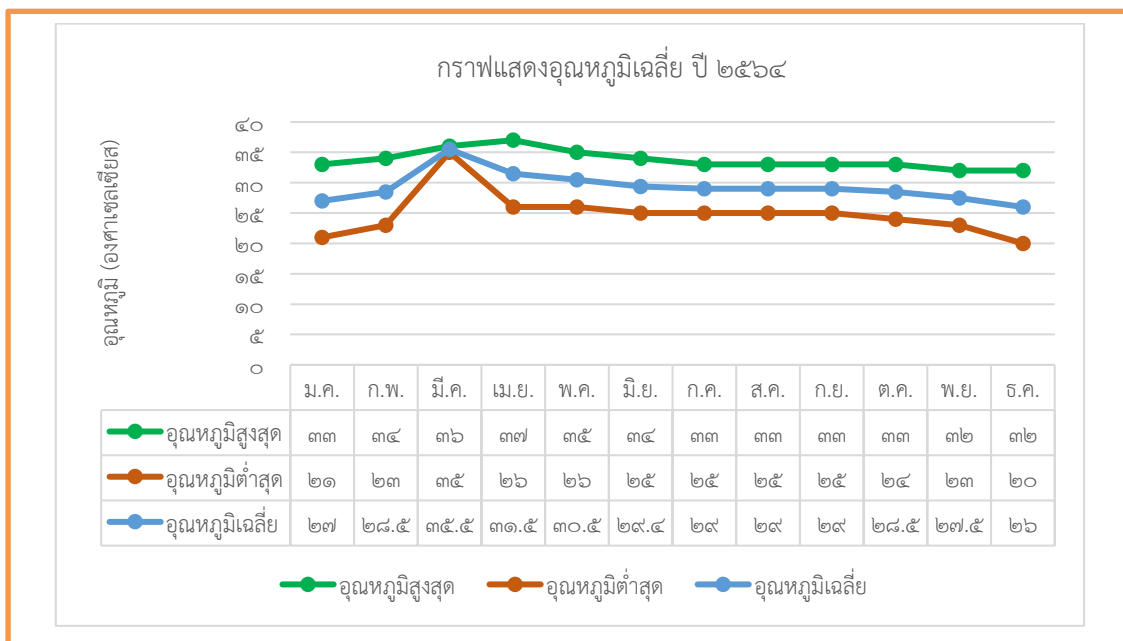
ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๓ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖

ที่	เดือน	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย(มม.)
๑	มกราคม	๑๔.๗
๒	กุมภาพันธ์	๑๐.๖๑
๓	มีนาคม	๑๕.๙๗
๔	เมษายน	๙๓.๑๑
๕	พฤษภาคม	๔๗.๑๒
๖	มิถุนายน	๔๓.๓๘
๗	กรกฎาคม	๑๖๒.๙๑
๘	สิงหาคม	๑๔๑.๕๘
๙	กันยายน	๓๐๓.๗๘
๑๐	ตุลาคม	๑๖๙.๘๗
๑๑	พฤศจิกายน	๗๙.๖๘
๑๒	ธันวาคม	๗.๐๗
	รวม	๑,๐๗๖.๕๖
	เฉลี่ย/ปี	๘๙.๗๑

(ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาพบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

อำเภอหนองโดน มีปริมาณอุณหภูมิเฉลี่ยปี ๒๕๖๔ โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด ๒๖ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๕.๕ องศาเซลเซียส (ตารางที่ ๖) ค่าความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปีเท่ากับร้อยละ ๗๒ ซึ่งมีความชื้นในอากาศค่อนข้างสูง โดยส่วนใหญ่ช่วงฤดูฝนพบว่าระหว่างเดือนสิงหาคม กันยายน และ ตุลาคม จะเป็นช่วงที่มีความชื้นในอากาศสูงที่สุด คือ อาจมีค่าสูงขึ้นไปถึง ร้อยละ ๘๓.๘ และช่วงฤดูแล้ง พบว่าเดือนธันวาคม มกราคม กุมภาพันธ์ และ มีนาคม จะมีค่าความชื้นสัมพัทธ์ประมาณ ร้อยละ ๖๔

ภาพที่ ๗ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ ๒ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๔

(ที่มา: <https://www.ncei.noaa.gov/>, และที่ว่าการอำเภอหนองโดน พ.ศ.๒๕๖๕)

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอหนองโดน ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔

เดือน	อุณหภูมิต่ำสุด	อุณหภูมิสูงสุด	อุณหภูมิเฉลี่ย
มกราคม	๒๑	๓๓	๒๗
กุมภาพันธ์	๒๓	๓๔	๒๘.๕
มีนาคม	๓๕	๓๖	๓๕.๕
เมษายน	๒๖	๓๗	๓๑.๕
พฤษภาคม	๒๖	๓๕	๓๐.๕
มิถุนายน	๒๕	๓๔	๒๙.๕
กรกฎาคม	๒๕	๓๓	๒๙
สิงหาคม	๒๕	๓๓	๒๙
กันยายน	๒๕	๓๓	๒๙
ตุลาคม	๒๔	๓๓	๒๘.๕
พฤศจิกายน	๒๓	๓๒	๒๗.๕
ธันวาคม	๒๐	๓๒	๒๖

(ที่มา : <https://www.ncei.noaa.gov/>)

๔ เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

อำเภอหนองโดน มีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทางได้ทั้งทางหลวงชนบท (หมายเลข ๔๐๔๓) ถนนคอนกรีต และถนนลาดยางภายในหมู่บ้านเป็นเส้นทางเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้านตำบลและใช้ในการขนส่งผลผลิตทางการเกษตร (ภาพที่ ๘)

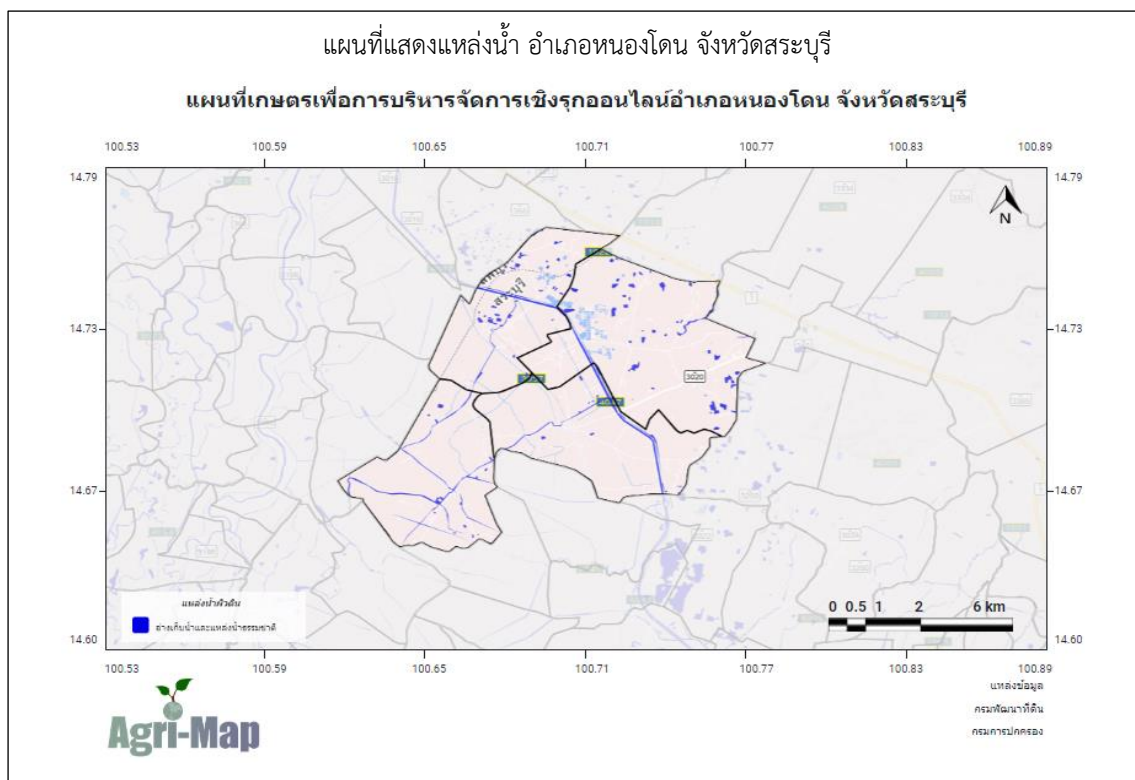
[illegible]

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนองโตนุ, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (ภาพที่ ๙)

- ๑) ทางรถไฟ มีสถานีรถไฟสายเหนือ ๒ จุดจอด ได้แก่ สถานีรถไฟหนองโดน และสถานีรถไฟบ้านกล้วย (สถานีย่อย)
- ๒) ทางรถยนต์ สามารถเดินทางได้สะดวก คือ
- สถานีขนส่งผู้โดยสาร จำนวน ๑ สถานี (รถสองแถวสีส้ม) ได้แก่ ท่ารถตลาดหนองโดน เดินทางประจำทางระหว่างอำเภอหนองโดน – อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๑๐ แหล่งน้ำธรรมชาติอำเภอนองโดน

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ประชากรอำเภอนองโดน ประชากรมีอาชีพหลักคือ ทำการเกษตร มีพื้นที่การเกษตร ๓๖,๖๘๗.๕๐ ไร่ (ร้อยละ ๖๖.๗๐ ของพื้นที่อำเภอ) โดยอยู่พื้นที่ของเขตชลประทานเกือบเต็มพื้นที่ (ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอนองโดน พ.ศ. ๒๕๖๗) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมด้านเกษตร

อำเภอนองโดน มีกลุ่มพัฒนาและส่งเสริมด้านการเกษตร ดังนี้

- กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๔ กลุ่ม
- กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ๑๐ กลุ่ม
- กลุ่มนาแปลงใหญ่ (ข้าว) ๑ กลุ่ม
- กลุ่มศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ๑ กลุ่ม
- ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและเครือข่าย ๑๓ กลุ่ม
- กลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๓ กลุ่ม

ตารางที่ ๗ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจอำเภอหนองโดน ปี ๒๕๖๘

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)								
		ข้าวนาปี	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	อ้อยโรงงาน	มันสำปะหลัง	ยางพารา	ไม้ผล	พืชผัก	พืชอื่นๆ	รวม
หนองโดน	๑๕,๑๖๓.๗๕	๖,๙๒๘	๗๒๗	๖๐๐	๐	๐	๘๐.๕๐	๕๕	๓๗	๘,๔๒๗.๕
ดอนทอง	๑๘,๖๕๓.๒๕	๑๕,๔๓๔	๐	๐	๐	๐	๒๔.๒๕	๑	๑๐๗	๑๕,๕๖๖.๒๕
บ้านกล้วย	๑๔,๖๓๙.๒๕	๗,๑๓๐	๑,๑๖๒	๒๓๐	๐	๐	๖๗	๒	๕๘.๗๕	๘,๖๔๙.๗๕
บ้านโป่ง	๖,๕๘๗.๕	๒,๓๗๐	๖๕๒	๑๒๔	๐	๐	๒.๕๐	๐.๒๕	๘.๕	๓,๑๕๗.๒๕
พื้นที่รวม	๕๕,๐๔๓.๗๕	๓๑,๘๖๒	๒,๕๔๑	๙๕๔	๐	๐	๑๐๗.๕๐	๕๘.๒๕	๒๑๖.๒๕	๓๕,๘๐๐.๗๕

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ตารางที่ ๘ ข้อมูลด้านปศุสัตว์

ตำบล	เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
หนองโดน	๒๕๓	๒๓๗	๑๖	๓๑	๔๐	๒๓๑,๘๒๗	๕,๓๓๗	๒๖๘	๐
บ้านกล้วย	๑๘๗	๓๙๔	๐	๔๓	๒๐	๘๐๕,๓๕๐	๒,๕๐๐	๑๕๑	๐
ดอนทอง	๑๒๕	๐	๐	๐	๐	๔,๘๔๗	๗,๑๓๖	๕๕	๐
บ้านโป่ง	๗๐	๑๖๙	๐	๐	๐	๑,๘๔๗	๑๕๐	๕๐	๐
รวมทั้งหมด	๖๓๕	๘๐๐	๑๖	๗๔	๖๐	๑,๐๔๓,๘๗๑	๑๕,๑๒๓	๕๒๔	๐

(ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

- โรงงานผลิตอาหารสัตว์ - แห่ง
- โรงงานฆ่าสัตว์ปีกมาตรฐาน จำนวน ๑ แห่ง คือ สัตว์ปีก (ไก่)
ชื่อโรงงาน ซิลเวอร์ฟาร์ม ที่ตั้ง ๑๘๘ ม.๒ ต.หนองโดน อ.หนองโดน จ.สระบุรี
- ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่ จำนวน ๓ แห่ง คือ สุกร/ไก่เนื้อ/ไก่ไข่
ชื่อฟาร์ม พระพุทธบาท (สุกร) ที่ตั้ง ๑๒๙/๒ ม.๕ ต.บ้านโป่ง อ.หนองโดน จ.สระบุรี
ชื่อฟาร์ม จำปาหอม (ไก่เนื้อ) ที่ตั้ง - ม.๑๐ ต.บ้านกล้วย อ.หนองโดน จ.สระบุรี
ชื่อฟาร์ม สงวนฟาร์ม (ไก่ไข่) ที่ตั้ง ๙๕ ม.๑๐ ต.หนองโดน อ.หนองโดน จ.สระบุรี

ตารางที่ ๙ ข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ตำบล	เกษตรกรรวม (ราย)	กุ้งทะเล	กุ้งน้ำจืด	ปลาทะเล	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำสวยงาม	สัตว์น้ำอื่นๆ
หนองโดน	๑๐๒	๐	๐	๐	๑๐๒	๐	๐
ดอนทอง	๕๖	๐	๐	๐	๕๖	๐	๐
บ้านกล้วย	๕๑	๐	๐	๐	๕๑	๐	๐
บ้านโป่ง	๕๖	๐	๐	๐	๕๕	๐	๑
รวมทั้งหมด	๒๖๕	๐	๐	๐	๒๖๔	๐	๑

(ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

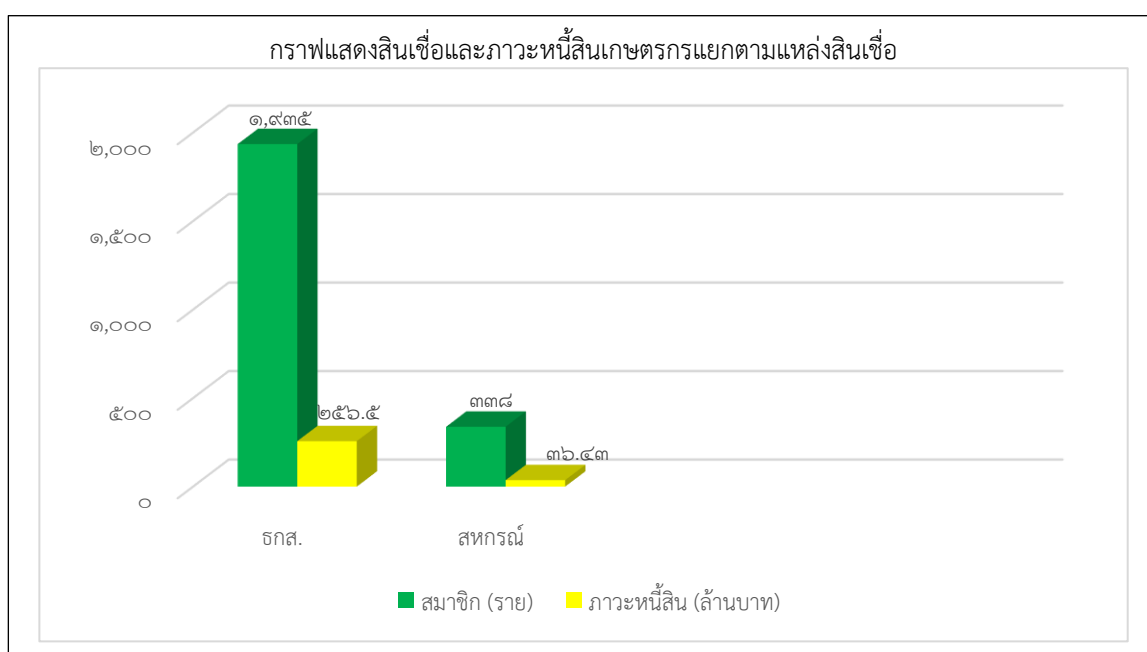
- รายได้ของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่อำเภอนองโตน ซึ่งเฉลี่ยรวมทั้งในส่วนของภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร ประมาณ ๑๘๕,๐๐๐ บาท/ครัวเรือน/ปี

- รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่อำเภอนองโตน ซึ่งเฉลี่ยรวมทั้งในส่วนของภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร ประมาณ ๑๖๐,๐๐๐ บาท/ครัวเรือน/ปี

๓) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาหนองโตน จำนวนสมาชิก ๑,๙๓๕ ราย ภาวะหนี้สิน ๒๕๖.๕ ล้านบาท

- สหกรณ์การเกษตรหนองโตน จำนวนสมาชิก ๓๓๘ ราย ภาวะหนี้สิน ๓๖.๔๓ ล้านบาท

ภาพที่ ๑๑ แสดงสินเชื่อและภาวะหนี้ของเกษตรกรอำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาหนองโตน
และสหกรณ์การเกษตรหนองโตน, พ.ศ. ๒๕๖๔)

๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดสระบุรี/ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ณ ราคาประจำปี ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เท่ากับ ๒๕๕,๖๒๗ ล้านบาท เทียบกับปี ๒๕๖๑ มีมูลค่า เท่ากับ ๒๕๖,๖๙๔ ล้านบาท ลดลง ๘,๙๓๓ ล้านบาท

ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว (Per Capita GPP) ณ ราคาประจำปี ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีรายได้ต่อคนต่อปีเท่ากับ ๓๓๖,๓๙๓ บาท/คน/ปี เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๑ ที่มีรายได้/คน/ปี ๓๒๕,๖๕๓ บาท จำนวน ๑๐,๗๔๐ บาท อยู่ลำดับที่ ๑๐ ของประเทศและเป็นลำดับที่ ๒ ของภาคกลางตอนบน มูลค่าเศรษฐกิจ ๔ ลำดับแรก ได้แก่ ๑. ภาคอุตสาหกรรม ๒. ภาคการค้า (สาขาขายส่งขายปลีกฯ) ๓. ภาคบริการ (การไฟฟ้า แก๊สและการประปา) ๔. ภาคการเกษตร จากอัตราการขยายตัว พบว่า สาขาอุตสาหกรรมมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา

ตารางที่ ๑๐ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสระบุรี ณ ราคาประจำปี (หน่วย:ล้านบาท)

รายการ	ปี พ.ศ.		
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒
ภาคเกษตร	๑๒,๕๒๕	๑๓,๒๗๐	๑๓,๓๖๘
ภาคบริการ	๖๕,๙๕๓	๖๘,๐๑๖	๗๐,๒๒๗
ภาคอุตสาหกรรม	๑๕๗,๒๗๖	๑๖๕,๔๐๘	๑๗๒,๐๓๒
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	๒๓๕,๗๕๓	๒๔๖,๖๙๔	๒๕๕,๖๒๗
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (บาท)	๓๑๒,๓๕๘	๓๒๕,๖๕๓	๓๓๖,๓๙๓

(ที่มา : แผนพัฒนาจังหวัดสระบุรี ปี ๒๕๖๖-๗๐, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ๒๕๖๔)

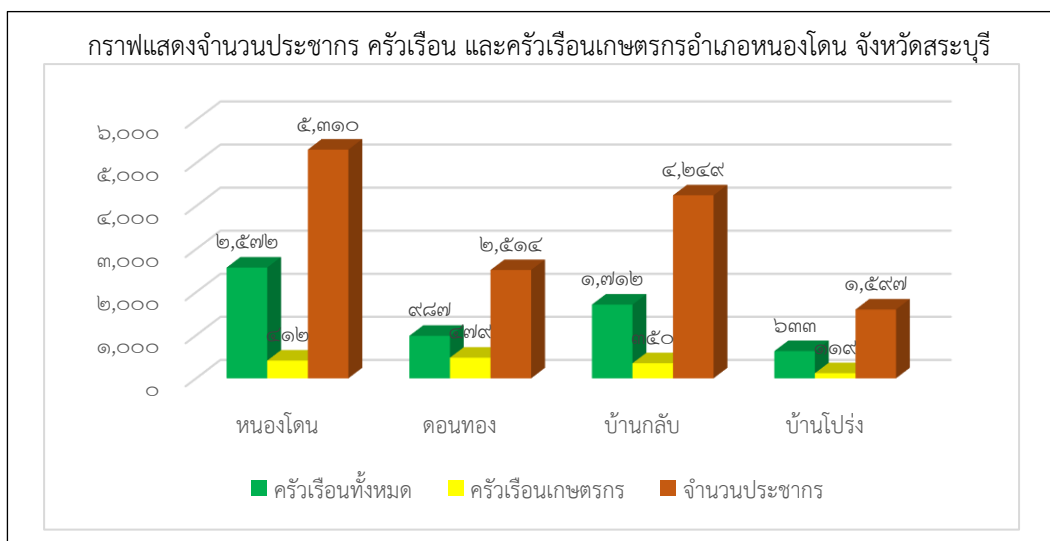
๖.๓ จำนวนครัวเรือน

อำเภอหนองโดน มีประชากรทั้งสิ้น ๑๓,๖๗๐ ราย จำนวนครัวเรือน ๕,๙๐๔ ครัวเรือน แบ่งเป็นชาย ๖,๖๐๒ คน หญิง ๗,๐๖๘ คน ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอนับถือศาสนาพุทธ มีรายละเอียดแยกเป็นตำบล ดังนี้

ตารางที่ ๑๑ ตารางแสดงจำนวนประชากรในอำเภอหนองโดน

ที่	ตำบล	ครัวเรือน ทั้งหมด	ครัวเรือน เกษตรกร (ตามทะเบียนบ้าน)	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	หนองโดน	๒,๕๗๒	๔๑๒	๒,๕๘๐	๒,๗๓๐	๕,๓๑๐
๒	ดอนทอง	๙๘๗	๔๗๙	๑,๒๕๑	๑,๒๖๓	๒,๕๑๔
๓	บ้านกล้วย	๑,๗๑๒	๓๕๐	๑,๙๙๑	๒,๒๕๘	๔,๒๔๙
๔	บ้านโป่ง	๖๓๓	๑๑๙	๗๘๐	๘๑๗	๑,๕๙๗
รวม		๕,๙๐๔	๑,๓๖๐	๖,๖๐๒	๗,๐๖๘	๑๓,๖๗๐

(ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอหนองโดน พ.ศ. ๒๕๖๘, สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน พ.ศ. ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๑๒ แสดงจำนวนประชากร ครัวเรือน และครัวเรือนเกษตรกร
อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : กรมการปกครอง, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๖.๔ การศึกษา

อำเภอหนองโดน มีสถานศึกษาหรือโรงเรียนทั้งสิ้น ๙ แห่ง แยกออกเป็น

๑. โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ จำนวน ๖ โรงเรียน ได้แก่

- ๑.๑ โรงเรียนชุมชนบ้านกล้วย (สราญราษฎร์)
- ๑.๒ โรงเรียนบ้านหลังสวนประชาสามัคคี
- ๑.๓ โรงเรียนอนุบาลหนองโดน (สนิทประชากร)
- ๑.๔ โรงเรียนชุมชนหนองโดน (ประมาณราษฎร์บริหาร)
- ๑.๕ โรงเรียนวัดหัวถนน
- ๑.๖ โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์

๒. โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑ แห่ง คือ

- ๒.๑ โรงเรียนเทศบาลตำบลหนองโดน

๓. โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔ จำนวน ๑ แห่ง คือ

- ๓.๑ โรงเรียนหนองโดนวิทยา

๔. โรงเรียนเอกชน จำนวน ๑ แห่ง คือ

- ๔.๑ โรงเรียนนานาชาติจอห์นไวแอทมอนเตสซอรี

๖.๕ การสาธารณสุข

๑. สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุข

๑.๑ สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุขของรัฐ ประกอบด้วย

๑.๑.๑ สถานบริการ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่

- ๑) โรงพยาบาลชุมชน ขนาด ๒๐ เตียง ๑ แห่ง
- ๒) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ๑ แห่ง
- ๓) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ๓ แห่ง

๑.๒ สถานบริการสาธารณสุขเอกชน ประกอบด้วย

- ๑.๒.๑ คลินิกแพทย์ ๓ แห่ง
- ๑.๒.๒ คลินิกพยาบาล - แห่ง
- ๑.๒.๓ ร้านขายยาแผนปัจจุบัน ๑ แห่ง
- ๑.๒.๔ ร้านขายยาแผนโบราณ - แห่ง

๑.๓ จำนวนบุคลากรทางการแพทย์

- ๑.๓.๑ แพทย์ จำนวน ๓ คน
- ๑.๓.๒ ทันตแพทย์ จำนวน ๒ คน
- ๑.๓.๓ เภสัชกร จำนวน ๔ คน
- ๑.๓.๔ พยาบาล จำนวน ๓๕ คน
- ๑.๓.๕ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน ๘ คน
- ๑.๓.๖ อาสาสมัครสาธารณสุข(อสม.) จำนวน ๒๕๘ คน

๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม

๑) การนับถือศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่ ประมาณร้อยละ ๙๕ ของอำเภอหนองโดนนับถือศาสนาพุทธ

๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

❁ วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญของอำเภอหนองโดน ได้แก่ วัฒนธรรมชาวไทยพวน บริเวณตำบลบ้านกล้วย

❁ ประเพณีที่สำคัญ

- ประเพณีกำฟ้า (ชาวไทยพวน) ในสมัยดั้งเดิมการทำนาต้องอาศัยน้ำฝนจากธรรมชาติ ชาวพวนในสมัยนั้นจึงมีการเกรงกลัวฟ้ามาก ไม่กล้าที่จะทำอะไรให้ฟ้าพิโรธ ถ้าฟ้าพิโรธย่อมหมายถึงความแห้งแล้ง อดอยาก หรือฟ้าอาจผ่าคนตาย ประชาชนกลัวจะได้รับ ความทุกข์ยากอันเป็นภัยจากฟ้า จึงมีการเซ่นสรวง สักการบูชาผีฟ้า หรืออีกนัยหนึ่งประชาชนรู้สึกสำนึกในบุญคุณของผีฟ้าที่ได้ให้น้ำฝน อันหมายถึงความชุ่มชื้น ความอุดมสมบูรณ์มีชีวิตของคน สัตว์ และพืชพรรณต่าง ๆ จึงได้เกิดประเพณีกำฟ้าขึ้น

- ประเพณีกวนข้าวทิพย์ พิธีกวนข้าวทิพย์ได้ยึดถือปฏิบัติเป็นประเพณีสืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในหมู่ของชาวพุทธทั่วไป เพื่อระลึกถึงสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และเหตุการณ์ที่นางสุชาดาได้กวนข้าวทิพย์ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ แล้วนำไปถวายพระพุทธเจ้าก่อนที่จะตรัสรู้ ๑ วัน โดยถือว่ามีผลานิสงส์มากด้วยเหตุนี้ชาวพุทธจึงพร้อมใจกันกวนข้าวทิพย์ เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา เทิดทูนพระเกียรติคุณด้วยความกตัญญูกตเวทิตาธรรม ข้าวทิพย์มธุปายาสนี้เชื่อกันว่า เมื่อทำครบถ้วนตามพิธีแล้ว จะเป็นสิริมงคลแก่ผู้ทำและผู้บริโภค สมควรจะเซ่นสรวงเทพารักษ์ ผู้ที่ได้บริโภคข้าวทิพย์แล้ว จะประสบโชคความต่าง ๆ นานา ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ภัยพิบัติ ประสบสิ่งที่เป็นมงคล

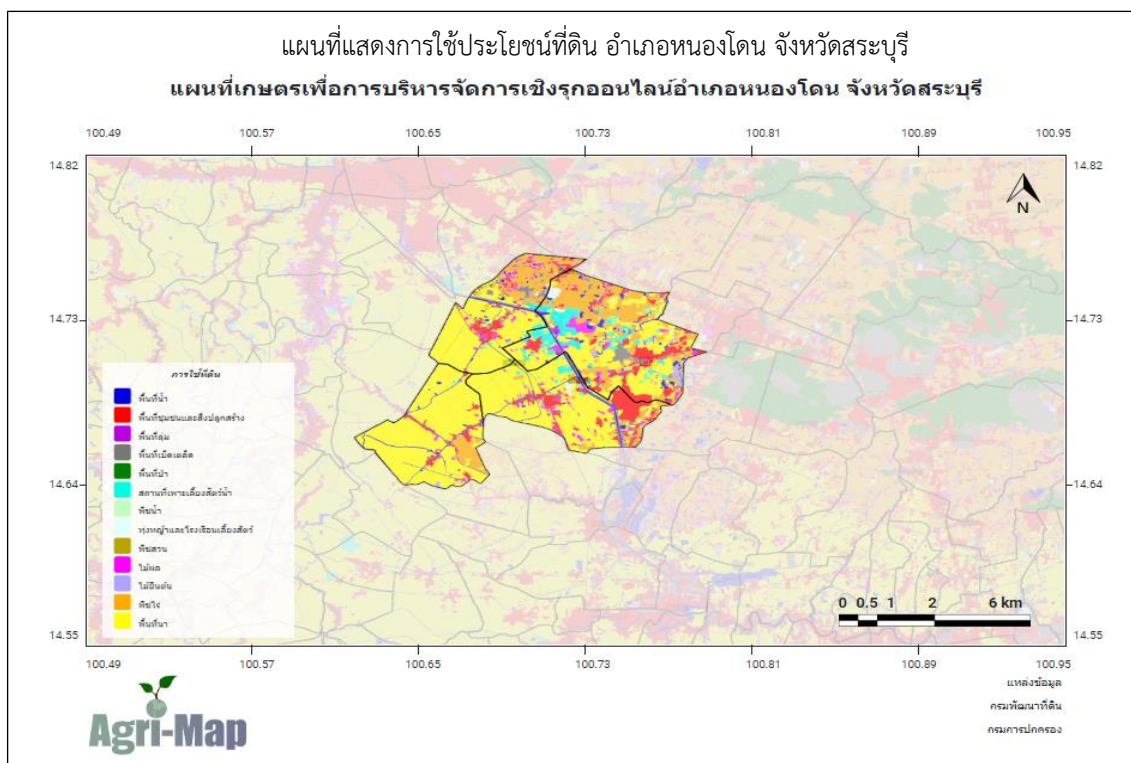
๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

อำเภอหนองโดน มีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา จำนวน ๔๗,๓๗๔.๐๕ ไร่ ร้อยละ ๕๖.๖๒ รองลงมาคือ พืชไร่ จำนวน ๑๔,๒๔๑.๖๐ ไร่ ร้อยละ ๑๗.๐๒ และพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน ๘,๘๑๖.๔๖ ไร่ ร้อยละ ๑๐.๕๔

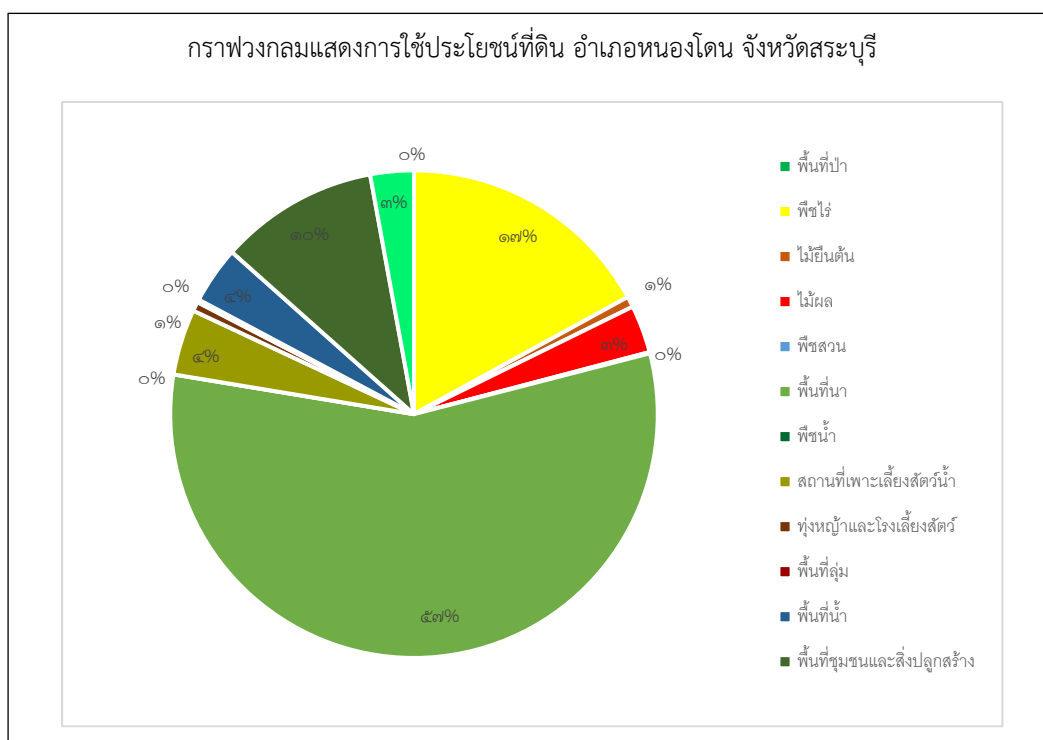
ตารางที่ ๑๒ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๐	๐
พืชไร่	๑๔,๒๔๑.๖๐	๑๗.๐๒
ไม้ยืนต้น	๕๙๔.๔๙	๐.๗๑
ไม้ผล	๒,๖๕๐.๓๘	๓.๑๗
พืชสวน	๖๙.๗๑	๐.๐๘
พื้นที่นา	๔๗,๓๗๔.๐๕	๕๖.๖๒
พืชน้ำ	๐	๐
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๓,๖๕๖.๑๙	๔.๓๗
ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	๕๑๔.๓๑	๐.๖๑
พื้นที่ลุ่ม	๑๖๐.๕๕	๐.๑๙
พื้นที่น้ำ	๓,๑๗๓.๔๔	๓.๗๙
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๘,๘๑๖.๔๖	๑๐.๕๔
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๒,๔๑๓.๐๕	๒.๘๘

(ที่มา: ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๑๓ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอนองโง จังหวัดสระบุรี
 (ที่มา: ระบบแผนที่เกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๑๔ กราฟแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอนองโง จังหวัดสระบุรี
 (ที่มา: ระบบแผนที่เกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

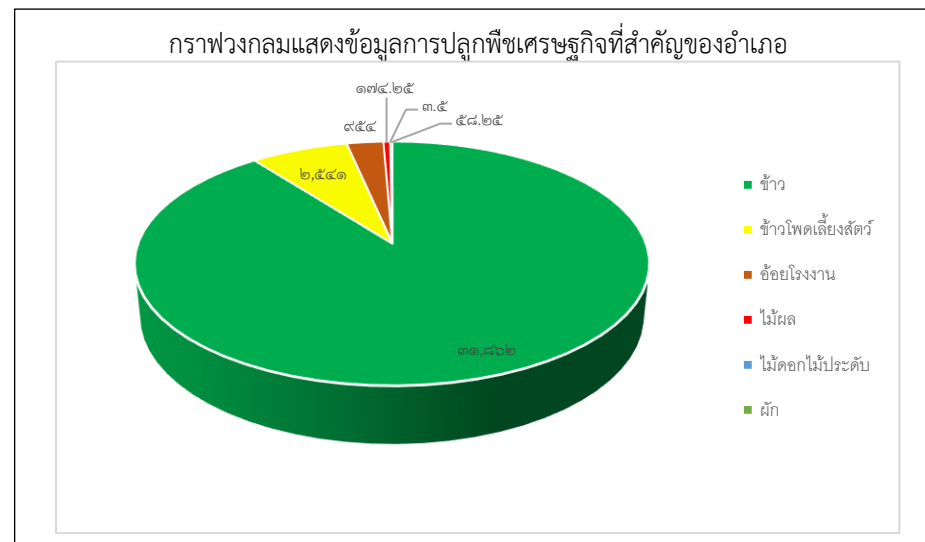
๘ ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

อำเภอหนองโดน พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าวเจ้า มีพื้นที่ปลูกมากจำนวน ๓๑,๘๖๒ ไร่ รองลงมา คือ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๒,๕๔๑ ไร่ และอ้อยโรงงาน มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๙๔๐ ไร่ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้นบางส่วน

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร (ไร่) อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี											
		ข้าว	อ้อย โรงงาน	มัน สำปะหลัง	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	สับปะรด	ผัก	หญ้า เลี้ยงสัตว์	ยางพารา	ปาล์ม น้ำมัน	ไม้ผล	ไม้ดอก ไม้ ประดับ	รวมทั้งหมด
หนองโดน	๑๕,๑๖๓.๗๕	๖,๙๒๘	๖๐๐	๐	๗๒๗	๐	๕๕	๐	๐	๐	๘๐.๕๐	๒	๘,๓๙๒.๕๐
ดอนทอง	๑๘,๖๕๓.๒๕	๑๕,๔๓๔	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๒๔.๒๕	๐	๑๕,๔๕๙.๒๕
บ้านกล้วย	๑๔,๖๓๙.๒๕	๗,๑๓๐	๒๓๐	๐	๑,๑๖๒	๐	๒	๐	๐	๐	๖๗	๑	๘,๕๙๒
บ้านโป่ง	๖,๕๘๗.๕๐	๒,๓๗๐	๑๒๔	๐	๖๕๒	๐	๐.๒๕	๐	๐	๐	๒.๕๐	๐.๕๐	๓,๑๔๙.๒๕
รวม	๕๕,๐๔๓.๗๕	๓๑,๘๖๒	๙๕๔	๐	๒,๕๔๑	๐	๕๘.๒๕	๐	๐	๐	๑๐๙.๒๕	๓.๕๐	๓๕,๕๙๓

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๑๕ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๙ องค์กรและสถาบันต่าง ๆ

อำเภอหนองโดน มีกลุ่มสถาบันเกษตรกร กลุ่มอาชีพการเกษตร ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการหลายกลุ่ม กลุ่มอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีกลุ่มต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ ๑๔ รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน

ที่	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม/ เจ้าของกิจการ	ชื่อผลิตภัณฑ์	สถานที่ตั้ง		
				เลขที่	หมู่ ที่	ตำบล
๑	กลุ่มอาชีพสตรีตัดเย็บเสื้อ ทานตะวันและลายไทย	น.ส.วัฒนา บุญอ่อน	เสื้อสำเร็จรูปลายต่าง ๆ เสื้อคอ กระเช้า ผ้าเช็ดมือ ปกหมอนแปรรูป จากเศษผ้า	๗๔	๑	บ้านกล้วย
๒	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	นางนภา เสนาะวาที	เสื้อสำเร็จรูปสตรี เสื้อสำเร็จรูปสตรี ลายสก๊อต	๕๑	๖	บ้านกล้วย
๓	กลุ่มพัฒนาอาชีพ ผลิตภัณฑ์	น.ส.ราตรี วิสัยทอง	กระเป๋าถักเชือกไนลอน กีบติดผม ยางรัดผมจากไหมพรมผลิตภัณฑ์ จากเชือกมัดฟาง (ผ้าซี) ผ้าพันคอไหมพรม มาลัยจิว เสื้อถักโครเช่ กระเป๋าต่างค์ ปักปัก ของชำร่วยพวงกุญแจจาก ลูกปัด ผลิตภัณฑ์เชือกมัดฟาง พวง กุญแจตุ๊กตา หมวกไหมพรมและ แคนตาลูป	๗๘	๑๐	บ้านกล้วย
๔	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ตำบลบ้านกล้วย	นางสุณี เดชกุล	กุนเชียงปลา ขนมหอกจอก แหนมปลา พักทองฉาบ ปลาต้ม	๑๕๗	๑	บ้านกล้วย
๕	กลุ่มกระหรีฟ้าสุริยา	น.ส.สุริยา ทำทอง	กระหรีฟ้าดำ ขนมห้าบับ	๕๗	๔	บ้านกล้วย
๖	กลุ่มขนมไทย ม.๕	นายนิกร กระจำนโพธิ์	โอ้มะเผ็ด หมี่กรอบโบราณ ขนม หนานสาลิ ขนมห้อมแกงถั่ว	๖	๕	บ้านกล้วย
๗	กลุ่มอาชีพพริกแกง	นางหนู ไทยภักดี	พริกแกง ขนมห้อมแปบ น้ำสมุนไพร	๑๒	๑	บ้านโป่ง
๘	กลุ่มอาชีพบ้านโป่งสว่าง	น.ส.ปัทมา พหลยุทธ	ปลาแดดเดียว จักสาน	๑๓๑	๑	บ้านโป่ง
๙	กลุ่มอาชีพบ้านป่าคา- หนองขมิ้น	นางพัชรินทร์ กานกรณ	สบู่สมุนไพรแชนเมด ขนมหอดช่อง	๒๔/๑	๕	บ้านกล้วย
๑๐	กลุ่มสัมมาชีพชุมชน บ้านโป่งใหม่	นางวรรณมา ม่วงมิตร	ไข่เค็ม ข้าวเกรียบไข่เค็ม	๑๒	๒	บ้านโป่ง
๑๑	กลุ่มอาชีพบ้านโพนกกโก	นางศรีรุ่ง บุตรแสน	ผลิตภัณฑ์จากเชือกมัดฟางปลาตุ๊ก สวรรค์ ปลาตุ๊กแดดเดียว	๑๒๐	๕	บ้านโป่ง
๑๒	กลุ่มอาชีพบ้านไคใหญ่	น.ส.อริญญา ทรัพย์เชาว์	ขนมเม็ดขนุน	๙๘	๖	ดอนทอง
๑๓	กลุ่มอาชีพบ้านคลองบุญ	นายมนู คำเปลว	น้ำลูกหม่อน, ไม้กวาดทางมะพร้าว	๙๑	๓	หนองโดน
๑๔	นายรุจดิชัย สิมิชัย	นายรุจดิชัย สิมิชัย	กล้วยตาก	๑๐๐	๕	บ้านกล้วย

(ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ตารางที่ ๑๕ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๒๒
เครื่องดื่ม	๓
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๒
ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	๗
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๑
รวม	๓๕

(ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ตารางที่ ๑๖ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอหนองโดน

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์บ้านโคกสะอาด	๓๖	๕	หนองโดน	๑๖	นายธรรมบุญ ทับคุณ
วิสาหกิจชุมชนข้าวดีมีคุณเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์และทำเกษตรแปรรูป	๑๙	๖	ดอนทอง	๑๒	น.ส.กชมล สีนวล
วิสาหกิจชุมชนบ้านกระทู้ไผ่ ๒	๑๐	๓	ดอนทอง	๗	นายสายันต์ นาคอุดม
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวตำบลหนองโดน	๑	๘	หนองโดน	๓๕	นายกำธร จิตตะโน
วิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสมุนไพรตำบลหนองโดน	๓๔	๖	หนองโดน	๑๘	นางบัวรา ผาสุข
วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบ้านโปร่งใหม่	๑๒	๒	บ้านโปร่ง	๑๒	นางวรรณ ม่วงมิตร
วิสาหกิจชุมชนแสงเทียนบ้านดอนทอง	๔๑	๘	ดอนทอง	๑๐	นายสมศักดิ์ เจริญสุข
วิสาหกิจชุมชนแปรรูปปลาบ้านโปร่ง	๑๒๐	๕	บ้านโปร่ง	๘	นางศรีรุ่ง บุตรแสน

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ตารางที่ ๑๗ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านโป่งใหม่	๑๒	๒	บ้านโป่ง	๑๒	นางวรรณนา ม่วงมิตร
กลุ่มแม่บ้านพัฒนาไผ่ใหญ่	๙๘	๖	ดอนทอง	๘	น.ส.อรัญญา ทรัพย์เชาว์
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านป่าคา	๒๔/๑	๕	บ้านกลับ	๑๓	นางพัชรินทร์ กางกรณ์
กลุ่มยุวเกษตรกร โรงเรียนชุมชนบ้านกลับ (สราญราษฎร์)	-	๗	บ้านกลับ	๒๖	ด.ญ.กรรณิการ์ สอนราช
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวัดหัวถนน	-	๔	บ้านโป่ง	๑๔	ด.ญ.มิณดา หมิ่นที
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์	-	๕	ดอนทอง	๑๓	ด.ช.ณัฐภูมิ สุขสวัสดิ์
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนอนุบาลหนองโดน(สนิทประชากร)	-	๑	หนองโดน	๑๗	ด.ญ.รัตนภาณันท์ หมิ่นที
กลุ่มส่งเสริมการผลิตแปรรูปปลา	๑๐๙	๕	บ้านโป่ง	๒๕	นายบุญช่วย วงษ์โกฏ

(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ตารางที่ ๑๘ ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
สหกรณ์การเกษตรหนองโดน	๔๐	๑	หนองโดน	๗๑๑	นายสมบุรณ์ เงินกร
กลุ่มเกษตรกรทำนาหนองโดน	๖๒	๖	หนองโดน	๑๑๗	นายสมศักดิ์ เทียงธรรม
กลุ่มเกษตรกรทำนาดอนทอง	๔๑	๘	ดอนทอง	๒๘	นางทิวาพร เปี้ยจรัส
กลุ่มเกษตรกรทำนาบ้านโป่ง	๗๑	๑	บ้านโป่ง	๔๔	นายสวัสดิ์ อ่อนดี

(ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสระบุรี พ.ศ. ๒๕๖๘)

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

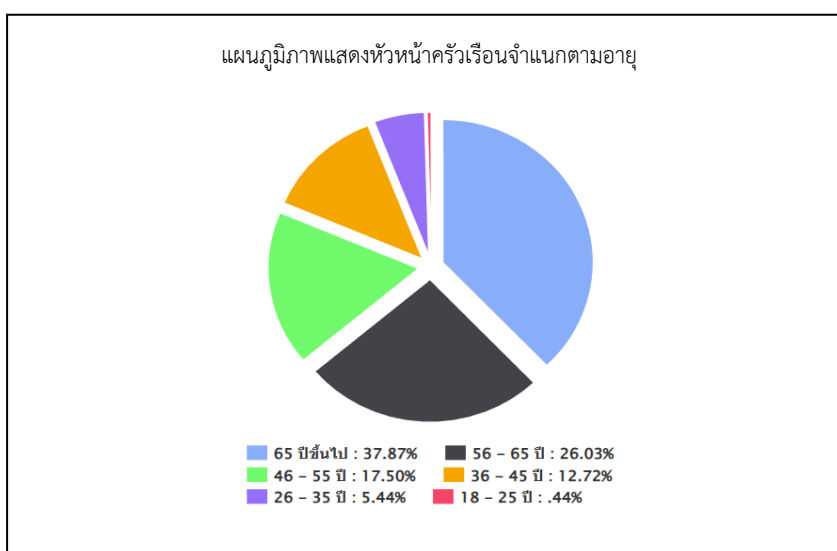
(๑) ครุว์เรือนเกษตรกร

อำเภอหนองโดนมีครุว์เรือนเกษตรกร จำนวน ๑,๓๖๐ ครุว์เรือน โดยมีหัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกร อายุ ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๕๑๕ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๘๗ รองลงมาอายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี จำนวน ๓๕๔ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๐๓ อายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี จำนวน ๒๓๘ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๕๐ และอายุระหว่าง ๓๖ - ๔๕ ปี จำนวน ๑๗๓ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗๒ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๙ แสดงหัวหน้าครุว์เรือนจำแนกตามอายุ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ช่วงอายุ (ปี)	ครุว์เรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๕๑๕	๓๗.๘๗
๕๖ - ๖๕ ปี	๓๕๔	๒๖.๐๓
๔๖ - ๕๕ ปี	๒๓๘	๑๗.๕๐
๓๖ - ๔๕ ปี	๑๗๓	๑๒.๗๒
๒๖ - ๓๕ ปี	๗๔	๕.๔๔
๑๘ - ๒๕ ปี	๖	๐.๔๔
รวม	๑,๓๖๐	๑๐๐

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๑๖ แสดงหัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘)

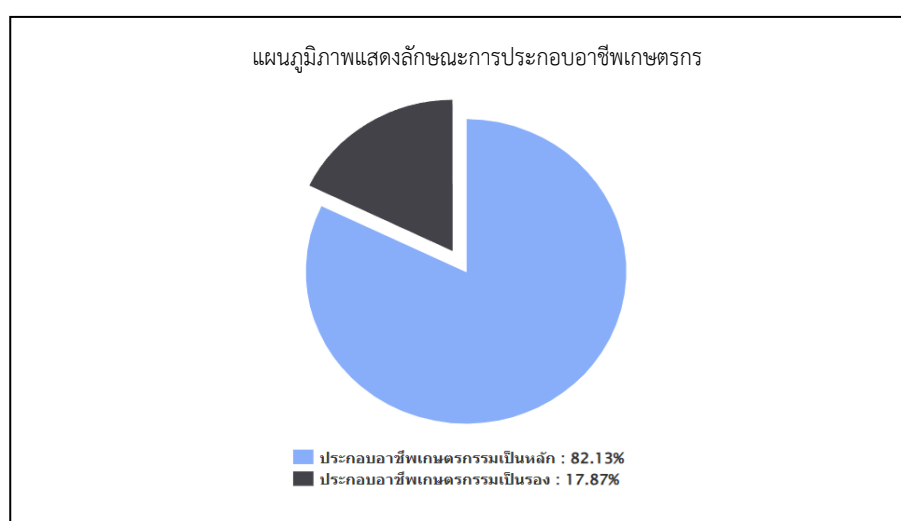
(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

อำเภอหนองโดนมีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จำนวน ๑,๑๑๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๑๓ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๒๔๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๘๗

ตารางที่ ๒๐ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๑,๑๑๗	๘๒.๑๓
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๒๔๓	๑๗.๘๗

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๑๗ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘)

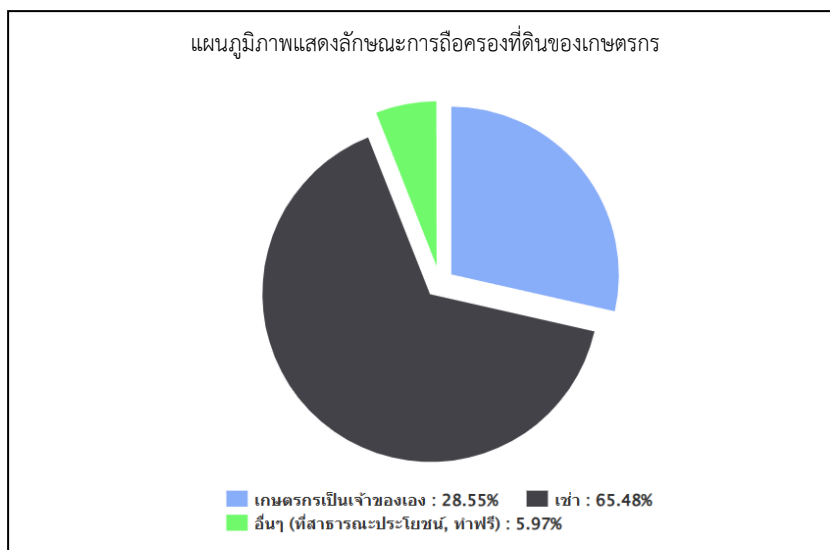
(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอหนองโดน ส่วนใหญ่เป็นที่เช่า จำนวน ๑,๑๖๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๔๘ รองลงมาคือเกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๕๐๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๕๕ และอื่น ๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๑๐๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕.๙๗ ตามลำดับ ทั้งนี้ เกษตรกรบางส่วนมีการถือครองที่ดินในทุกลักษณะ

ตารางที่ ๒๑ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	๕๐๗	๒๔.๕๕
เช่า	๑,๑๖๓	๖๕.๔๘
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๑๐๖	๕.๙๗

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๑๘ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘)

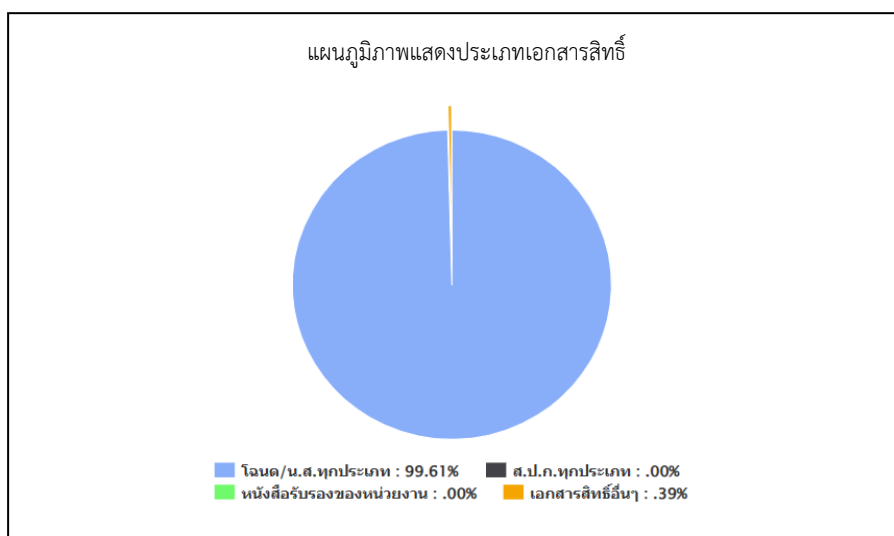
(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

เกษตรกรอำเภอหนองโดน มีการถือครองที่ดินแบบเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๕๐๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๖๑ หนังสือรับรองของหน่วยงาน จำนวน - ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐ และเอกสารสิทธิ์อื่น ๆ จำนวน ๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๙ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๒ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์อื่นๆ	
๕๐๖	๐	๐	๒	๕๐๘

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๑๙ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

อำเภอหนองโดน มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๑ กลุ่ม มีสมาชิก ๑๐ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๓ กลุ่ม สมาชิก ๓๓ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๔ กลุ่ม สมาชิก ๖๔ ราย วิสาหกิจชุมชน ๙ แห่ง สมาชิก ๑๑๘ ราย และสหกรณ์จำนวน ๑ แห่ง

ตารางที่ ๒๓ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	กลุ่มส่งเสริม		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
หนองโดน	-	-	-	-	๑	๑๕	๓	๖๙	๑	-	-	-
ดอนทอง	-	-	๑	๑๑	๑	๑๕	๓	๒๙	-	-	-	-
บ้านกล้วย	-	-	๑	๑๐	๑	๒๐	-	-	-	-	-	-
บ้านโป่ง	๑	๑๐	๑	๑๒	๑	๑๔	๒	๒๐	-	-	-	-
รวม	๑	๑๐	๓	๓๓	๔	๖๔	๘	๑๑๘	๑	-	-	-

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

อำเภอหนองโดน มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๑ ศูนย์ และ ศพก.เครือข่าย ๑๑ ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๒ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๑ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๓ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ๑ ศูนย์

ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศคปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยีด้านการ พัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏิรูป	
หนองโดน	๑	๗	๑	๑	๑	-	-	-	-
ดอนทอง	-	๒	๑	-	๑	-	-	-	๑
บ้านกล้วย	-	๑	-	-	๑	-	-	-	-
บ้านโป่ง	-	๑	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๑	๑๑	๒	๑	๓	-	-	-	๑

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๑) อาสาสมัครเกษตร

อำเภอหนองโดน มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๑๔๗ คน โดยมีอาสาสมัครจำนวนมากที่สุด ๔๘ ราย รองลงมา คือ เกษตรหมู่บ้าน ๓๔ ราย และหมอดินอาสา ๓๓ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาสมัครบางรายทำหน้าที่อาสาสมัครมากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๒๕ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)										
	อาสาสมัคร ฝน หลวง	ครู บัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอ ดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสา สมัครปฏิรูป ที่ดิน	อาสา สมัคร ชลประทาน	สารวัตร เกษตร อาสา
หนองโดน	๓	๒	-	๗	๑๑	๑๑	๑	๑	-	๒	๑
ดอนทอง	๙	-	-	๔	๘	๘	-	-	-	๑	-
บ้านกล้วย	๑	๒	-	๔	๑๐	๑๐	-	-	-	๕	๑
บ้านโป่ง	๑	-	๓	๓	๔	๕	-	-	-	๑	-
รวม	๑๔	๔	๓	๑๘	๓๓	๓๔	๑	๑	๐	๙	๒

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนองโตน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอนองโตน มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในอำเภอนองโตน มีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๒ คน

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
บ้านกล้วย	๒	๑. นายรุจณชัย ลิ้มชัย ๒. นายนิกร กระจำโพธิ์	๑๐๐ ม.๕ ต.บ้านกล้วย อ.หนองโดน จ.สระบุรี ๖ ม.๕ ต.บ้านกล้วย อ.หนองโดน จ.สระบุรี	เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรทฤษฎีใหม่
รวม	๒			

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนองโตน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอนองโตน

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายรุจณชัย ลิ้มชัย

บ้านเลขที่ ๑๐๐ หมู่ ๕ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

สถานการณ์ของพื้นที่ : ลักษณะพื้นที่ราบเรียบและราบลุ่มบางส่วน โดยมีความลาดเอียงจากทิศตะวันออกมาทิศตะวันตก มีคลองชลประทานขียนา-ป่าสัก ตัดผ่านด้านทิศตะวันออกของอำเภอ ด้านทิศตะวันตกของคลองชลประทานเป็นพื้นที่จัดรูปที่ดิน ปัญหาที่พบเป็นประจำในพื้นที่ คือ น้ำท่วมขังในฤดูฝนเนื่องจากน้ำที่หลากมาจากอำเภอข้างเคียง, ปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่นาทุ่งต่ำในช่วงเดือนกันยายน - ธันวาคม, ปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในช่วงเดือนมกราคม - พฤษภาคม สำหรับพืชเศรษฐกิจสำคัญ ได้แก่ ข้าว และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

แนวทางการพัฒนา : แนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี ได้แก่

๑. ปรับปรุงพื้นที่ให้มีการกักเก็บน้ำได้มากขึ้น
๒. ปรับปรุงพื้นที่แปลงสาธิตให้มีความสอดคล้องกับฐานการเรียนรู้
๓. ปรับปรุงอาคารที่ใช้ในการอบรมให้เหมาะสม สวยงาม สะดวกต่อการให้บริการ
๔. เพิ่มเทคโนโลยีการผลิตด้วยเครื่องจักรกลสมัยใหม่

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : การทำไร่นาสวนผสม และการลดต้นทุนการผลิตข้าว

หลักสูตรเรียนรู้ : การทำเกษตรผสมผสาน และการทำนาแบบลดต้นทุนการผลิต ซึ่งประกอบด้วยฐานการเรียนรู้ จำนวน ๕ ฐาน ได้แก่ การจัดการเมล็ดพันธุ์ การจัดการดินและปุ๋ย การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน นวัตกรรมและเทคโนโลยีการลดต้นทุน และเศรษฐกิจพอเพียง

หลักสูตรหลัก การลดต้นทุนการผลิต

หลักสูตรบังคับ ๑. เศรษฐกิจพอเพียง

๒. เกษตรผสมผสาน

หลักสูตรเสริม การจัดทำบัญชีต้นทุนการผลิต

ศูนย์เครือข่าย จำนวน ๑๑ ศูนย์

ตารางที่ ๒๗ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์ เครือข่าย	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ตำบลหนองโดน	การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ ดิน	๓	หนองโดน	นายจำนงค์ ทองมา	๐๙๔-๐๔๙๓๒๑๖
๒	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลหนองโดน	การใช้สารชีวภัณฑ์ในการ ป้องกันกำจัดศัตรูพืช	๓	หนองโดน	นายจำนงค์ ทองมา	๐๙๔-๐๔๙๓๒๑๖
๓	ศูนย์ปศุสัตว์อินทรีย์	การเลี้ยงสัตว์อินทรีย์	๗	หนองโดน	นายสมชาย เฉลียวฉลาด	๐๖๑-๕๗๐๕๗๑๑
๔	กลุ่มส่งเสริมและผลิต พันธุ์ข้าวชุมชน	การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มี คุณภาพ	๘	หนองโดน	นางน้อย ออกซ่อ	๐๘๖-๐๐๕๖๑๓๘
๕	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลดอนทอง	การจัดการศัตรูพืชแบบ ผสมผสาน	๗	ดอนทอง	นายสมจิตร เนตรบุญ	๐๘๔-๘๘๒๗๓๕๑
๖	หมู่บ้านเศรษฐกิจ พอเพียงตามแนว พระราชดำริ	การปลูกผักปลอดสารพิษ และผลิตปุ๋ยอินทรีย์	๘	หนองโดน	นางรักชนก ตั้งทอง	๐๘๙-๘๒๐๘๓๕๖
๗	ศูนย์เรียนรู้รักษ์หม่อน	การแปรรูปหม่อนกินผล	๕	หนองโดน	น.ส.ฉัฐนันท์ มงคลประเสริฐ	๐๙๔-๕๕๒๒๘๙๖
๘	ศูนย์เรียนรู้การแปรรูป ปลา	การแปรรูปปลาดุก	๕	บ้านโปร่ง	นายบุญช่วย วงษ์โกฏ	๐๙๗-๒๑๓๒๗๕๒
๙	ศูนย์เรียนรู้การเลี้ยงสัตว์	การเลี้ยงโค	๕	หนองโดน	นายสุชาติ จอมพุก	๐๘๙-๗๗๔๔๗๖๙
๑๐	ศูนย์เรียนรู้เกษตร ทฤษฎีใหม่ “ป่าล้อมนา บ้านดอนทอง”	การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ เศรษฐกิจพอเพียง และ การลดต้นทุนการผลิตข้าว	๗	ดอนทอง	นายทรงธรรม สะอาดเอี่ยม	๐๘๕-๔๒๑๑๕๕๑
๑๑	ศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชไร้ “ไร่เกษมณี”	การผลิตพืชไร่โดยใช้ เทคโนโลยี/นวัตกรรม และเครื่องจักรกล	๒	บ้านกล้วย	นายเกษม กางกรณ	๐๙๙-๖๕๒๘๐๖๔

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

แผนที่แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๒๐ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและเครือข่าย
อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

อำเภอหนองโดน มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๑ กลุ่ม ได้แก่ แปลงใหญ่ข้าวตำบลหนองโดน

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่ข้าวตำบลหนองโดน

ที่อยู่ ตำบลหนองโดน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

กิจกรรม ข้าว

- เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก ๓,๘๐๐ บาท/ไร่ เป็น ๓,๐๔๐ บาท/ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิต : เพิ่มผลผลิต จาก ๗๒๐ กก./ไร่ เป็น ๘๖๔ กก./ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายรายได้ : ๓,๘๖๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย : ๓,๐๔๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การผลิตข้าวให้ได้มาตรฐาน GAP
๒. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพตามมาตรฐานของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว
๓. การนำนวัตกรรมด้านเครื่องจักรกลการเกษตรมาช่วยลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต
๔. การรวบรวมผลผลิตของสมาชิกกลุ่มขายกับผู้รับซื้อ เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรองราคาผลผลิต

ตารางที่ ๒๘ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวตำบลหนองโดน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
๑ การบริหารจัดการเพื่อการผลิต														
๑.๑ อบรมให้ความรู้ด้านการผลิตข้าว	←	→												
๑.๒ อบรมให้ความรู้ด้านการจัดทำบัญชี		←	→											
๑.๓ ตรวจวิเคราะห์ดิน		←	→										๕,๐๐๐	
๑.๔ ดำเนินการจัดหาปุ๋ย					←	→							๑๕๐,๐๐๐	
๑.๕ การผลิตปุ๋ยหมัก	←	→												
๑.๖ การผลิตสารชีวภัณฑ์					←	→							๕๐๐	
๒.การบริหารจัดการกลุ่ม														
๒.๑การถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรในเรื่องการจัดการกลุ่ม		←	→											
๒.๒ ประชุมสมาชิกกลุ่ม	←											→		
๓. การบริหารจัดการตลาด														
๓.๑ ถ่ายทอดความรู้ด้านการตลาด						←	→							
๓.๒ ทำแผนธุรกิจของกลุ่ม		←	→											
๔. การผลิตข้าวของกลุ่มแปลงใหญ่														
๔.๑ การเพาะปลูก				←	→	นาปี					←	→	นาปรัง	๓,๖๔๘,๐๐๐
๔.๒ การเก็บเกี่ยว		←	→					←	→					๔,๖๓๒,๐๐๐
๔.๓ รายได้จากแหล่งอื่นๆ (การรับจ้างทางการเกษตรแก่สมาชิกและเกษตรกรทั่วไป)	←											→		๒๕,๐๐๐

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ตารางที่ ๒๙ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก(คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ประธาน	เบอร์โทรศัพท์ประธาน
๑	หนองโดน	กลุ่มแปลงใหญ่ข้าวตำบลหนองโดน	ข้าว	๕๑	๑,๒๘๒	นายกำธร จิตตะโน	๐๖๑-๘๑๓๙๔๑๘

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

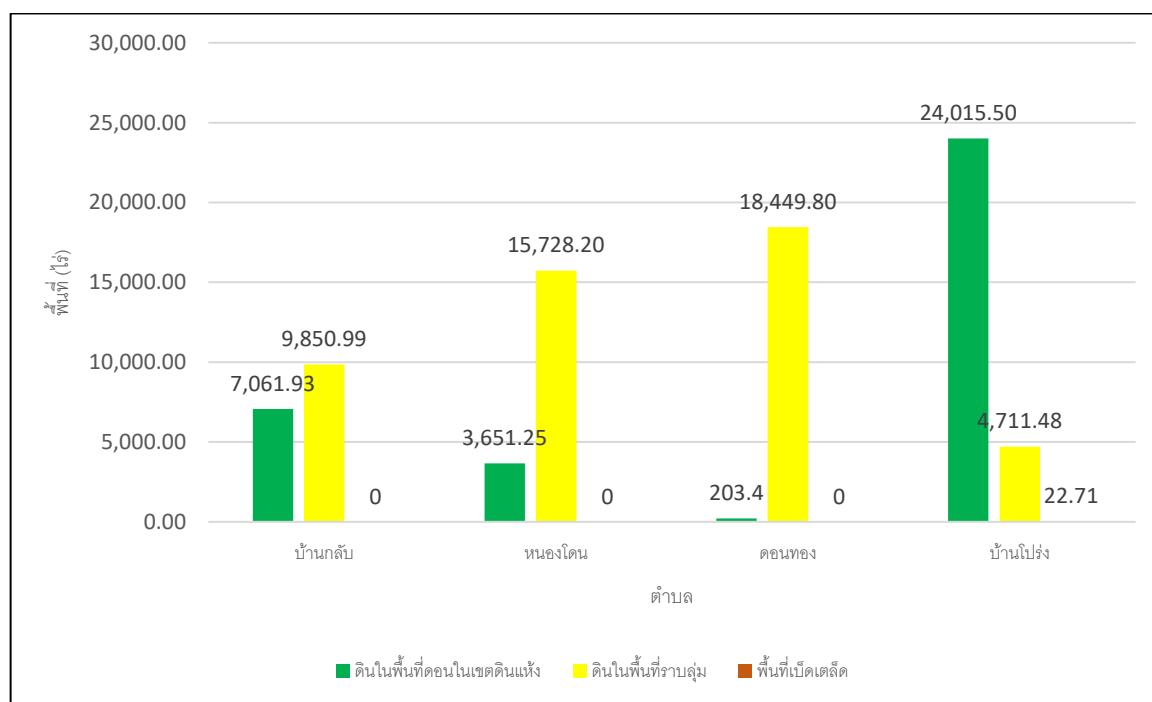
ดินในพื้นที่อำเภอหนองโดน มีทรัพยากรดินทั้งหมด ๘๓,๖๙๕.๒๕ ไร่ โดยทรัพยากรดินที่พบมี ๓ ประเภท ได้แก่ ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง จำนวน ๓๔,๙๓๒.๐๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๗๓ ดินในพื้นที่ราบลุ่ม จำนวน ๔๘,๗๔๐.๔๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๒๓ และพื้นที่เบ็ดเตล็ด จำนวน ๒๒.๗๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๒

ตารางที่ ๓๐ แสดงทรัพยากรดิน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	-	-
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	๓๔,๙๓๒.๐๘	๔๑.๗๓
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๒๒.๗๑	๐.๐๒
กลุ่มชุดดินผสม	-	-
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๔๘,๗๔๐.๔๗	๕๘.๒๓

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๘)

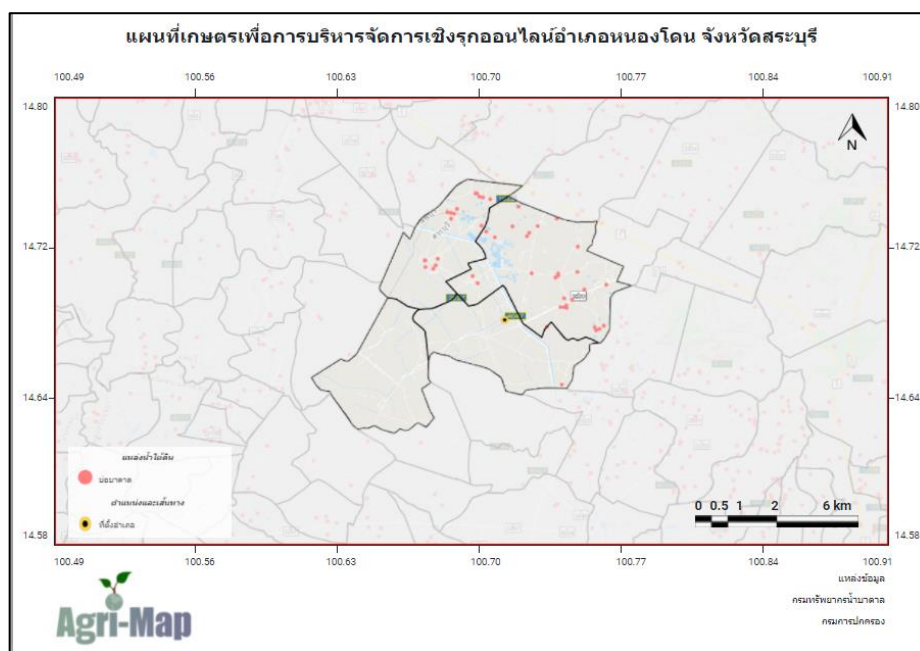
แผนภูมิแสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๒๑ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๘)

แผนที่แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน อำเภอนองโง จังหวัดสระบุรี

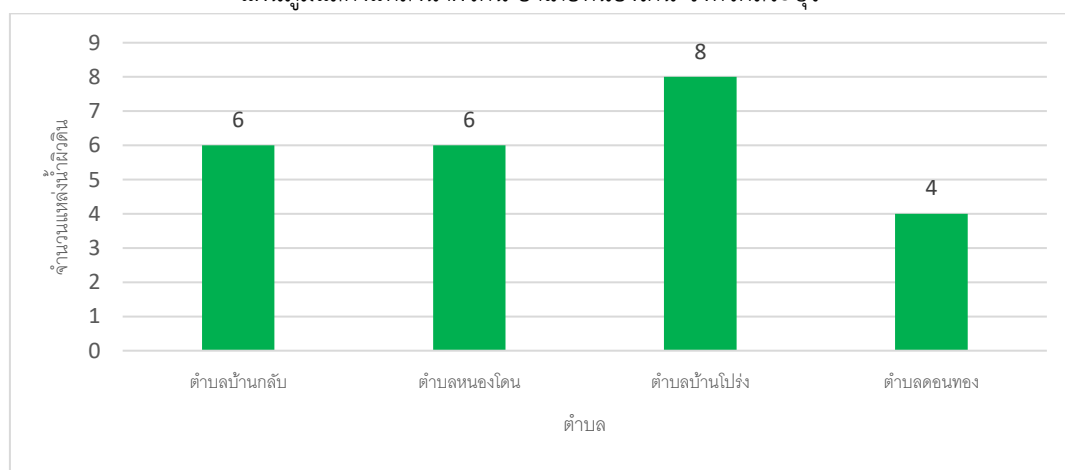

ภาพที่ ๒๔ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอนองโง จังหวัดสระบุรี

(ที่มา :ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๘)

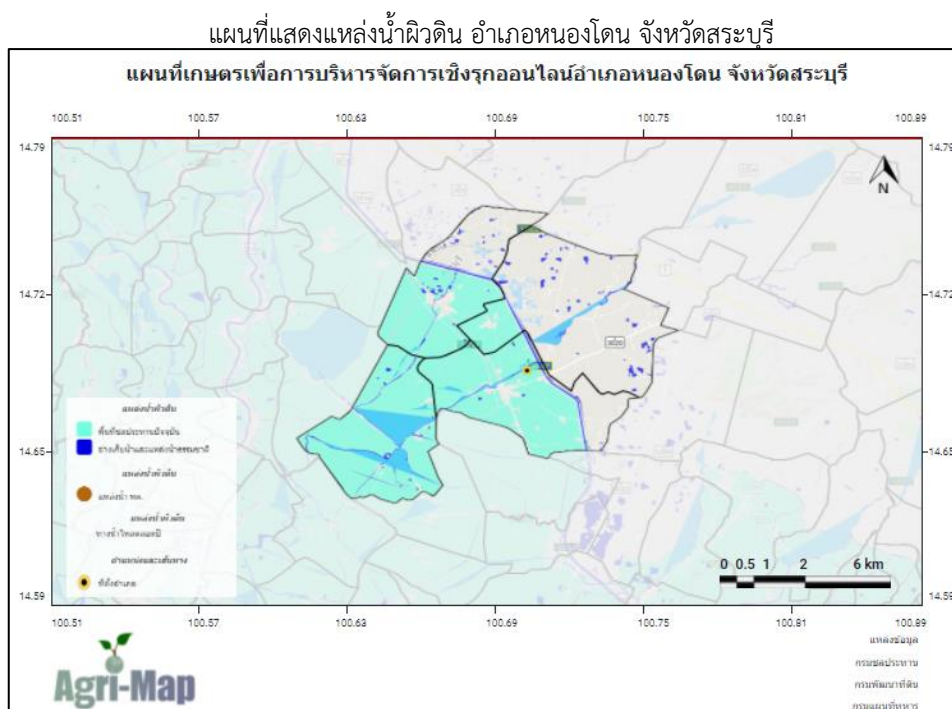
- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดิน จะได้รับการเติมจากฝน อำเภอนองโง มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน ๒๔ แห่ง โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน - แห่ง โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน - แห่ง โครงการชลประทานใหญ่ จำนวน - แห่ง และ แหล่งน้ำจากสำนักงานปฎิรูปที่ดิน จำนวน - แห่ง

แผนภูมิแสดงแหล่งน้ำผิวดิน อำเภอนองโง จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๒๕ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน อำเภอนองโง จังหวัดสระบุรี

(ที่มา :ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๒๖ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน อำเภอนองโดน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๓ สีนค่าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่คำว่า ไม่มี)

๑.๓.๑ สีนค่าเอกลักษณ์ประจำถิ่น อำเภอนองโดนมี สีนค่าเอกลักษณ์ประจำถิ่น ได้แก่ แดงโมหวาน บ้านครัว ขนมหานาบาสี โอะมะเผ็ด พริกพวงบ้านกล้วย ผ้าทอลายนาคน้อย (สัญลักษณ์ชาวไทยพวนตำบลบ้านกล้วย)

๑.๓.๒ ปัจจุบันอำเภอนองโดน ยังไม่มีสินค้า GI

๑.๔ สีนค่าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสินค้าข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

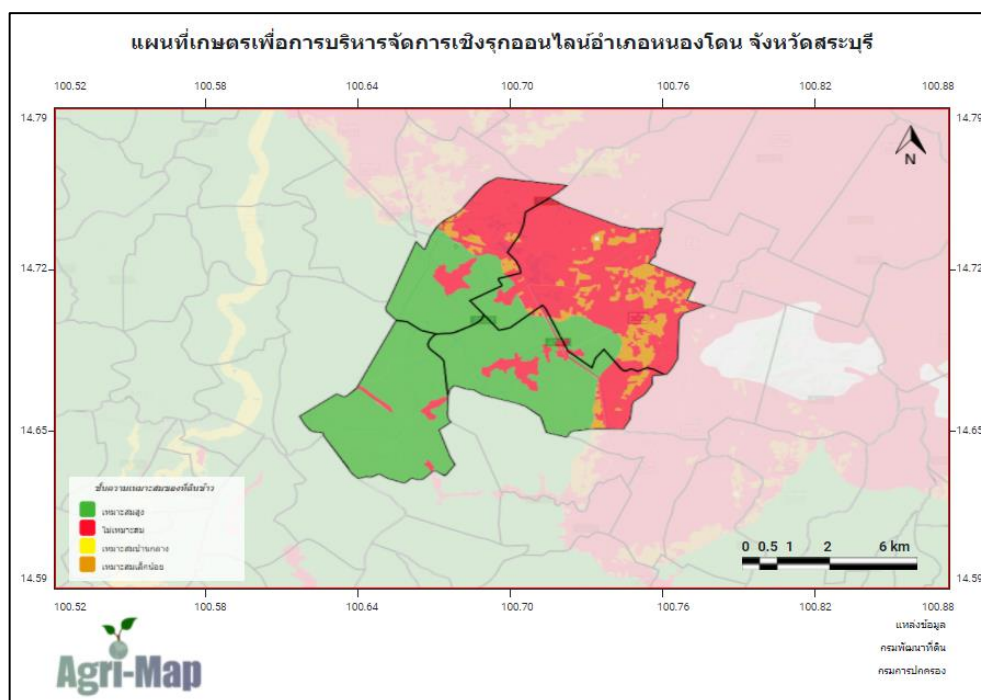
อำเภอนองโดน มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ทั้งหมด จำนวน ๘๓,๖๗๐.๓๐ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๔๕,๓๘๘.๕๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๒๔ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๖,๓๖๘.๓๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗.๖๑ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๓๑,๙๑๓.๔๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๑๔

ตารางที่ ๓๑ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอนองโดน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสม ปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ ทั้งหมด
รวมอำเภอนองโดน	๔๕,๓๘๘.๕๑	๐	๖,๓๖๘.๓๒	๓๑,๙๑๓.๔๗	๘๓,๖๗๐.๓๐
บ้านกล้วย	๘,๘๗๗.๗๐	๐	๘๗๒.๒๐	๗,๑๖๓.๐๑	๑๖,๙๑๒.๙๑
หนองโดน	๑๔,๒๒๐.๑๐	๐	๗๐๗.๔๗	๔,๔๕๑.๖๖	๑๙,๓๗๙.๒๓
ดอนทอง	๑๘,๐๘๑.๙๐	๐	๐	๕๘๑.๒๙	๑๘,๖๕๓.๑๙
บ้านโป่ง	๔,๒๑๘.๘๑	๐	๔,๗๘๘.๖๕	๑๙,๗๑๗.๕๐	๒๘,๗๒๔.๙๖

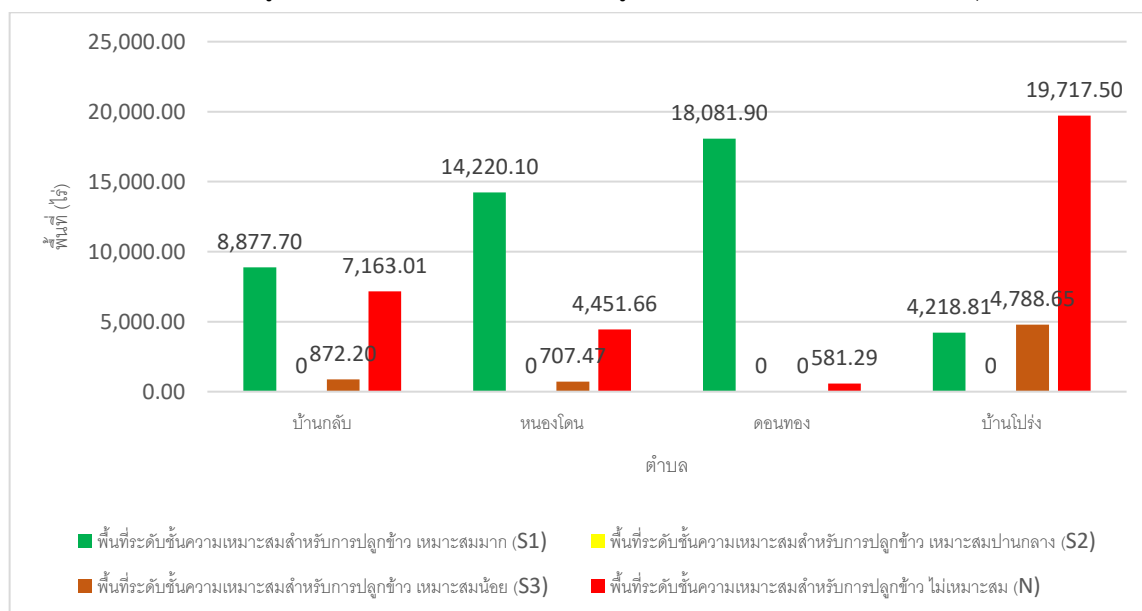
(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๘)

แผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๒๗ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๘)

แผนภูมิแสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๒๘ แสดงพื้นที่ระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

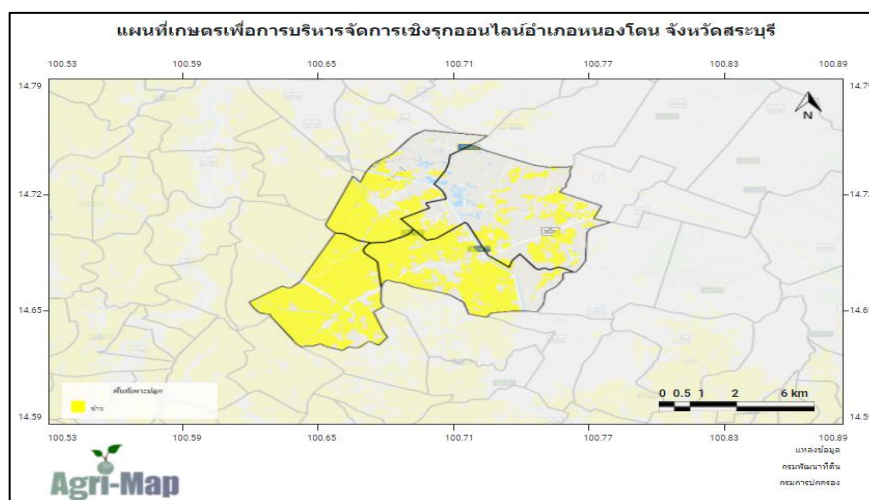
อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๔๔,๑๒๐.๒๘ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลดอนทอง จำนวน ๑๕,๙๗๕.๔๐ ไร่ รองลงมาคือตำบลหนองโดน จำนวน ๑๒,๒๗๔.๘๐ ไร่ ตำบลบ้านกล้วย จำนวน ๘,๕๒๔.๙๕ ไร่ และตำบลบ้านโป่ง จำนวน ๗,๓๔๕.๑๓ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๒ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูกข้าว (ไร่)
๑	ดอนทอง	๑๕,๙๗๕.๔๐
๒	หนองโดน	๑๒,๒๗๔.๘๐
๓	บ้านกล้วย	๘,๕๒๔.๙๕
๔	บ้านโป่ง	๗,๓๔๕.๑๓
รวม		๔๔,๑๒๐.๒๘

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๘)

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๒๙ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๓) พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

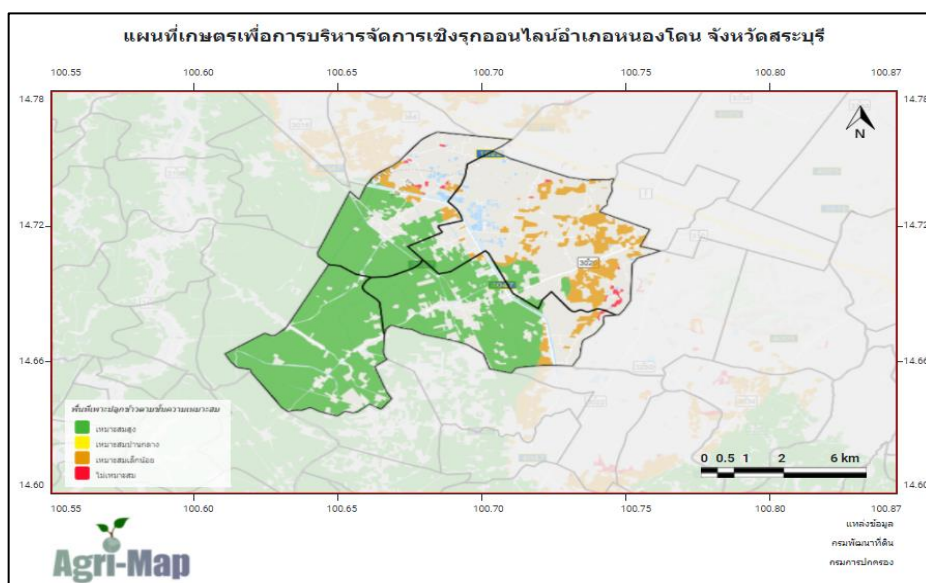
อำเภอหนองโดน มีพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๔๔,๑๒๐.๒๘ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๓๗,๔๒๔.๗๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๘๒ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๖,๓๖๘.๓๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๔๓ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๓๒๗.๑๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๔

ตารางที่ ๓๓ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอหนองโดน	๓๗,๔๒๔.๗	๐	๖,๓๖๘.๓๒	๓๒๗.๑๙	๔๔,๑๒๐.๒๑
บ้านกล้วย	๗,๕๓๖.๕๓	๐	๘๗๒.๒๐	๑๑๖.๒๒	๘,๕๒๔.๙๕
หนองโดน	๑๑,๕๓๓.๘๐	๐	๗๐๗.๔๗	๓๓.๔๖	๑๒,๒๗๔.๗๒
ดอนทอง	๑๕,๙๗๕.๔๐	๐	๐	๐	๑๕,๙๗๕.๔๐
บ้านโป่ง	๒,๓๗๘.๙๗	๐	๔,๗๘๘.๖๕	๑๗๗.๕๒	๗,๓๔๕.๑๔

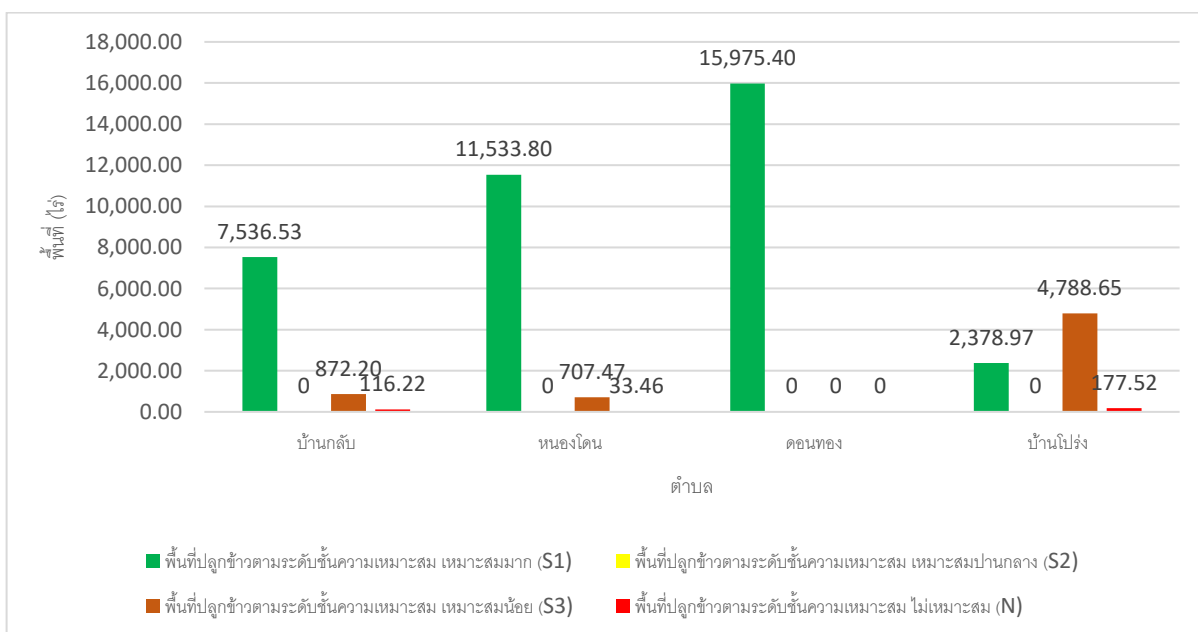
(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๘)

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอนองโดน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๓๐ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอนองโดน จังหวัดสระบุรี (ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๘)

แผนภูมิแสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอนองโดน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๓๑ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอนองโดน จังหวัดสระบุรี (ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) ปริมาณการผลิต

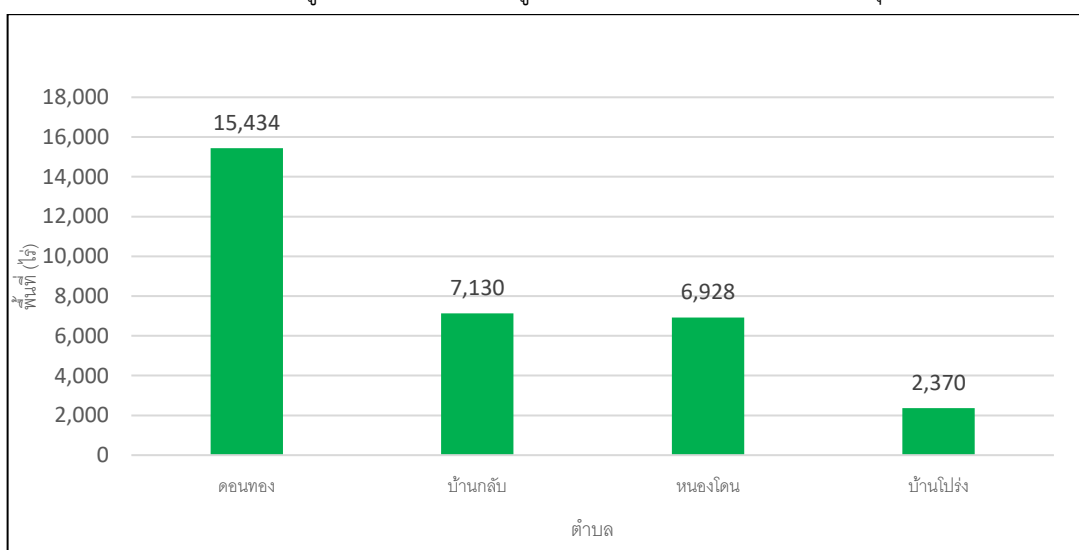
อำเภอนองโดน มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๓๑,๘๖๒ ไร่ ๑,๓๖๐ ไร่ ๑,๓๖๐ ไร่ โดยพื้นที่ปลูกมากตำบลดอนทอง จำนวน ๑๕,๔๓๔ ไร่ จำนวน ๖๐๗ ไร่ ร่องลงมา คือ ตำบลบ้านกล้วย จำนวน ๗,๑๓๐ ไร่ ๒๙๙ ไร่ ตำบลหนองโดน จำนวน ๖,๙๒๘ ไร่ ๓๕๒ ไร่ และตำบลบ้านโป่ง จำนวน ๒,๓๗๐ ไร่ ๑๐๒ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๔ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
ดอนทอง	๖๐๗	๑๕,๔๓๔	๑๕,๔๓๔	๑๐,๘๐๓.๘๐	๐.๗
บ้านกล้วย	๒๙๙	๗,๑๓๐	๗,๑๓๐	๔,๙๙๑	๐.๗
หนองโดน	๓๕๒	๖,๙๒๘	๖,๙๒๘	๔,๘๔๙.๖๐	๐.๗
บ้านโป่ง	๑๐๒	๒,๓๗๐	๒,๓๗๐	๑,๖๕๙	๐.๗
รวม	๑,๓๖๐	๓๑,๘๖๒	๓๑,๘๖๒	๒๒,๓๐๓.๔๐	๐.๗

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๓๒ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

(๑) การใช้พันธุ์ดี : ข้าวนาปี เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมปลูกข้าวชนิดพันธุ์ข้าวไม่ไวแสง เช่น พันธุ์ กข ๓๑ กข ๔๑ กข ๖๑ กข ๗๙ สุพรรณบุรี ๑ หอมปทุมธานี ๑ และข้าวไวแสงพันธุ์อื่นๆ เช่น ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ข้าวนาปรัง ได้แก่ พันธุ์ กข ๓๑ กข ๔๑ กข ๖๑ กข ๗๙ สุพรรณบุรี ๑ เป็นต้น

(๒) การเตรียมดิน : เกษตรกรใช้เครื่องมือจอบหมุน โดยการใช้รถแทรกเตอร์ล้อยางหรือล้อ ดินตะขापตีดิน หลังจากนั้นจึงใช้รถไถเดินตามทำการตีคลบเพื่อทำเทือกสำหรับปลูกข้าว

(๓) การปลูก : เกษตรกรนิยมหว่านน้ำตม โดยนาปีเกษตรกรจะทำการปลูกในช่วงเดือน พฤษภาคม ถึงต้นเดือนมิถุนายน ส่วนนาปรังจะเริ่มหว่านในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคมโดยอาศัยน้ำจากระบบชลประทาน

(๔) ระบบการให้น้ำ : เกษตรกรเกือบ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ อาศัยน้ำจากระบบชลประทาน มีเพียงส่วนน้อยที่อาศัยน้ำฝนและบ่อกักเก็บน้ำหรือบ่อบาดาลเพื่อการเกษตร

(๕) การดูแลรักษา : ระยะกล้า หลังหว่านข้าว ไม่เกิน ๔ วัน ฉีดสารป้องกันวัชพืชชนิดคุมหญ้า , ระยะแตกกอ ข้าวอายุ ๔๐ วัน ระบายน้ำออกปล่อยให้น้ำแห้ง ประมาณ ๕ วัน , ระยะข้าวตั้งท้อง ระบายน้ำเข้า และรักษาระดับน้ำ ๕-๑๐ เซนติเมตรและระวังไม่ให้ข้าวขาดน้ำ , ระยะข้าวสุกแก่ ข้าวอายุ ๙๕-๑๐๐ วัน ทำการระบายน้ำออกให้แห้ง เพื่อเร่งให้ข้าวสุกพร้อมกัน

(๖) การใส่ปุ๋ย : ระยะกล้า (ข้าวอายุ ๑-๑๒ วัน) ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๒๐-๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ หรือตามค่าวิเคราะห์ดินเมื่อข้าวอายุ ๒๐ วัน รักษากระดับน้ำประมาณ ๕ เซนติเมตร , ระยะแตกกอ (ข้าวอายุ ๒๕-๕๕ วัน) ใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๒ สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ , ระยะข้าวตั้งท้อง (ข้าวอายุ ๕๕-๘๕ วัน) ใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๓ (หากสังเกตเห็นใบข้าวมีอาการขาดปุ๋ย) สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่

(๗) การเก็บเกี่ยว : ทำการเก็บเกี่ยวเมื่อข้าวอยู่ในระยะพลับพลึง หรืออายุข้าวอายุประมาณ ๑๑๐-๑๑๕ วัน (๒๘-๓๐ วันหลังการออกรวง)

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว : เกษตรกรจะทำการเก็บเกี่ยวโดยใช้รถเกี่ยวข้าวแล้วนำผลผลิตข้าวไปขายที่โรงสีหรือทำข้าว ในพื้นที่หรือพื้นที่ใกล้เคียงโดยไม่มีการลดความชื้น

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู : สำรวจแปลงนาหากไม่พบศัตรูข้าวไม่ต้องฉีดสารเคมี กรณีพบแมลงศัตรูพืช จะใช้สารเคมีฉีดตามคำแนะนำในฉลาก

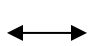
๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอหนองโดน มีการปลูกข้าวแสดงได้ตามตารางปฏิทินการปลูกข้าว ดังนี้

ตารางที่ ๓๕ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าว	←-----→			←		△				→		
								←-----→				

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

△ ปลูกสูงสุด

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอหนองโดน มีต้นทุนการผลิตข้าว ในเขตพื้นที่เขตชลประทาน เป็นเงิน ๕,๔๓๕ บาท/ไร่
ตารางที่ ๓๖ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๗ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

รายการ	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ
	นาปี	นาปรัง	นาปี	นาปรัง	
ค่าไถกลบตอซัง	๒๕๐	๒๕๐	-	-	
ค่าไถพรวน/ทำเทือก	๓๐๐	๓๐๐	-	-	
ค่าจ้างหว่านข้าว	๗๐	๗๐	-	-	
ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว	๕๕๐	๕๕๐	-	-	
ค่ายาคุมวัชพืช	๒๖๐	๒๖๐	-	-	
ค่าจ้างฉีดยาคุมวัชพืช	๗๐	๗๐	-	-	
ค่าปุ๋ยเคมี รอบที่ ๑ สูตร ๔๖-๐-๐	๔๒๕	๔๒๕	-	-	
ค่าจ้างหว่านปุ๋ยเคมี รอบที่ ๑	๗๐	๗๐	-	-	
ค่าปุ๋ยเคมี รอบที่ ๒ สูตร ๑๖-๒๐-๐	๔๕๐	๔๕๐	-	-	
ค่าจ้างหว่านปุ๋ยเคมี รอบที่ ๒	๗๐	๗๐	-	-	
ค่าฮอร์โมนพืช	๒๘๐	๒๘๐	-	-	
ค่าจ้างฉีดฮอร์โมนพืช	๗๐	๗๐	-	-	
ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช	๒๕๐	๒๕๐			
ค่าจ้างฉีดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช	๗๐	๗๐			
ค่าเช่า	๑,๕๐๐	๐	-	-	
ค่าน้ำมันสูบน้ำ/ตัดหญ้า	๒๕๐	๒๕๐	-	-	
ค่าเก็บเกี่ยวผลผลิต	๕๐๐	๕๐๐	-	-	
ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	๗๕๐	๗๐๐	-	-	
รวมรายได้ (บาท)	๗,๕๐๐	๗,๐๐๐	-	-	
รวมรายจ่าย (บาท)	๕,๔๓๕	๓,๙๓๕	-	-	
กำไรสุทธิ (บาท)	๒,๐๖๕	๓,๐๖๕	-	-	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

การขายข้าวมีพ่อค้าท้องถิ่นใกล้เคียงมาซื้อภายในหมู่บ้าน เกษตรกรไม่นิยมเก็บข้าวไว้ทำพันธุ์เอง เนื่องจากสามารถซื้อพันธุ์ได้จากศูนย์ขยายพันธุ์พืชและบริษัทที่จำหน่ายเมล็ดพันธุ์หรือเกษตรกรด้วยกันเอง ส่วนการสีเป็นข้าวสารเพื่อไว้บริโภคภายในครัวเรือนนั้นเกษตรกรไม่นิยม มักซื้อข้าวสารจากตลาดมาบริโภค

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

แผนภูมิแสดงเส้นทางวิถีตลาดของอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

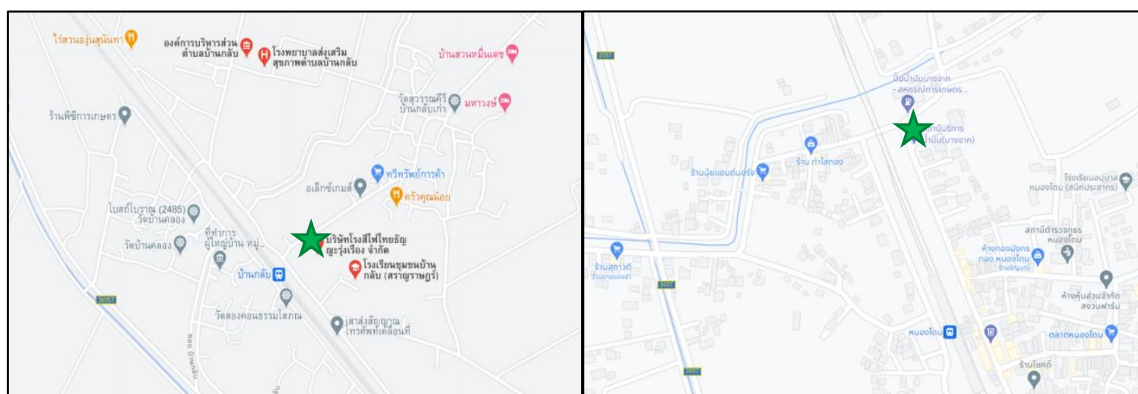

ภาพที่ ๓๓ แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอหนองโดน มีแหล่งรับซื้อผลผลิต ๒ แห่ง คือ บริษัทโรงสีไฟฟ้าไทยธัญญารุ่งเรือง จำกัด และโรงสีข้าวจากนอกพื้นที่มาตั้งลานรับซื้อผลผลิตประจำ ณ สหกรณ์การเกษตรหนองโดน

แผนที่แสดงแหล่งรับซื้อข้าว อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๓๔ แสดงแหล่งรับซื้อข้าว อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอหนองโดน มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านการผลิตข้าว จำนวน ๒ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๑ ราย

ตารางที่ ๓๗ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่	สาขา
๑	นางน้อย ออกชื่อ	๘	หนองโดน	หนองโดน	๒๕๖๔	การลดต้นทุนการผลิต
๒	นายวิสูตร สุนทร	๗	ดอนทอง	หนองโดน	๒๕๖๓	การพัฒนาคุณภาพสินค้า

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๔.๒ ชนิดสินค้าข้าวโพด

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

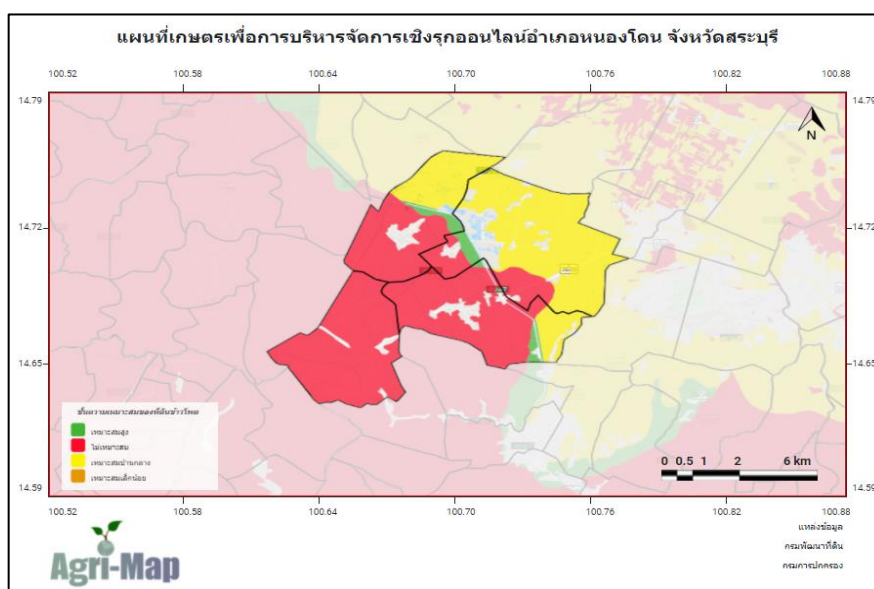
อำเภอหนองโดน มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้งหมด จำนวน ๗๕,๕๕๗.๘๓ ไร่ โดยแบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๒,๑๑๑.๔๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๗๙ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๒๘,๐๕๗.๘๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๑๓ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๔๕,๓๘๘.๕๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๐๗

ตารางที่ ๓๘ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอหนองโดน

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสม ปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ ทั้งหมด
รวมอำเภอหนองโดน	๒,๑๑๑.๔๐	๒๘,๐๕๗.๘๖	๐	๔๕,๓๘๘.๕๖	๗๕,๕๕๗.๘๓
บ้านกล้วย	๙๗๕.๗๗	๕,๙๖๓.๙๑	๐	๘,๘๗๗.๗๓	๑๕,๖๓๗.๔๑
หนองโดน	๖๓๙.๖๐	๒,๔๔๗.๕๕	๐	๑๔,๒๒๐.๑๐	๑๗,๓๑๗.๒๕
ดอนทอง	๐	๐	๐	๑๘,๐๗๑.๙๐	๑๘,๐๗๑.๙๐
บ้านโป่ง	๖๗๖.๐๓	๑๙,๖๔๖.๔๐	๐	๔,๒๑๘.๘๓	๒๔,๕๔๑.๒๖

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๘)

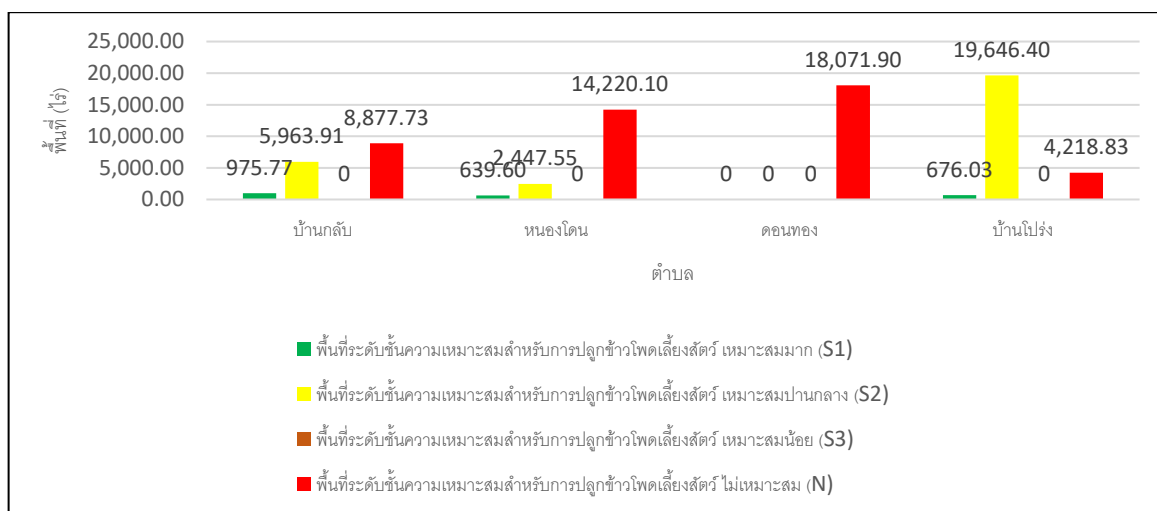
แผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๓๕ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอหนองโดน

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๘)

แผนภูมิแสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๓๖ แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอหนองโดน

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๒) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

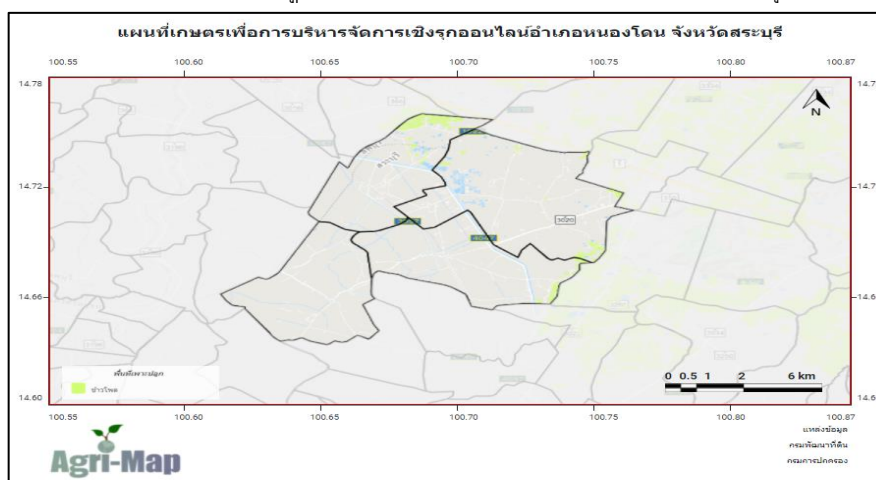
อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๒,๑๑๘.๖๔ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบล บ้านกลับ จำนวน ๑,๐๖๘.๗๑ ไร่ รองลงมาคือตำบลบ้านโปร่ง จำนวน ๖๒๐.๙๙ ไร่ และตำบลหนองโดน จำนวน ๔๒๘.๙๕ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๙ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไร่)
๑	บ้านกลับ	๑,๐๖๘.๗๑
๒	บ้านโปร่ง	๖๒๐.๙๙
๓	หนองโดน	๔๒๘.๙๕
๔	ดอนทอง	๐
รวม		๒,๑๑๘.๖๔

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๘)

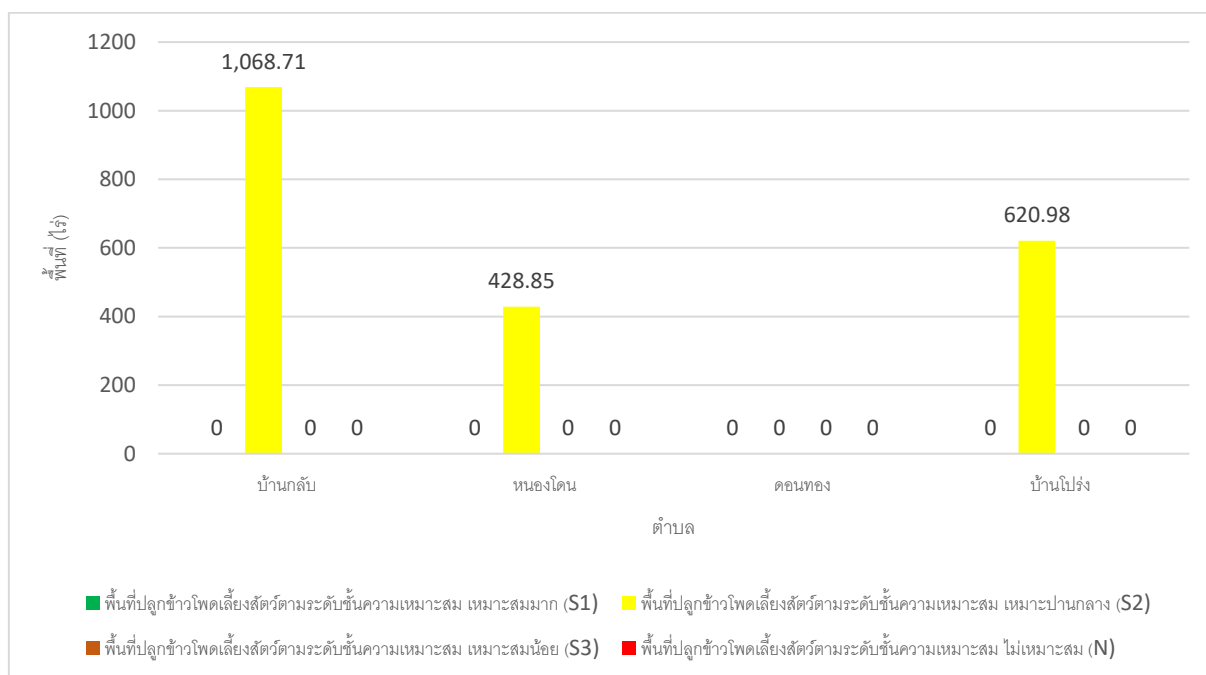
แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๓๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๘)

แผนภูมิแสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๓๙ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอนองโตน
(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๘)

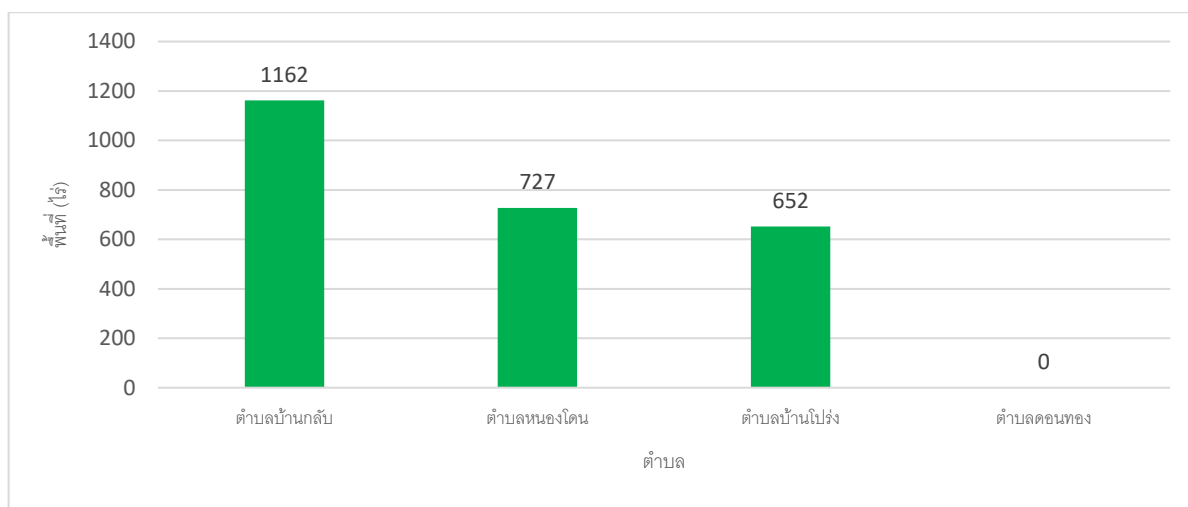
๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอนองโตน มีพื้นที่การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๒,๕๔๑ ไร่ ๑๖๐ ไร่ ๑๖๐ ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกมากตำบลบ้านกลับ จำนวน ๑,๑๖๒ ไร่ จำนวน ๘๐ ไร่ ๑๖๐ ไร่ รองลงมาคือ ตำบล นองโตน จำนวน ๗๒๗ ไร่ ๔๕ ไร่ ๑๖๐ ไร่ และตำบลบ้านโป่ง จำนวน ๖๕๒ ไร่ ๓๕ ไร่ ๑๖๐ ไร่ ตามลำดับ ตารางที่ ๔๑ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
บ้านกลับ	๘๐	๑,๑๖๒	๑,๑๖๒	๑,๑๖๒	๑
นองโตน	๔๕	๗๒๗	๗๒๗	๗๒๗	๑
บ้านโป่ง	๓๕	๖๕๒	๖๕๒	๖๕๒	๑
ดอนทอง	๐	๐	๐	๐	๑
รวม	๑๖๐	๒,๕๔๑	๒,๕๔๑	๒,๕๔๑	๑

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนองโตน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๔๐ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี : เกษตรกรจะใช้พันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ลูกผสม เช่น S๗๓๒๘ หรือ NK ซึ่งเป็นพันธุ์ที่มีศักยภาพในการให้ผลผลิตสูง ลำต้นและระบบรากแข็งแรง ไม่หักล้มง่าย ทนทานต่อน้ำท่วมขัง มีความงอกมากกว่า ๙๐ เปอร์เซ็นต์และมีความแข็งแรงสูง

(๒) การเตรียมดิน : เกษตรกรจะมีการเตรียมดินทิ้งไว้ตั้งแต่ประมาณเดือนพฤศจิกายน ถึง ธันวาคม โดยการไถตะจากนั้นพรวนด้วยโรตารี ๑-๒ ครั้ง มีการใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยชีไก่บำรุงดินทิ้งไว้ก่อนการเพาะปลูก ระหว่างการไถเตรียมดินจะปรับพื้นที่ให้ลาดเอียงเพื่อสะดวกในการระบายน้ำ ทำร่องน้ำรอบและผ่านแปลงให้ขนานกับแถวข้าวโพด

(๓) การปลูก : เกษตรกรจะมีการใส่ปุ๋ยรองพื้นพร้อมปลูก และปลูกเมื่อมีความชื้นในดินเหมาะสม เพียงพอต่อการงอกของเมล็ด โดยใช้รถแทรกเตอร์ลากจูงเครื่องปลูกและใส่ปุ๋ย ปรับให้มีระยะระหว่างแถว ๗๐-๗๕ เซนติเมตร ระยะระหว่างหลุม ๒๐ เซนติเมตร จำนวน ๑ ต้นต่อหลุม หรือ อัตราปลูกประมาณ ๑๐,๖๐๐-๑๑,๔๐๐ ต้นต่อไร่ ซึ่งจะใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ ๓-๔ กิโลกรัมต่อไร่

(๔) ระบบการให้น้ำ : เกษตรกรจะอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียวในการปลูกข้าวโพด ไม่มีระบบการให้น้ำอย่างอื่น ปริมาณและคุณภาพผลผลิตจึงขึ้นอยู่กับปริมาณฝนหรือช่วงที่ฝนตกตามฤดูกาล

(๕) การดูแลรักษา : การกำจัดวัชพืชระหว่างแถวข้าวโพด เมื่อข้าวโพดอายุ ๒๐-๒๕ วัน ทำการกำจัดวัชพืชระหว่างแถวปลูก และใส่ปุ๋ยไนโตรเจน โดยโรยข้างแถวแล้วพรวนดินแถวร่องกลบด้วยแรงงานหรือเครื่องจักรกล การใส่ปุ๋ยแต่งหน้าครั้งที่ ๒ ใส่ปุ๋ยไนโตรเจน เมื่อข้าวโพดอายุ ๔๐-๔๕ วัน โดยโรยข้างแถวข้าวโพด

(๖) การใส่ปุ๋ย : การใส่ปุ๋ยแต่งหน้าครั้งที่ ๑ เมื่อข้าวโพดอายุ ๒๐-๒๕ วัน ใส่ปุ๋ยไนโตรเจน (๔๖-๐-๐) ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าครั้งที่ ๒ เมื่อข้าวโพดอายุ ๔๐-๔๕ วัน ใส่ปุ๋ยไนโตรเจน (๔๖-๐-๐) ครั้งที่ ๒ อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่

(๗) การเก็บเกี่ยว : เกษตรกรจะใช้วิธีการเก็บเกี่ยวด้วยเครื่องจักรกล(รถเกี่ยว)ออกมาเมล็ด

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว : เกษตรกรจะทำการเก็บเกี่ยวโดยใช้รถเกี่ยวข้าวโพดแล้วมีพ่อค้ามารับซื้อที่แปลง หรือนำผลผลิตไปขายที่ลานรับซื้อ โดยไม่มีการลดความชื้น ซึ่งความชื้นของเมล็ดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในขณะเก็บเกี่ยวจะมีความชื้นประมาณ ๓๐-๓๕ เปอร์เซ็นต์

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู : การควบคุมวัชพืช พ่นสารกำจัดวัชพืชทันทีหลังปลูก ใช้สารป้องกันกำจัดวัชพืชอะลาคลอร์ ๔๘ % ชนิดน้ำ อัตรา ๑๒๕-๑๕๐ มิลลิลิตร ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร พ่น ๘๐ ลิตรต่อไร่ หรือ อาหารซิน ๘๐% ชนิดผง อัตรา ๑๐๐-๑๕๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร พ่น ๘๐ ลิตรต่อไร่ พ่นคลุมดินหลังปลูก ก่อนข้าวโพดและวัชพืชงอก ซึ่งขณะพ่นดินต้องมีความชื้น

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

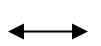
เกษตรกรในอำเภอหนองโดน มีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยเริ่มฤดูการปลูกเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน โดยปลูกสูงสุดในเดือนพฤษภาคม และเก็บเกี่ยวระหว่างเดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคม ซึ่งจะเก็บเกี่ยวสูงสุดในเดือนกันยายน สำหรับปฏิทินการเพาะปลูกปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรในอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี มีดังนี้

ตารางที่ ๔๒ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์					←△→			←▽→				

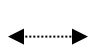
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอหนองโดน มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เฉพาะพื้นที่นอกเขตชลประทาน เกษตรกรจะอาศัยน้ำฝนเท่านั้นในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งมีต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นเงิน ๕,๒๕๐ บาท/ไร่

ตารางที่ ๔๓ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๖๗ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

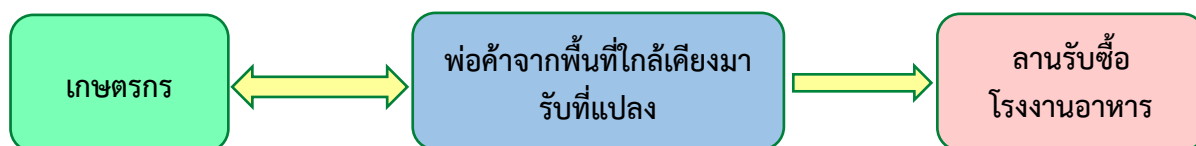
รายการ	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ
ไถดะ			๔๐๐		
ไถแปร			๓๐๐		
ค่าเมล็ดพันธุ์			๖๖๕		
ค่าหยอดเมล็ดพันธุ์ (รถปลูก)			๒๐๐		
ยาคุมวัชพืช (๒ ครั้ง)			๑๐๐		
ค่าแรงฉีดยาคุม			๘๐		
สารเคมีกำจัดหนอนและแมลง (๒ ครั้ง)			๒๐๐		
ค่าแรงฉีดสารเคมีกำจัดหนอนและแมลง (๒ ครั้ง)			๑๖๐		
ปุ๋ย ๔๖-๐-๐			๔๔๐		
ปุ๋ยคอก			๑,๑๐๐		
ค่าแรงใส่ปุ๋ย			๒๐๐		
ค่าฮอร์โมนบำรุงพืช			๑๕๐		
ค่าจ้างฉีดฮอร์โมนบำรุงพืช			๘๐		
ค่าจ้างเก็บเกี่ยว			๖๐๐		
ค่าเช่าที่ดิน			๑,๐๐๐		
รวม			๕,๖๗๕		

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

การขายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร จะมีพ่อค้าในท้องถิ่นใกล้เคียงมาซื้อถึงภายในหมู่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพ่อค้าจากลานรับซื้อในพื้นที่อำเภอพระพุทธบาท และนำไปส่งยังโรงงานอาหารสัตว์

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

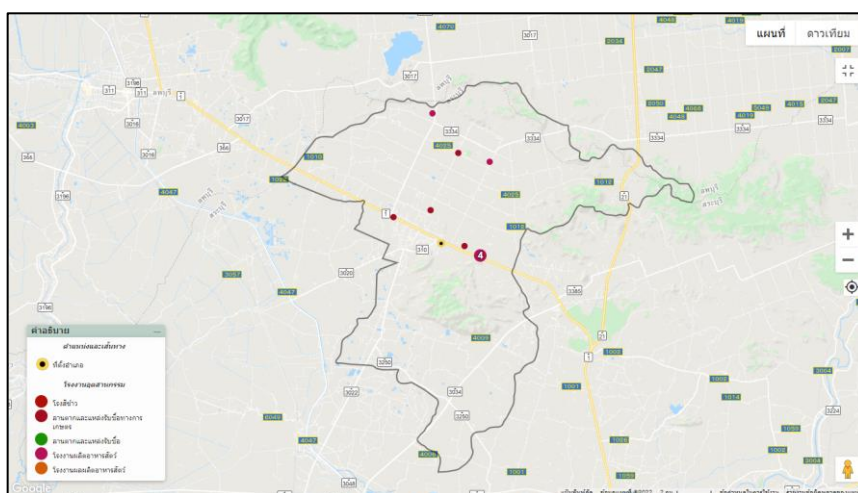

ภาพที่ ๔๑ แสดงวิธีการตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ไม่มีจุดรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ แต่จะเป็นลักษณะของการที่มีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อในพื้นที่โดยส่วนใหญ่เป็นลานรับซื้อจากพื้นที่อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี เพื่อส่งต่อไปกับบริษัทผลิตอาหารสัตว์ต่างๆ ในพื้นที่

แผนที่แสดงแหล่งรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๔๒ แสดงแหล่งรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอหนองโดน
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอหนองโดน ยังไม่มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ ด้านการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๑.๔.๓ ชนิดสินค้าอ้อยโรงงาน

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

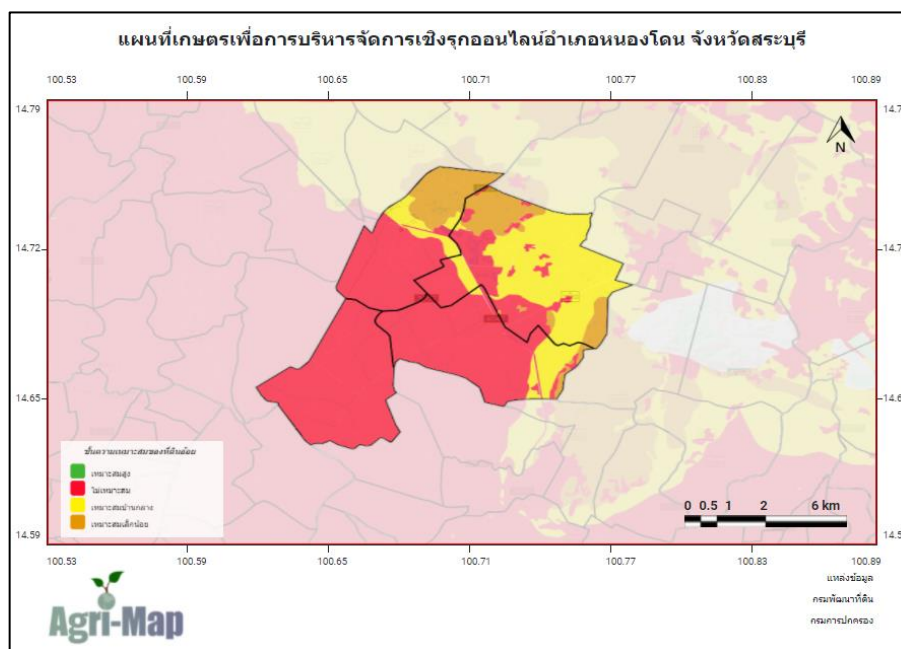
อำเภอหนองโดน มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกอ้อยโรงงานทั้งหมด จำนวน ๘๓,๖๙๕.๒๕ ไร่ โดยแบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๒๐,๑๑๙.๕๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๐๓ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๑๐,๓๐๙.๙๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๓๑ และพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๕๓,๒๖๕.๖๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๖๔

ตารางที่ ๔๔ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอหนองโดน

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อยโรงงาน (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสม ปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ ทั้งหมด
รวมอำเภอหนองโดน	๐	๒๐,๑๑๙.๕๙	๑๐,๓๐๙.๙๘	๕๓,๒๖๕.๖๘	๘๓,๖๙๕.๒๕
บ้านกล้วย	๐	๑,๙๔๖.๙๖	๔,๘๑๒.๗๑	๑๐,๑๕๓.๓๐	๑๖,๙๑๒.๙๗
หนองโดน	๐	๒,๕๗๓.๖๓	๕๑๓.๕๓	๑๖,๒๙๒.๒๐	๑๙,๓๗๙.๓๕
ดอนทอง	๐	๐	๐	๐	๑๘,๖๕๓.๒
บ้านโป่ง	๐	๑๕,๕๙๙	๔,๙๘๓.๗๔	๘,๑๖๖.๙๘	๒๘,๗๔๙.๗๒

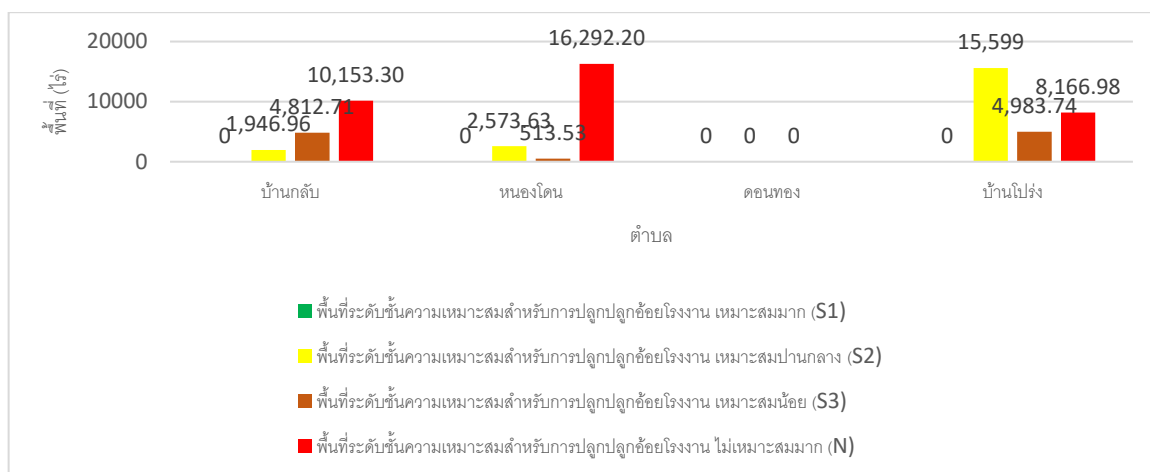
(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๘)

แผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอหนองโดน

ภาพที่ ๔๓ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอหนองโดน
(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๘)

แผนภูมิแสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอหนองโดน

ภาพที่ ๔๔ แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอหนองโดน

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๒) พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน

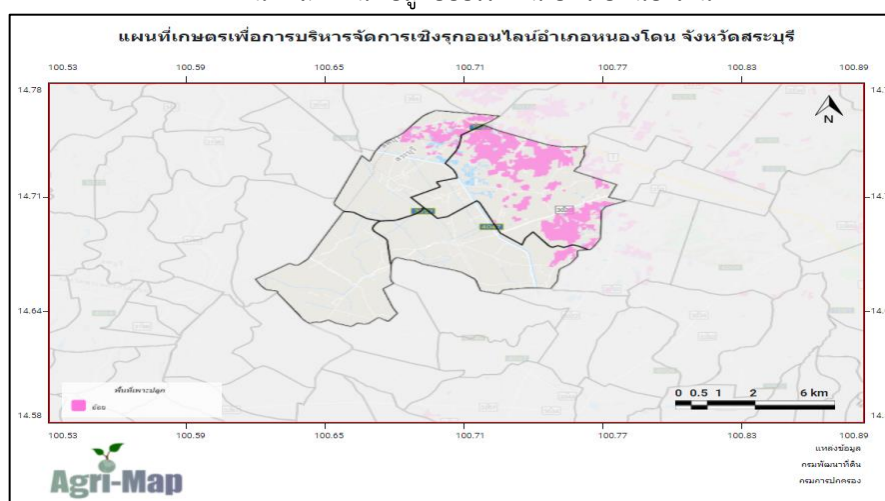
อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี มีพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน จำนวน ๑๑,๓๑๙.๖๔ ไร่ โดยปลูกมากที่สุด คือ ตำบลบ้านโปร่ง จำนวน ๙,๐๕๘.๖๔ ไร่ รองลงมาคือตำบลบ้านกล้วย จำนวน ๑,๗๘๖.๐๘ ไร่ และตำบลหนองโดน จำนวน ๔๗๔.๙๒ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔๕ แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน (ไร่)
๑	บ้านโปร่ง	๙,๐๕๘.๖๔
๒	บ้านกล้วย	๑,๗๘๖.๐๘
๓	หนองโดน	๔๗๔.๙๒
๔	ดอนทอง	๐
รวม		๑๑,๓๑๙.๖๔

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๘)

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอหนองโดน

ภาพที่ ๔๕ แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอหนองโดน

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๓) พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานตามระดับชั้นความเหมาะสม

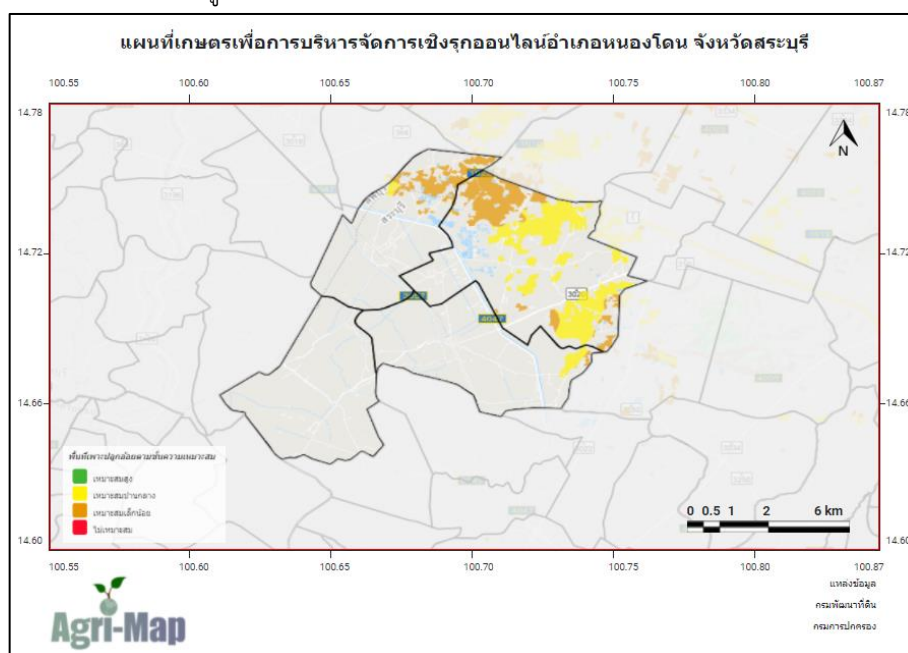
อำเภอหนองโดน มีพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๑๑,๓๑๙.๖๒ ไร่ โดยแบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๖,๒๙๕.๙๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๖๑ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๕,๐๒๓.๗๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๓๘ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐

ตารางที่ ๔๖ แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสม ปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ ทั้งหมด
รวมอำเภอหนองโดน	๐	๖,๒๙๕.๙๒	๕,๐๒๓.๗๑	๐	๑๑,๓๑๙.๖๒
บ้านกล้วย	๐	๑๓๘.๑๒	๑,๖๔๗.๙๕	๐	๑,๗๘๖.๐๗
หนองโดน	๐	๓๙๖.๗๒	๗๘.๒	๐	๔๗๔.๙๒
ดอนทอง	๐	๐	๐	๐	๐
บ้านโป่ง	๐	๕,๗๖๑.๐๗	๓,๒๙๗.๕๖	๐	๙,๐๕๘.๖๓

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๘)

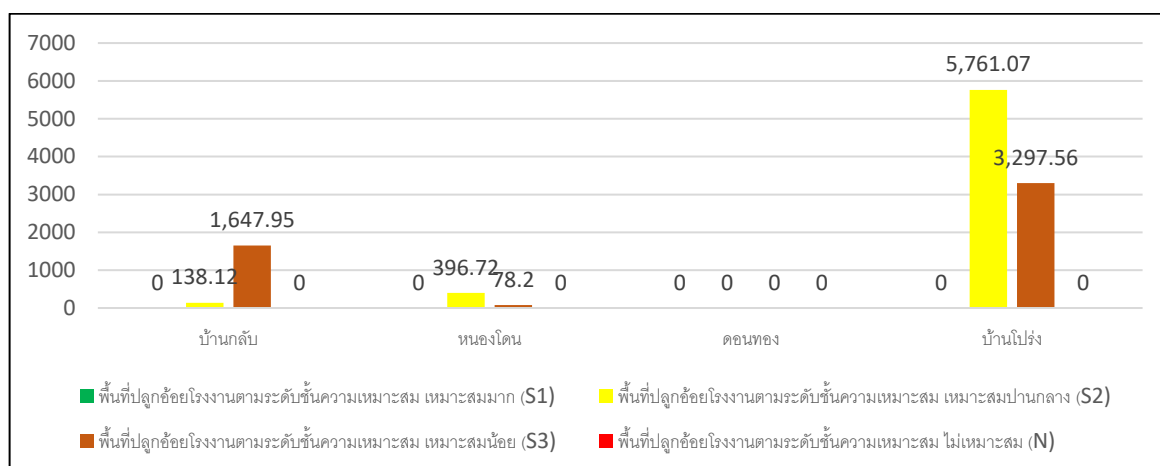
แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๔๖ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอหนองโดน

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๘)

แผนภูมิแสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๔๗ แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอหนองโดน
(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) ปริมาณการผลิต

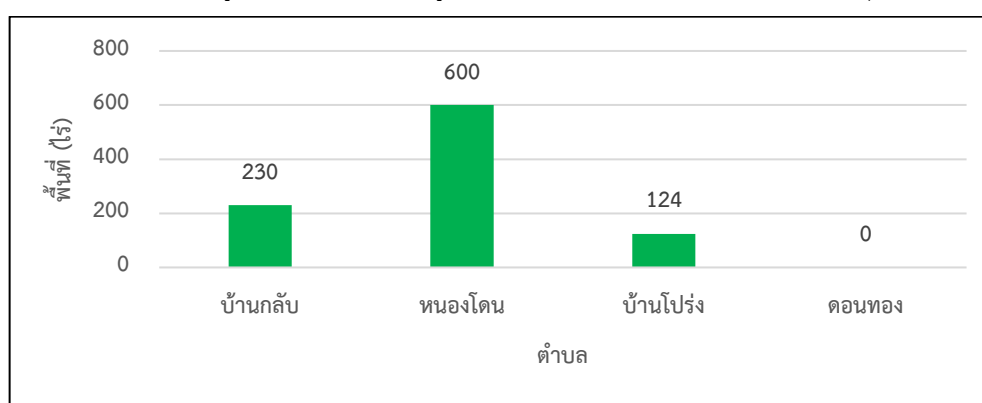
อำเภอหนองโดน มีพื้นที่การปลูกอ้อยโรงงาน จำนวน ๙๕๔ ไร่ ๒๗ ไร่ ๒๗ ครั้วเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากตำบลหนองโดน จำนวน ๖๐๐ ไร่ จำนวน ๑๘ ครั้วเรือน รองลงมาคือตำบลบ้านกลับ จำนวน ๒๓๐ ไร่ ๒ ครั้วเรือน และตำบลบ้านโปร่ง จำนวน ๑๒๔ ไร่ ๗ ครั้วเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๔๗ แสดงปริมาณการปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	ครั้วเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
บ้านกลับ	๒	๒๓๐	๒๓๐	๓,๒๒๐	๑๔
หนองโดน	๑๘	๖๐๐	๖๐๐	๘,๔๐๐	๑๔
บ้านโปร่ง	๗	๑๒๔	๑๒๔	๑,๗๓๖	๑๔
ดอนทอง	๐	๐	๐	๐	๐
รวม	๒๗	๙๕๔	๙๕๔	๑๓,๓๕๖	๑๔

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๔๘ แสดงปริมาณการปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี : เกษตรกรจะมีการใช้พันธุ์อ้อยที่มีอายุเหมาะสม (๘-๑๐ เดือน) และทนทานต่อการหักล้ม มีความต้านทานต่อโรคเหี่ยวเน่าแดง โรคใบขาว และเส้ดำ ให้ความหวานสูง โดยพันธุ์อ้อยที่เกษตรกรนิยมปลูก ได้แก่ ขอนแก่น ๓

(๒) การเตรียมดิน : เกษตรกรจะทำการไถพรวน จำนวน ๑-๒ ครั้ง ด้วยผาน ๓ หรือ ผาน ๗ หรือเครื่องจอบหมุนมีความลึก ๓๐-๕๐ เซนติเมตร แล้วตากดินทิ้งไว้ ๗-๑๐ วัน จากนั้นจะไถกร่องระยะ ๑-๑.๕ เมตร

(๓) การปลูก : เกษตรกรจะปลูกอ้อยช่วงประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์ โดยปลูกในพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วม ปลูกโดยใช้เครื่องปลูกที่ระยะห่างระหว่าง ท่อนพันธุ์ ๓๐-๕๐ ซม.

(๔) ระบบการให้น้ำ : เกษตรกรจะใช้น้ำด้วยระบบน้ำหยด จำนวน ๒ ครั้ง คือ หลังจากลงท่อนพันธุ์เรียบร้อยแล้วทันที และอีก ๑๐-๑๕ วันหลังปลูก จากนั้นจะอาศัยน้ำฝนตามธรรมชาติ

(๕) การดูแลรักษา : นอกเหนือจากการใส่ปุ๋ยเคมีบำรุงอ้อยแล้ว ยังมีการใช้ปุ๋ยคอก เช่น ปุ๋ยขี้ไก่บำรุงดิน มีการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชในระยะก่อนที่อ้อยจะตั้งตัวได้รวมกับการใช้มือถอนกำจัดวัชพืช และมีการใช้ฮอร์โมนบำรุงพืชชนิดพ่นเพื่อบำรุงให้อ้อยมีคุณภาพดี ต้นสมบูรณ์และมีความหวานเพิ่มขึ้น

(๖) การใส่ปุ๋ย : เกษตรกรจะใส่ปุ๋ยจำนวน ๒ ครั้ง โดย ครั้งที่ ๑ อัตรา ๓๐-๕๐ กก./ไร่ เมื่ออ้อยอายุประมาณ ๑.๕-๒ เดือน ครั้งที่ ๒ อัตรา ๔๐ กก./ไร่ เมื่ออ้อยอายุประมาณ ๕-๖ เดือน โดยการโรยข้าวแฉะอ้อย

(๗) การเก็บเกี่ยว : เมื่ออายุอ้อยเหมาะสมที่ประมาณ ๑๐-๑๔ เดือน เกษตรกรจะทำการเก็บเกี่ยวอ้อยโดยการไถรถเกี่ยวตัดเป็นท่อนและมีรถขนย้ายอ้อยมารอรับเพื่อส่งเข้าโรงงานทันที

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว : อ้อยที่ตัดแล้วเกษตรกรจะส่งเข้าโรงงานในทันที หลังการตัดอ้อยแล้ว เกษตรกรมักจะไถพรวนอ้อยเพื่อรักษาความชื้นในดินและคุมวัชพืชในแปลง และปล่อยทิ้งไว้ให้เป็นอ้อยต่อไป

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู : เกษตรกรจะหมั่นตรวจแปลงปลูก หากพบโรคและแมลงรบกวนจะป้องกันกำจัดด้วยสารเคมีตามคำแนะนำหรือทำลายต้นที่เป็นโรคทิ้งทันที

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอหนองโดน มีการปลูกอ้อยโรงงาน โดยเริ่มฤดูการปลูกตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์ โดยปลูกสูงสุดในเดือนพฤศจิกายน และเก็บเกี่ยวระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเมษายน ซึ่งจะเก็บเกี่ยวสูงสุดในเดือนกุมภาพันธ์ สำหรับปฏิทินการเพาะปลูกอ้อยโรงงานของเกษตรกรในอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี มีดังนี้

ตารางที่ ๔๘ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกอ้อยโรงงานในอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
อ้อยโรงงาน	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→
		▽	▽	▽	▽	▽	▽	▽	▽	▽	▽	▽

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอหนองโดน มีพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานเฉพาะพื้นที่นอกเขตชลประทาน ซึ่งมีต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงานสำหรับอ้อยที่ปลูกใหม่ เป็นเงิน ๙,๘๓๕ บาท/ไร่ และต้นทุนสำหรับอ้อยไว้ต่อ ๗,๓๙๕ บาท/ไร่

ตารางที่ ๔๙ แสดงต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงาน ปี ๒๕๖๗ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

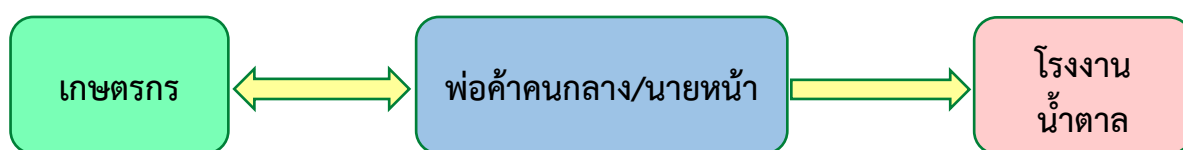
รายการ	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ
			อ้อยปลูกใหม่	อ้อยต่อ	
ไถด้วยผาน ๓ หรือ ผาน ๗	-	-	๒๐๐	-	
ปลูกอ้อยด้วยเครื่องปลูก	-	-	๘๐๐	-	
ค่าท่อนพันธุ์อ้อย	-	-	๑,๔๔๐	-	
ให้น้ำด้วยระบบน้ำหยด	-	-	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	
กำจัดวัชพืชหลักปลูก	-	-	๒๐๐	๒๐๐	
ใส่ปุ๋ย ครั้งที่ ๑ (อายุอ้อย ๑.๕ เดือน)	-	-	๗๕๐	๗๕๐	
ค่าจ้างใส่ปุ๋ย (คนหวาน)	-	-	๗๐	๗๐	
ฉีดฮอร์โมนบำรุงพืช (อายุ ๒ เดือน)	-	-	๑๕๐	๑๕๐	
ค่าจ้างฉีดฮอร์โมนพืช	-	-	๖๐	๖๐	
ใส่ปุ๋ย ครั้งที่ ๒ (อายุอ้อย ๕-๖ เดือน)	-	-	๗๐๐	๗๐๐	
ค่าจ้างตัดอ้อย	-	-	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐	
ค่าจ้างขนย้าย	-	-	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐	
รวม	-	-	๙,๘๗๐	๗,๔๓๐	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

การขายอ้อยโรงงานของเกษตรกร จะมีพ่อค้าหรือนายหน้าในท้องถิ่นใกล้เคียงมารับถึงภายในแปลงของเกษตรกร ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพ่อค้า/นายหน้า จากโรงงานน้ำตาลในพื้นที่จังหวัดสระบุรีและจากจังหวัดสิงห์บุรี

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

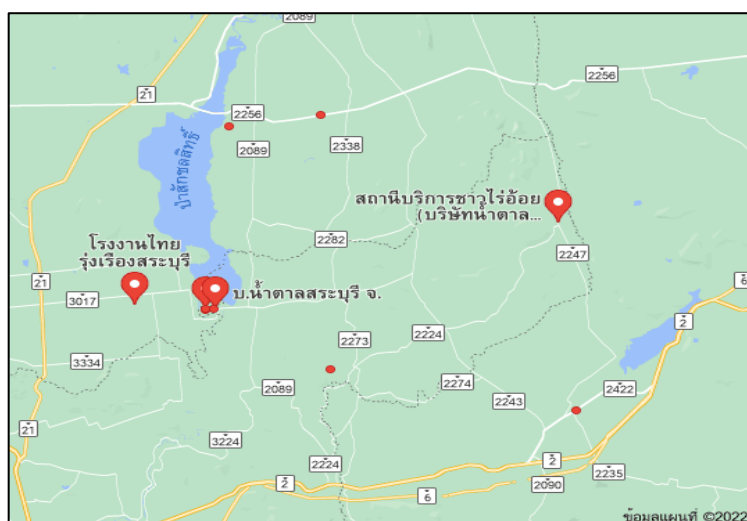
ภาพที่ ๔๙ แสดงวิธีการตลาดอ้อยโรงงาน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ไม่มีจุดรับซื้ออ้อยโรงงาน แต่จะเป็นลักษณะของการที่มีพ่อค้าคนกลางหรือนายหน้ามารับซื้อในพื้นที่และนำไปส่งให้กับโรงงานน้ำตาลในพื้นที่จังหวัดสระบุรี และโรงงานน้ำตาลในจังหวัดสิงห์บุรี

แผนที่แสดงแหล่งรับซื้ออ้อยโรงงาน อำเภอนองโตน

ภาพที่ ๕๐ แสดงแหล่งรับซื้ออ้อยโรงงาน อำเภอนองโตน
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนองโตน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอนองโตน ยังไม่มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ ด้านการปลูกอ้อยโรงงาน

๑.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๕๐ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด ๑. ราคาผลผลิตตกต่ำ ๒. ต้นทุนการผลิตมีมูลค่าสูงขึ้น	๑. ราคาผลผลิตข้าวตกต่ำ เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาเองได้ ๒. ราคาปุ๋ย สารเคมี หรือปัจจัยการผลิตอื่นๆ ปรับราคาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง	๑. พัฒนาคุณภาพผลผลิต โดยเก็บเกี่ยวที่อายุเหมาะสม ๒. ลดปริมาณการใช้สารเคมีที่ไม่จำเป็น และเกินขนาด การผสมปุ๋ยใช้เอง	ทุกตำบล	มาก
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๑. เกษตรกรมีอายุมาก ๒. ความเข้มแข็งของกลุ่มหรือองค์กรเกษตรกร	๑. เกษตรกรส่วนใหญ่ในพื้นที่มีอายุมาก อยู่ในช่วง ๖๕ ปีขึ้นไป ๒. กลุ่มของเกษตรกรหรือองค์กรยังไม่มี ความเข้มแข็งมากพอ	๑. สร้างเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่ขึ้นมาทดแทน ๒. ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มทำกิจกรรมให้มากขึ้น เพื่อสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกร	ทุกตำบล	ปานกลาง
ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ๑. เกษตรกรไม่ได้เก็บข้าวไว้บริโภคในครัวเรือน ๒. เกษตรกรไม่ได้ผลิตเมล็ดพันธุ์ใช้เอง	๑. เกษตรกรเน้นการปลูกข้าวเพื่อขายให้กับโรงสี ซึ่งเป็นพันธุ์ข้าวที่ไม่นิยมรับประทานในท้องถิ่น ๒. เกษตรกรไม่นิยมผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้เอง	๑. อบรมให้ความรู้ด้านการผลิตข้าว เพื่อไว้สำหรับบริโภคภายในครัวเรือนหรือจำหน่ายเองโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลางและตรงกับความต้องการของท้องถิ่น ๒. ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อจำหน่าย หรือใช้ปลูกเองในท้องถิ่น	ทุกตำบล	ปานกลาง

๒. การจัดทำ TOWS Matrix

๒.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของอำเภอหนองโดน

ตารางที่ ๕๑ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
	๑. ดินมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมกับการปลูกข้าว ๒. ผู้บริหารการผลิตพืชเป็นเกษตรกรเอง ๓. เกษตรกรมีองค์ความรู้ในการผลิตข้าว ๔. เกษตรกรมีความสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพได้	๑. เกษตรกรไม่มีการรวมกลุ่ม ๒. ขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร หรือปริมาณน้ำที่มีไม่เพียงพอตลอดทั้งปี ๓. ไม่มีการพักดิน ทำให้เกิดโรคและแมลงรบกวนพืชได้ง่าย ๔. เกษตรกรนิยมปลูกพืชเชิงเดี่ยว ๕. เกษตรกรขาดความรู้เรื่องการใช้สารเคมีและสารชีวภาพที่ถูกต้อง
โอกาส (O)	กลยุทธ์เชิงรุก (SO)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)
๑. มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุน ๒. มีแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำในพื้นที่ ๓. มีแหล่งรับซื้อผลผลิตในพื้นที่หรือพื้นที่ใกล้เคียง ภาครัฐ และเอกชน	๑. ส่งเสริมให้เกษตรกรมีมาตรฐานการผลิตข้าวที่มีคุณภาพ (S๓O๑) ๒. ส่งเสริมให้มีการทำแปลงขยายเมล็ดพันธุ์ข้าว (S๔O๑O๓) ๓. สนับสนุนแหล่งเงินทุนให้กับเกษตรกร (S๒O๓)	๑. ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มในรูปแบบที่เหมาะสม (W๑O๑) ๒. ถ่ายทอดความรู้การผลิตพืชปลอดภัย/การใช้สารเคมีที่ถูกต้อง ปลอดภัย และการผลิตสารชีวภัณฑ์ (W๕O๑) ๓. ส่งเสริมให้เกษตรกรขุดบ่อกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตรไว้ใช้เอง (W๒O๑O๒) ๔. ส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลาย เพื่อลดภาวะความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น (W๔O๑) ๕. ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชใช้น้ำน้อยทดแทน (W๒O๑)
ภัยคุกคาม (T)	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT)
๑. ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ๒. ราคาปัจจัยการผลิต ที่เพิ่มสูงขึ้น ๓. ภัยพิบัติต่าง ๆ เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม โรคและแมลง ฯลฯ ๔. ขาดงบประมาณในการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง	๑. ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าวให้มีมูลค่าเพิ่ม (S๓T๑) ๒. ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ (S๔T๑) ๓. ส่งเสริมให้ความรู้ในการในการผลิตปุ๋ยสั่งตัด และการใช้สารชีวภัณฑ์ (S๓O๒O๓)	๑. ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบผสมผสาน (W๕T๑) ๒. ส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลาย เพื่อลดภาวะความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น (W๔T๑) ๓. ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อสร้างอำนาจในการต่อรอง (W๑T๑)

๒.๒ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

- ๑.๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรมีมาตรฐานการผลิตข้าวที่มีคุณภาพ
- ๑.๒ ส่งเสริมให้มีการทำแปลงขยายเมล็ดพันธุ์ข้าว
- ๑.๓ สนับสนุนแหล่งเงินทุนให้กับเกษตรกร

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๒.๑ ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มในรูปแบบที่เหมาะสม

๒.๒ ถ่ายทอดความรู้การผลิตพืชปลอดภัย/การใช้สารเคมีที่ถูกต้อง ปลอดภัย และการผลิตสารชีวภัณฑ์

๒.๓ ส่งเสริมให้เกษตรกรขุดบ่อกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตรไว้ใช้เอง

๒.๔ ส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลาย เพื่อลดภาวะความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น

๒.๕ ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชใช้น้ำน้อยทดแทน

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

๓.๑ ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าวให้มีมูลค่าเพิ่ม

๓.๒ ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ

๓.๓ ส่งเสริมให้ความรู้ในการในการผลิตปุ๋ยสั่งตัด และ การใช้สารชีวภัณฑ์

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

๔.๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบผสมผสาน

๔.๒ ส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลาย เพื่อลดภาวะความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น

๔.๓ ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อสร้างอำนาจในการต่อรอง

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา

๑. แนวทางการพัฒนา

๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า

๑.๑.๑ ข้าว

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เกษตรกรแปลงใหญ่ข้าวตำบลหนองโดนได้รับองค์ความรู้ในการผลิตข้าวและเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน และสามารถขยายผลไปยังเกษตรกรในพื้นที่ต่อไปได้
- เกษตรกรสามารถลดต้นทุน และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการผลิตข้าวได้

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมให้เกษตรกรมีมาตรฐานการผลิตข้าวและเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ

โครงการที่ ๑ เปลี่ยนข้าวเปลือกให้เป็นข้าวปลูก

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์ส่งเสริมให้ความรู้ในการในการผลิตปุ๋ยสั่งตัด และการใช้สารชีวภัณฑ์

โครงการที่ ๑ พลิกฟื้น คืนชีวิต ชวนา อำเภอนองโดน

๑.๑.๒ พืชสมุนไพร

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เกษตรกรได้รับองค์ความรู้ในการปลูกพืชสมุนไพรให้มีคุณภาพและได้รับมาตรฐาน

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลาย เพื่อลดภาวะความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น

โครงการที่ ๑ อบรมเกษตรกรผู้ผลิตพืชและสมุนไพรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP

๑.๑.๓ แตงโม

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เกษตรกรได้รับองค์ความรู้ในการปลูกแตงโมให้มีคุณภาพและได้รับมาตรฐานและการเชื่อมโยงตลาด

- เครือข่ายผู้ปลูกแตงโมที่มีคุณภาพในพื้นที่อำเภอนองโดน

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลาย เพื่อลดภาวะความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น

โครงการที่ ๑ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตแตงโมหวานหนองโดนให้ปลอดภัยและได้มาตรฐาน GAP

๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๑.๒.๑ Smart Farmer

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- พัฒนาศักยภาพศักยภาพของเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบผสมผสาน

โครงการที่ ๑ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบอำเภอหนองโดน

๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๑.๓.๑ ที่ดิน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เกษตรกรได้รับองค์ความรู้ในการพัฒนาพื้นที่และรักษาทรัพยากรการเกษตร

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมให้ความรู้ในการในการผลิตปุ๋ยสั่งตัด และการใช้สาร

ชีวภัณฑ์

โครงการที่ ๑ เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

๑.๔ พัฒนาการแปรรูปผลผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์

๑.๔.๑ วิทยาลัยชุมชนกลุ่มแปลงใหญ่ข้าว

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- พัฒนาผลิตภัณฑ์ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวิสาหกิจชุมชน

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าวให้มีมูลค่าเพิ่ม

โครงการที่ ๑ การต่อยอดผลิตภัณฑ์ และสร้างมูลค่าเพิ่มจากข้าว

๒. ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ	วิธี ดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับ ผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	
พัฒนา การผลิต สินค้า	๑. โครงการเปลี่ยนข้าวเปลือกให้เป็นข้าวปลูก	เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลผลิต	เกษตรกร	อำเภอหนองโดน	อบรม/ สนับสนุนปัจจัยการผลิต		๓๕,๐๐๐		๓๕,๐๐๐		๓๕,๐๐๐		๓๕,๐๐๐		๓๕,๐๐๐	สนง.กษอ. หนองโดน
	๒. โครงการพลิกฟื้น คืนชีวิตชาวนา อำเภอหนองโดน	เพื่อลดต้นทุนการผลิต	เกษตรกร	อำเภอหนองโดน	อบรม/ สนับสนุนปัจจัยการผลิต		๑๐๐,๐๐๐		๑๐๐,๐๐๐		๑๐๐,๐๐๐		๑๐๐,๐๐๐		๑๐๐,๐๐๐	สนง.กษอ. หนองโดน
	๓. โครงการอบรมเกษตรกรผู้ผลิตพืชและสมุนไพรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP	เพื่อผลิตพืชสมุนไพรที่มีคุณภาพ และมาตรฐาน	เกษตรกร	อำเภอหนองโดน	อบรม/ สนับสนุนปัจจัยการผลิต		๓๘,๖๐๐		๓๘,๖๐๐		๓๘,๖๐๐		๓๘,๖๐๐		๓๘,๖๐๐	สนง.กษอ. หนองโดน
	๔. โครงการ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตแตงโมหวานหนองโดนให้ปลอดภัยและได้มาตรฐาน GAP	เพื่อสร้างเครือข่ายในการผลิตแตงโมที่มีคุณภาพ	เกษตรกร	อำเภอหนองโดน	อบรม/ สนับสนุนปัจจัยการผลิต		๕๒,๐๐๐		๕๒,๐๐๐		๕๒,๐๐๐		๕๒,๐๐๐		๕๒,๐๐๐	สนง.กษอ. หนองโดน
พัฒนา เกษตรกร/ กลุ่ม /องค์กร	๑. โครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำด้านการเกษตรอำเภอหนองโดน	เพื่อสร้างเครือข่ายในการช่วยงานด้านการเกษตรในพื้นที่	เกษตรกร	อำเภอหนองโดน	อบรม		๗๒,๐๐๐		๗๒,๐๐๐		๗๒,๐๐๐		๗๒,๐๐๐		๗๒,๐๐๐	สนง.กษอ. หนองโดน
พัฒนาพื้นที่ ทรัพยากร การเกษตร	๑. โครงการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร	เพื่อส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตรให้กับเกษตรกรในพื้นที่	เกษตรกร	อำเภอหนองโดน	อบรม		๒๒,๐๐๐		๒๒,๐๐๐		๒๒,๐๐๐		๒๒,๐๐๐		๒๒,๐๐๐	สนง.กษอ. หนองโดน
การแปรรูป ผลผลิต และพัฒนา ผลิตภัณฑ์	๑. โครงการการต่อยอดผลิตภัณฑ์ และสร้างมูลค่าเพิ่มจากข้าว	เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเกษตรกร	เกษตรกร	อำเภอหนองโดน	อบรม/ สนับสนุนปัจจัยการผลิต		๒๗,๐๐๐		๒๗,๐๐๐		๒๗,๐๐๐		๒๗,๐๐๐		๒๗,๐๐๐	สนง.กษอ. หนองโดน
รวม							๓๔๖,๖๐๐		๓๔๖,๖๐๐		๓๔๖,๖๐๐		๓๔๖,๖๐๐		๓๔๖,๖๐๐	

บรรณานุกรม

แผนการพัฒนากาเกษตรระดับอำเภอ อำเภอหนองโดน ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔ (ฉบับทบทวนปี ๒๕๖๔)

แผนพัฒนาอำเภอหนองโดน ๕ ปี พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐

แผนพัฒนาจังหวัดสระบุรี พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ (ฉบับทบทวน)

กรมพัฒนาที่ดิน. ๒๕๖๑. รายงานโครงการจัดทำแผนที่แสดงความลาดชันของพื้นที่เพื่อการพัฒนาที่ดิน
จังหวัดสระบุรี

สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน. ๒๕๔๘. มหัทศจรย์พันธุ์ดิน. กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ภาคผนวก

โครงการเปลี่ยนข้าวเปลือกให้เป็นข้าวปลูก

หลักการและเหตุผล

อำเภอหนองโดนมีพื้นที่ จำนวน ๕๕,๐๔๓.๗๕ ไร่ โดยประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักของประชาชนในอำเภอหนองโดน โดยมีครัวเรือนภาคการเกษตร จำนวน ๑,๓๖๐ ครัวเรือน จากครัวเรือนทั้งหมด ๕,๙๐๔ ครัวเรือน โดยคิดเป็นร้อยละ ๒๓.๐๓ โดยข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลัก มีพื้นที่เพาะปลูก จำนวน ๓๑,๘๖๒ ไร่ เทียบเป็นร้อยละ ๕๗.๘๘ ของพื้นที่อำเภอหนองโดน และจากสภาพสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ปัจจัยการผลิตในภาคการเกษตรปรับตัวสูงขึ้นอย่างมากซึ่งส่งผลกระทบต่อเกษตรกรที่ต้องแบกรับต้นทุนที่สูงขึ้น ในราคาขายผลผลิตที่เท่าเดิม

ในกระบวนการผลิตข้าวของเกษตรกรในอำเภอหนองโดน เป็นการเน้นจำหน่ายให้กับโรงสี ซึ่งทำให้ไม่สามารถกำหนดราคาในการขายได้ โดยราคาที่จำหน่ายข้าวจะเป็นในส่วนของราคาตามกลไกของตลาด โดยหักลบต้นทุนการผลิตกับราคาที่จำหน่ายให้กับโรงสีเกษตรกรจะเหลือกำไรที่น้อยมาก การปรับเปลี่ยนการทำนาจากการทำข้าวเปลือกมาเป็นข้าวปลูก จึงเป็นอีกทางเลือกที่จะเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหนองโดน เนื่องจากข้าวปลูกมีราคาที่สูงถึง ๑๓,๐๐๐ บาท/ตัน หากเกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนจะมีกำไรที่เพิ่มจากการขายข้าวเปลือก มากถึง ๔,๐๐๐ บาท/ตัน สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน ได้ร่วมมือกับศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลพบุรี ในการดำเนินการส่งเสริมเพิ่มพื้นที่โดยเน้นการปรับเปลี่ยนการทำนาเพื่อจำหน่ายผลผลิตเข้าโรงสีมาเป็นการเปลี่ยนข้าวเปลือกให้เป็นข้าวปลูกโดยเน้นการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน GAP ซึ่งคาดว่าจะสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร อีกทั้งยังมีแหล่งจำหน่ายผลผลิตที่แน่นอน และไม่ต้องเสี่ยงกับกลไกของราคาในตลาดอีกด้วย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อยกระดับความรู้ของเกษตรกรด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้ได้มาตรฐาน
๒. เพื่อสร้างรายได้เพิ่มให้กับเกษตรกรในพื้นที่

เป้าหมายของโครงการ

เกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลหนองโดน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี และขยายผลไปยังเกษตรกรรายอื่นๆ ในพื้นที่อำเภอหนองโดน

ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม ๒๕๖๘ – กันยายน ๒๕๖๙

วิธีดำเนินการ

๑. ประชุมกลุ่มเกษตรกรเพื่อชี้แจงรายละเอียดการดำเนินโครงการ พร้อมรับสมัครเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการฯ
๒. จัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว” จำนวน ๔ ครั้ง
๓. ติดตามให้คำแนะนำและประเมินผล

สถานที่ดำเนินการ

ที่ทำการแปลงใหญ่ข้าวตำบลหนองโดน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน ร่วมกับศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลพบุรี

งบประมาณ

โครงการเปลี่ยนข้าวเปลือกให้เป็นข้าวปลูก จัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จำนวน ๔ ครั้ง

๑. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๓๐ รายๆ ละ ๒ มื้อ ๆ ละ ๒๕ บาท จำนวน ๔ ครั้ง
เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท

๒. ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๓๐ รายๆ ละ ๑ มื้อ ๆ ละ ๑๐๐ บาท จำนวน ๕ ครั้ง
เป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท

๓. ค่าสมนาคุณวิทยากร จำนวน ๑๖ ชั่วโมงๆละ ๕๐๐ บาท เป็นเงิน ๘,๐๐๐ บาท

๔. ค่าวัสดุอุปกรณ์ประกอบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท

๕. ค่าบริหารจัดการ และติดตามการดำเนินงานโครงการฯ เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๓๕,๐๐๐ บาท (สามหมื่นห้าพันบาทถ้วน)

ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

ผลผลิต (output)

เกษตรกรจำนวน ๓๐ ราย ได้รับการพัฒนาความรู้ในเรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ ได้รับมาตรฐาน

ผลลัพธ์ (outcome)

เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยีของตนเองในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผลผลิตเฉลี่ยเพิ่มขึ้น และมีความพร้อมที่จะเข้าสู่ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

ตัวชี้วัด

เกษตรกรที่ร่วมโครงการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ ได้รับรองมาตรฐาน GAP

โครงการ พลิกฟื้น คืนชีวิต ชวนา อำเภอนองโดน

หลักการและเหตุผล

อำเภอนองโดนมีพื้นที่ จำนวน ๕๕,๐๔๓.๗๕ ไร่ โดยประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักของประชาชนในอำเภอนองโดน โดยมีครัวเรือนภาคการเกษตร จำนวน ๑,๓๖๐ ครัวเรือน จากครัวเรือนทั้งหมด ๕,๙๐๔ ครัวเรือน โดยคิดเป็นร้อยละ ๒๓.๐๓ โดยข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลัก มีพื้นที่เพาะปลูก จำนวน ๓๑,๘๖๒ ไร่ เทียบเป็นร้อยละ ๕๗.๘๘ ของพื้นที่อำเภอนองโดน และจากสถานะ สถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ปัจจัยการผลิตในภาคการเกษตรปรับตัวสูงขึ้นอย่างมากซึ่ง ส่งผลกระทบไปยังเกษตรกรที่ต้องแบกรับต้นทุนที่สูงขึ้น ในราคาขายผลผลิตที่เท่าเดิม ทำให้เกษตรกรประสบ ปัญหาหนี้สินครัวเรือนมากขึ้น โดยข้อมูลจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พบว่าในปี ๒๕๖๕ เกษตรกรในพื้นที่อำเภอนองโดน มีหนี้สินมากกว่า ๒๖๕ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๔ ถึงร้อยละ ๓

อำเภอนองโดน เป็นหน่วยงานต้องบำบัดทุกข์ บำรุงสุข เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของ ประชาชนในทุกมิติ โดยบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วน ในการขับเคลื่อนภารกิจของรัฐบาลกระทรวง กรม ต่างๆ นำไปสู่การปฏิบัติหรือการพัฒนาในระดับพื้นที่ (Area Based) ตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ ถึงระดับ หมู่บ้าน และจากปัญหาปัจจัยการผลิตที่สูงขึ้น เชื่อมโยงมามีผลกระทบต่อปัญหาหนี้สินครัวเรือนของประชาชน โดยสาเหตุของปัญหามาจากราคาของปัจจัยการผลิตที่สูงขึ้น ได้แก่ ปุ๋ยเคมี สารเคมีที่ใช้ป้องกันกำจัดแมลง และสารกำจัดวัชพืช อีกทั้งราคาน้ำมันที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งที่ราคาขายผลผลิตยังเท่าเดิม ทำให้เกษตรกร ประสบภาวะขาดทุนและได้รับความเดือดร้อนในทุกมิติ อีกทั้งปัญหาสุขภาพเสื่อมโทรมจากการใช้สารเคมีใน แปลงนาประกอบกับ วิถีทำนาสมัยใหม่ มีการเผาตอซังข้าวก่อให้เกิดมลภาวะทางอากาศทำลายสิ่งแวดล้อม และระบบทางเดินหายใจของประชาชนในบริเวณใกล้เคียง ซึ่งได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างมาก ดังนั้นเพื่อ เป็นการช่วยเหลือเกษตรกรชาวนาอำเภอนองโดนให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัย มั่งคั่งอยู่ดีกินดี สามารถลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ในครัวเรือน สร้างงาน สร้างอาชีพในชุมชน เสริมสร้างสุขภาพที่ดีและรักษา สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนตามแนวทางของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงจัดทำโครงการ “พลิกฟื้น คืนชีวิตชวนา อำเภอนองโดน” ขึ้น เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ได้รับองค์ความรู้การลดต้นทุนการผลิตข้าว เพื่อ การพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) ทำให้มีเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการการผลิต การเพิ่มมูลค่า และการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อีกทั้งผลผลิตทางการเกษตรมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรตกค้าง สามารถ ลดต้นทุนการผลิตและสร้างรายได้เพิ่มให้กับภาคการเกษตร ทำให้ GDP ภาคการเกษตรสูงขึ้น ส่งผลให้ ครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่อำเภอนองโดน ลดปัญหาภาระหนี้สินครัวเรือน ทำให้ครัวเรือนเกษตรกร มี คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเกษตรกรสามารถที่จะพึ่งพาตนเองได้ตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อยกระดับความรู้ของเกษตรกรด้านการทำนาแบบลดต้นทุนการผลิต
๒. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้อง และทำให้ต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีลดลง
๓. เพื่อสนับสนุนการใช้สารชีวภัณฑ์ เพื่อลดการใช้สารเคมี
๔. เพื่อสนับสนุนการลดการเผาในพื้นที่การเกษตร

เป้าหมายของโครงการ

เกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลหนองโดน อำเภอนองโดน จังหวัดสระบุรี และขยายผลไปยังเกษตรกรราย อื่นๆ ในพื้นที่อำเภอนองโดน

ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม ๒๕๖๘ – กันยายน ๒๕๖๙

วิธีดำเนินการ

๑. ประชุมกลุ่มเกษตรกรเพื่อชี้แจงรายละเอียดการดำเนินโครงการ พร้อมรับสมัครเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการฯ
๒. จัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การลดต้นทุนการผลิตข้าว เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs)” จำนวน ๕ ครั้ง
 - ๒.๑ ครั้งที่ ๑ : ปฐมนิเทศ ชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการลดต้นทุนการผลิตข้าว เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) การตรวจเลือดของเกษตรกร ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ตรวจสารเคมีในเลือด) วิธีการเก็บตัวอย่างดินสำหรับการตรวจวิเคราะห์ดิน การจัดทำบัญชีฟาร์มสำหรับการคิดต้นทุนการผลิต
 - ๒.๒ ครั้งที่ ๒ : การตรวจวิเคราะห์ดินเบื้องต้น การเตรียมดิน การเตรียมเมล็ดพันธุ์ข้าว การกำจัดวัชพืช การทำปุ๋ยอินทรีย์ และน้ำหมักสัจจิต
 - ๒.๓ ครั้งที่ ๓ : การใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๑ การสำรวจแมลงศัตรูข้าว การทำสารชีวภัณฑ์ เพื่อป้องกันกำจัดโรคในข้าว การทำน้ำหมักสมุนไพร ป้องกันกำจัดแมลงศัตรูข้าว
 - ๒.๔ ครั้งที่ ๔ : การใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๒ การกำจัดวัชพืช การฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ และฮอร์โมนบำรุงรวงข้าว การเตรียมแปลงสำหรับการเก็บเกี่ยว
 - ๒.๕ ครั้งที่ ๕ : การสรุปผลการดำเนินงาน “การลดต้นทุนการผลิตข้าว เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs)” สรุปต้นทุนการผลิต รายได้ ผลผลิต และการตรวจเลือดของเกษตรกร หลังเข้าร่วมโครงการ (ตรวจสารเคมีในเลือด)
๓. ติดตามแนะนำและประเมินผล

สถานที่ดำเนินการ

ที่ทำการแปลงใหญ่ข้าวตำบลหนองโดน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน ร่วมกับ ที่ว่าการอำเภอหนองโดน

งบประมาณ

โครงการ พริกพื้น คื่นชิวิต ชาวนา อำเภอหนองโดน กิจกรรม จัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การลดต้นทุนการผลิตข้าว เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs)” จำนวน ๕ ครั้ง

๑. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๕๐ รายๆ ละ ๒ มื้อ ๆ ละ ๒๕ บาท จำนวน ๕ ครั้ง
เป็นเงิน ๑๒,๕๐๐ บาท
๒. ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๕๐ รายๆ ละ ๑ มื้อ ๆ ละ ๑๐๐ บาท จำนวน ๕ ครั้ง
เป็นเงิน ๒๕,๐๐๐ บาท
๓. ค่าสมนาคุณวิทยากร จำนวน ๓๐ ชั่วโมงๆละ ๕๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท
๔. ค่าวัสดุอุปกรณ์ประกอบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท

๕. ป้ายประชาสัมพันธ์สำหรับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๕๐ ป้ายๆละ ๓๕๐ บาท
เป็นเงิน ๑๗,๕๐๐ บาท
๖. ค่าบริหารจัดการ และติดตามการดำเนินงานโครงการฯ เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท
- รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ ได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะความสามารถในการลดต้นทุนการผลิตข้าว เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) ทำให้มีเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการการผลิต การเพิ่มมูลค่า และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และจะเป็นต้นแบบในการขยายผลต่อไป
๒. เกิดเครือข่ายในการลดต้นทุนการผลิตข้าว เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) จำนวน ๑ เครือข่าย
๓. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการไม่มีสารเคมีตกค้าง (จากภาคการเกษตร) ในร่างกาย

โครงการอบรมเกษตรกรผู้ผลิตพืชและสมุนไพรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP

หลักการและเหตุผล

จังหวัดสระบุรีเป็น ๑ ใน ๑๔ จังหวัดที่ได้รับการคัดเลือกให้ดำเนินการโครงการเมืองสมุนไพร (HERBAL CITY) มีพื้นที่เกษตรกรรม ๗๖๒,๑๗๗ ไร่ (๓๔.๑๐% ของพื้นที่ทั้งหมด) และครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน ๓๑,๘๘๔ ครัวเรือน โดยสามารถพัฒนาให้ปลูกพืชชนิดอื่น ๆ ที่มีความหลากหลาย และเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ และสอดคล้องกับแผนพัฒนาพัฒนาจังหวัด คือ การส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร รวมถึงพืชผัก เพื่อการบริโภคและผลไม้ท้องถิ่น อีกทั้งหน่วยงานราชการเห็นความสำคัญในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร ผัก และผลไม้ เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงทางอาหารให้กับจังหวัดสระบุรี โดยมีแผนการพัฒนาพื้นที่ปลูกสมุนไพร ปลูกผัก และผลไม้ท้องถิ่นที่สามารถปลูกได้ในชุมชน พัฒนาต่อยอดให้เป็นแหล่งปลูก และการผลิตตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ซึ่งต้องให้ความรู้ ความเข้าใจ เสริมสร้างศักยภาพของเกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพร ผัก และผลไม้ สร้างผลผลิตที่ได้มาตรฐาน พัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสมกับสินค้าเกษตรอินทรีย์ เพื่อต่อยอดไปสู่การสร้างสินค้า ที่มาตรฐานและมีตลาดรองรับสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร และจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในปัจจุบัน ทำให้ผู้คนในสังคมสนใจสมุนไพรเพื่อดูแลสุขภาพมากขึ้น เกิดกระแส การรักสุขภาพ ดังนั้น การปลูกพืชสมุนไพรเป็นอีกทางเลือกที่มีความสำคัญในการแก้ปัญหาระหว่างงาน เสริมสร้างความเข้มแข็งและสร้างรายได้ให้กับชุมชนชาวจังหวัดสระบุรีได้อย่างยั่งยืน

จากแผนพัฒนาพัฒนาจังหวัดสระบุรี ที่เน้นการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรรวมถึงพืชผัก เพื่อการบริโภคและผลไม้ท้องถิ่น นั้น อำเภอนองโดนซึ่งเป็นพื้นที่หลักในการทำเกษตรกรรม เนื่องจากพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการทำเกษตรกรรมอย่างมาก ซึ่งพื้นที่จากมากกว่าร้อยละ ๘๐ เป็นพื้นที่ที่อยู่ในเขตชลประทาน โดยพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าว และข้าวโพด นอกจากพืชเศรษฐกิจหลัก ดังกล่าวแล้ว อำเภอนองโดน ได้มีการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรคุณภาพดี เพื่อส่งให้กับโรงพยาบาลนองโดน สำหรับเป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเพื่อผลิตยารักษาโรค โดยโรงพยาบาลนองโดนเป็น ๑ ใน ๒ โรงพยาบาลของจังหวัดสระบุรีที่ผลิตยาสมุนไพรเพื่อการรักษาโรคเพื่อสนับสนุนให้โรงพยาบาลในเขตสุขภาพที่ ๔ (๘ จังหวัด) โดยปัจจุบันมีกลุ่มเกษตรกรที่รวมตัวกันปลูกสมุนไพรส่งให้กับโรงพยาบาลนองโดน ๑ กลุ่ม ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสมุนไพรตำบลนองโดน มีสมาชิกกลุ่ม จำนวน ๒๐ ราย ผลิตสมุนไพรจำนวน ๕ ชนิด ได้แก่ พื้ทะเลายใจ ร่มขึ้นชัน ไพล เสดดพังพอน และเพชรสังฆาต ส่งให้โรงพยาบาลนองโดน แต่ปริมาณผลผลิตที่ส่งให้นั้นยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงพยาบาล ทำให้ต้องไปปรับซื้อผลผลิตมาจากจังหวัดอื่น สำนักงานเกษตรอำเภอนองโดน จึงได้มีแนวทางส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรในพื้นที่อำเภอนองโดน ซึ่งมีการบูรณาการในการดำเนินโครงการจากหน่วยงานราชการในพื้นที่ ได้แก่ โรงพยาบาลนองโดน สำนักงานเกษตรอำเภอนองโดน สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนองโดน เป็นต้น เพื่อให้มีสมุนไพรที่มีคุณภาพดี มีมาตรฐานรับรองเพื่อส่งให้กับโรงพยาบาลนองโดน ส่งเสริมให้เกิดรายได้เพิ่มในครัวเรือน สร้างเศรษฐกิจที่เข้มแข็งให้กับเกษตรกรในอำเภอนองโดนต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อยกระดับความรู้ของเกษตรกรด้านการผลิตสมุนไพรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน
๒. เพื่อสร้างรายได้เพิ่ม เป็นอาชีพเสริมให้กับเกษตรกรในพื้นที่

เป้าหมายของโครงการ

เกษตรกรตำบลหนองโดน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี และขยายผลไปยังเกษตรกรรายอื่นๆ ในพื้นที่อำเภอหนองโดน

ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม ๒๕๖๘ – กันยายน ๒๕๖๙

วิธีดำเนินการ

๑. ประชุมกลุ่มเกษตรกรเพื่อชี้แจงรายละเอียดการดำเนินโครงการ พร้อมรับสมัครเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการฯ
๒. จัดอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การผลิตสมุนไพรอย่างไรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน GAP” จำนวน ๒ ครั้ง
๓. ศึกษาดูงานแปลงสมุนไพรต้นแบบ จำนวน ๑ ครั้ง
๓. ติดตามให้คำแนะนำในการปลูกสมุนไพรตามมาตรฐาน GAP เบื้องต้น และประเมินผลในการเข้าร่วมการอบรม

สถานที่ดำเนินการ

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน ร่วมกับ โรงพยาบาลหนองโดน

งบประมาณ

รายละเอียด งบประมาณโครงการอบรมเกษตรกรผู้ผลิตพืชและสมุนไพรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP มีรายการค่าใช้จ่าย ดังนี้

๑. จัดอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จำนวน ๒ ครั้ง
 - ๑.๑ ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๓๐ รายๆ ละ ๒ มื้อ ๆ ละ ๒๕ บาท จำนวน ๒ ครั้ง
เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
 - ๑.๒ ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๓๐ รายๆ ละ ๑ มื้อ ๆ ละ ๑๐๐ บาท จำนวน ๒ ครั้ง
เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท
 - ๑.๓ ค่าสมนาคุณวิทยากร จำนวน ๘ ชั่วโมงๆละ ๕๐๐ บาท เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท
 - ๑.๔ ค่าวัสดุอุปกรณ์ประกอบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
๒. ศึกษาดูงานแปลงสมุนไพรต้นแบบ จำนวน ๑ วัน
 - ๒.๑ ค่าจ้างเหมารถตู้ในการศึกษาดูงาน จำนวน ๓ คันๆ ละ ๔,๐๐๐ บาท
เป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท
 - ๒.๒ ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๓๐ รายๆ ละ ๒ มื้อ ๆ ละ ๓๕ บาท จำนวน ๑ ครั้ง
เป็นเงิน ๒,๑๐๐ บาท

๒.๓ ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๓๐ รายๆ ละ ๑ มื้อ ๆ ละ ๑๕๐ บาท จำนวน ๑ ครั้ง

เป็นเงิน ๔,๕๐๐ บาท

๓. ค่าบริหารจัดการ และติดตามการดำเนินงานโครงการฯ

เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๓๘,๖๐๐ บาท (สามหมื่นแปดพันหก ร้อยบาทถ้วน)

ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

ผลผลิต (output)

เกษตรกรจำนวน ๓๐ ราย ได้รับการพัฒนาความรู้ในเรื่อง “การผลิตสมุนไพรอย่างไรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน GAP”

ผลลัพธ์ (outcome)

๑. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการสามารถนำความรู้ไปเป็นอาชีพเสริม สร้างรายได้ให้กับครัวเรือน และสามารถขยายผลไปสู่ครัวเรือนเกษตรกรรายอื่นๆ ได้

๒. โรงพยาบาลจะได้วัตถุดิบที่มีคุณภาพ และได้การรับรองมาตรฐานในการผลิตสำหรับนำไปผลิตยาที่มีคุณภาพรักษาผู้ป่วยได้ต่อไป

ตัวชี้วัด

เกษตรกรที่ร่วมโครงการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ สามารถผลิตสมุนไพรที่มีคุณภาพ ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP

โครงการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตแตงโมหวานหนองโดน ให้ปลอดภัยและได้มาตรฐาน GAP

หลักการและเหตุผล

สถานการณ์การผลิตข้าวของประเทศไทย มีพื้นที่ผลิตข้าวประมาณ ๖๙.๔๑ ล้านไร่ ผลผลิตประมาณ ๓๑.๐๔ ล้านตันข้าวเปลือก มีปริมาณความต้องการใช้เพื่อการส่งออกและบริโภคในประเทศรวม ๒๘.๗๙ ล้านตันข้าวเปลือก คิดเป็นพื้นที่ ๖๔.๖๙ ล้านไร่ ปริมาณผลผลิตเกินความต้องการใช้อยู่ประมาณ ๒.๒๕ ล้านตันข้าวเปลือก คิดเป็นพื้นที่ประมาณ ๓.๔๘ ล้านไร่ สถานการณ์ดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความไม่สมดุลของอุปสงค์และอุปทาน ดังนั้น คณะกรรมการนโยบายบริหารและจัดการข้าว (นบข.) จึงได้กำหนดแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจรเพื่อบริหารจัดการสินค้าข้าวให้มีประสิทธิภาพสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก โดยการลดปริมาณข้าวออกสู่ตลาดในรอบการผลิตฤดูนาปรัง สอดคล้องกับยุทธศาสตร์สินค้าข้าวแห่งชาติ เพื่อปฏิรูปภาคการเกษตรตามหลักคิด “ตลาดนำการผลิต” บริหารจัดการผลผลิต ให้มีปริมาณสอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อมิให้เกิดปัญหากระทบต่อราคาข้าว

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน มีบทบาทภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนา ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร ระบบการผลิต และการบริหารจัดการสินค้าเกษตร โดยสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรด้วยการจัดระบบการผลิตพืชในพื้นที่นาข้าว มีเป้าหมายในการลดรอบพื้นที่เพาะปลูกข้าวฤดูนาปรัง ด้วยการจัดกิจกรรมทางเลือกพืชที่เหมาะสมทดแทน โดยบริหารจัดการการตลาดและการผลิตให้สมดุล จะช่วยลดปริมาณข้าวเปลือกออกสู่ตลาดลงได้ สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน จึงได้ส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปรังเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกพืชหลากหลายฤดูนาปรัง เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชอื่นทดแทนข้าวในฤดูนาปรัง โดยพืชที่ทางสำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดนส่งเสริม ได้แก่ แตงโม เนื่องจากเป็นพืชที่เกษตรกรชาวหนองโดนนิยมปลูกหลังการทำนาปรัง และสามารถสร้างรายได้ให้กับอำเภอหนองโดนในทุกปี มากกว่าปีละ ๒ ล้านบาท จึงได้ดำเนินการจัดทำโครงการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตแตงโมหวานหนองโดนให้ปลอดภัยและได้มาตรฐาน GAP ให้เกษตรกรได้เรียนรู้การบริหารจัดการการผลิตพืชทั้งระบบ ตั้งแต่การผลิต คุณภาพผลผลิต และการตลาด ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่ม เกิดความมั่นคงและยั่งยืนในอาชีพการเกษตร และสร้างชื่อเสียงให้กับแตงโมอำเภอหนองโดน ให้มีคุณภาพละมีมาตรฐานให้เป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไปอีกด้วย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมพื้นที่การปลูกพืชปลูกแตงโมทดแทนการทำนาปรัง
๒. เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงด้านการผลิตอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน อีกทั้งเชื่อมโยงกับตลาดอย่างชัดเจนและเป็นระบบ
๓. เพื่อให้เกษตรกรมีองค์ความรู้ในการปลูกพืชทดแทนในพื้นที่นาปรัง สามารถสร้างรายได้เพิ่มให้กับครัวเรือนเกษตรกรได้

เป้าหมายการดำเนินโครงการ

เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในฤดูนาปรัง จำนวน ๕๐ ราย พื้นที่ปลูกพืชหลากหลายมากกว่า ๑๐๐ ไร่

ระยะเวลาดำเนินโครงการ

เดือนตุลาคม ๒๕๖๘ – กันยายน ๒๕๖๙

วิธีการดำเนินงาน

๑. เวทีเรียนรู้

- ๑.๑ จัดเวทีชุมชนชี้แจงโครงการฯ และรับสมัครเกษตรกรที่สนใจปลูกแตงโมหลักการทำนาปรัง
- ๑.๒ จัดเวทีประชุมเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกร กับผู้ประกอบการรับซื้อผลผลิต พร้อมทั้งจัดทำ

แผนการผลิต แผนการตลาด ในรูปแบบกลุ่ม และรายบุคคล และอบรมให้ความรู้การผลิตแตงโมมาตรฐาน GAP

๒. แปลงเรียนรู้

- สนับสนุนปัจจัยการเรียนรู้ให้เกษตรกรจัดทำแปลงเรียนรู้ช่วงเดือนพฤศจิกายน - เดือนธันวาคม
- ส่งเสริมการเรียนรู้จากจุดทำแปลงเรียนรู้การปรับเปลี่ยนปลูกพืชหลากหลายในพื้นที่นาปรัง

๓. ประชาสัมพันธ์

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เชิญชวน เพื่อใช้ในการสร้างการรับรู้ให้เกษตรกร โดยสื่อมีลักษณะที่สามารถใช้ประโยชน์เผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ได้ เช่น วิดีโอประชาสัมพันธ์ กิจกรรมส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลายในพื้นที่ ประกอบด้วยเกษตรกร พื้นที่เพาะปลูก ผลผลิต และข้อมูลอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์

- สร้างการรับรู้ด้วยสื่อประชาสัมพันธ์ ผ่านทางช่องทางออนไลน์

๔. ติดตามประเมินผล

- กำกับดูแล ให้คำแนะนำและประเมินแปลงเบื้องต้น
- ถอดบทเรียนความสำเร็จในการปลูกพืชหลากหลายในฤดูนาปรัง

สถานที่ดำเนินการ

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน

งบประมาณ

รายละเอียด งบประมาณการดำเนินงานโครงการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตแตงโมนาหนองโดนให้ปลอดภัยและได้มาตรฐาน GAP มีรายละเอียดค่าใช้จ่าย ดังนี้

๑. เวทีเรียนรู้

- ๑.๑ ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๕๐ รายๆ ละ ๒ มื้อ ๆ ละ ๒๕ บาท จำนวน ๒ ครั้ง
เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท

- ๑.๒ ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๕๐ รายๆ ละ ๑ มื้อ ๆ ละ ๑๐๐ บาท จำนวน ๒ ครั้ง
เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท

- ๑.๓ ค่าสมนาคุณวิทยากร จำนวน ๖ ชั่วโมงๆละ ๕๐๐ บาท เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท

๒. แปลงเรียนรู้

- สนับสนุนปัจจัยการผลิต สำหรับการจัดทำแปลงเรียนรู้ จำนวน ๑ แปลง

เป็นเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท

๓. ค่าบริหารจัดการ และติดตามการดำเนินงานโครงการฯ

เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท

รวมงบประมาณทั้งสิ้น ๕๒,๐๐๐ บาท (ห้าหมื่นสองพันบาทถ้วน)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้นมากกว่าการทำนาปรัง
๒. เกษตรกรผลิตตรงกับความต้องการของตลาด เนื่องจากเกษตรกร และผู้ประกอบการ มีการวางแผนการตลาด และการผลิตร่วมกัน
๓. สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่

โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบอำเภอหนองโดน

หลักการและเหตุผล

เกษตรกรต้นแบบเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาการเกษตร เพราะเป็นต้นแบบ เป็นแบบอย่าง ในการพัฒนาเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรมีแบบอย่างในการพัฒนา ให้เกษตรกรทุกคนได้รับการพัฒนา เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) หมายถึง บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในความเป็นเกษตรกร มีความรอบรู้ในระบบการผลิตด้านการเกษตรแต่ละสาขา มีความสามารถในการวิเคราะห์เชื่อมโยงและการบริหารจัดการการผลิตและการตลาด โดยใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ คำนึงถึงคุณภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภค สังคมและสิ่งแวดล้อม และสามารถพัฒนาไปเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) ด้านการเกษตรต่อไปได้

อำเภอหนองโดน จึงได้ดำเนินการจัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบอำเภอหนองโดนขึ้นเพื่อ ดำเนินการการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรของเกษตรกรในพื้นที่ จำนวน ๕๐ราย ให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) เป็นเกษตรกรต้นแบบ สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตรในทุกด้านๆ รอบรู้เรื่องการเกษตร สามารถให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาให้กับเกษตรกรในพื้นที่ได้

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรต้นแบบของอำเภอหนองโดน
๒. เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรให้กับเกษตรกรทั่วไปได้
๓. เกิดการสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายในการปฏิบัติงานของเกษตรกรต้นแบบ

เป้าหมายการดำเนินโครงการ

เกษตรกร จำนวน ๕๐ ราย

ระยะเวลาดำเนินโครงการ

เดือนตุลาคม ๒๕๖๘ – กันยายน ๒๕๖๙

วิธีการดำเนินงาน

๑. จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบอำเภอหนองโดน พร้อมทั้งฝึกปฏิบัติร่วมกัน จำนวน ๔ ครั้ง โดยเน้นองค์ความรู้พื้นฐานด้านการเกษตร
๒. ศึกษาดูงานเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ
๓. ติดตามประเมินผล

สถานที่ดำเนินการ

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน

งบประมาณ

รายละเอียด งบประมาณการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบอำเภอหนองโดน มีรายละเอียดค่าใช้จ่าย ดังนี้

๑. อบรมเชิงปฏิบัติการ

๑.๑ ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๕๐ รายๆ ละ ๒ มื้อ ๆ ละ ๒๕ บาท จำนวน ๔ ครั้ง
เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท

๑.๒ ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๕๐ รายๆ ละ ๑ มื้อ ๆ ละ ๑๐๐ บาท จำนวน ๔ ครั้ง
เป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท

๑.๓ ค่าสมนาคุณวิทยากร จำนวน ๑๖ ชั่วโมงๆละ ๕๐๐ บาท เป็นเงิน ๘,๐๐๐ บาท

๒. ศึกษาดูงานเกษตรกรต้นแบบ จำนวน ๑ วัน

๒.๑ ค่าจ้างเหมารถตู้ในการศึกษาดูงาน จำนวน ๕ คันๆ ละ ๔,๐๐๐ บาท
เป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท

๒.๒ ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๕๐ รายๆ ละ ๒ มื้อ ๆ ละ ๓๕ บาท
เป็นเงิน ๓,๕๐๐ บาท

๒.๓ ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๕๐ รายๆ ละ ๑ มื้อ ๆ ละ ๑๕๐ บาท จำนวน ๑ ครั้ง
เป็นเงิน ๗,๕๐๐ บาท

๓. ค่าบริหารจัดการ และติดตามการดำเนินงานโครงการฯ เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท

รวมงบประมาณทั้งสิ้น ๗๒,๐๐๐ บาท (เจ็ดหมื่นสองพันบาทถ้วน)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการมีความสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นเกษตรกรต้นแบบได้
๒. เกิดแปลงเรียนรู้ด้านการเกษตรจากการปฏิบัติจริงของเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่
๓. เกษตรกรต้นแบบสามารถขยายผลไปยังเกษตรกรในพื้นที่ข้างเคียงได้

โครงการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนได้ประสบปัญหาหมอกควันปกคลุมและเกิดมลพิษทางอากาศเป็นประจำทุกปี โดยมีสาเหตุหลักมาจากการเผาในที่โล่ง ทั้งในพื้นที่ป่าและพื้นที่การเกษตร ซึ่งการเผาดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก รวมทั้งยังส่งผลเสียต่อการทำอาชีพการเกษตรโดยตรง กล่าวคือ ทำให้ดินเสื่อมโทรม ขาดความอุดมสมบูรณ์ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ผลผลิตที่ได้รับต่ำกว่าที่ควรจะเป็น รัฐบาลจึงได้ให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับผิดชอบดำเนินการควบคุมการเผาในพื้นที่การเกษตร และมอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร ที่มีเป้าหมายในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้เกษตรกรตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และนำเสนอทางเลือกในการใช้เทคโนโลยีการเกษตรทดแทนการเผา สร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผา รวมทั้งสร้างต้นแบบในการทำการเกษตรปลอดการเผาเพื่อสนับสนุนการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตรในระยะต่อไป

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน จึงได้จัดทำโครงการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร เพื่อเป็นการสร้างการตระหนัก และรับรู้ร่วมกัน ในสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเผาในพื้นที่การเกษตร นอกจากจะทำให้เกิดมลพิษทางอากาศแล้ว ยังทำให้เกิดสภาวะดินเสื่อมโทรม ทำลายอินทรีย์วัตถุในดิน เพื่อหาแนวทางแก้ไข และป้องกัน เปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาสในการสร้างรายได้เพิ่มให้กับเกษตรกรจากการที่ไม่เผาตอซัง นำมาอัดเป็นฟางก้อน เพื่อจำหน่าย เป็นพลังงานทดแทน หรือใช้ในภาคการเกษตร และเศษตอซังที่เหลือไถกลบเป็นอินทรีย์วัตถุในดินต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเกษตรกรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร
๒. เพื่อให้สามารถสร้างรายได้เพิ่มให้กับสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวหนองโดน
๓. ลดการทำลายมลพิษทางอากาศ และรักษาสภาพแวดล้อมทางดิน

เป้าหมายการดำเนินโครงการ

เกษตรกร จำนวน ๑๑ ราย

ระยะเวลาดำเนินโครงการ

เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ – พฤษภาคม ๒๕๖๙

วิธีการดำเนินงาน

๑. จัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้การหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร
๒. กิจกรรมสาธิตการอัดฟางเพื่อลดการหยุดเผาในพื้นที่
๓. ติดตามประเมินผล

สถานที่ดำเนินการ

แปลงเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน ร่วมกับสถานีพัฒนาที่ดินสระบุรี

งบประมาณ

รายละเอียด งบประมาณการดำเนินงานโครงการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร มีรายละเอียดค่าใช้จ่าย ดังนี้

๑. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๑๐๐ รายๆ ละ ๑ มื้อ ๆ ละ ๒๕ บาท
เป็นเงิน ๒,๕๐๐ บาท
๒. ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๑๐๐ รายๆ ละ ๑ มื้อ ๆ ละ ๑๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท
๓. ค่าจ้างเหมาตกแต่งเวทีและสถานที่ในการดำเนินงาน เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท
๔. ค่าสมนาคุณวิทยากร (คณะ) จำนวน ๓ ชั่วโมง ๆ ละ ๕๐๐ บาท จำนวน ๓ ราย
เป็นเงิน ๔,๕๐๐ บาท

รวมงบประมาณทั้งสิ้น ๒๒,๐๐๐ บาท (สองหมื่นสองพันบาทถ้วน)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรมีการลดต้นทุนจากการใช้เชื้อวัสดุทางการเกษตรมาผลิตปุ๋ยหมักทดแทนการเผา และการใช้อินทรีย์วัตถุปรับปรุงบำรุงดินทำให้โครงสร้างดินดีขึ้น และมีรายได้เพิ่มจากการเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
๒. พื้นที่เผาไหม้ และจุดความร้อน (hotspot) ในพื้นที่เกษตรลดลง ส่งผลให้สุขอนามัยของประชาชนดีขึ้น

โครงการต่อยอดผลิตภัณฑ์ และสร้างมูลค่าเพิ่มจากข้าว

หลักการและเหตุผล

อำเภอหนองโดนมีพื้นที่ จำนวน ๕๕,๐๔๓.๗๕ ไร่ โดยประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักของประชาชนในอำเภอหนองโดน โดยมีครัวเรือนภาคการเกษตร จำนวน ๑,๓๖๐ ครัวเรือน จากครัวเรือนทั้งหมด ๕,๙๐๔ ครัวเรือน โดยคิดเป็นร้อยละ ๒๓.๐๓ โดยข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลัก มีพื้นที่เพาะปลูก จำนวน ๓๑,๘๖๒ ไร่ เทียบเป็นร้อยละ ๕๗.๘๘ ของพื้นที่อำเภอหนองโดน และจากสถานะสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ปัจจัยการผลิตในภาคการเกษตรปรับตัวสูงขึ้นอย่างมากซึ่งส่งผลกระทบต่อเกษตรกรที่ต้องแบกรับต้นทุนที่สูงขึ้น ในราคาขายผลผลิตที่เท่าเดิม

ในกระบวนการผลิตข้าวของเกษตรกรในอำเภอหนองโดน เป็นการเน้นจำหน่ายให้กับโรงสี ซึ่งทำให้ไม่สามารถกำหนดราคาในการขายได้ โดยราคาที่จำหน่ายข้าวจะเป็นในส่วนของราคาตามกลไกของตลาด โดยหักต้นทุนการผลิตกับราคาที่จำหน่ายให้กับโรงสีเกษตรกรจะเหลือกำไรที่น้อยมาก การปรับเปลี่ยนการทำนาจากการทำข้าวเพื่อสีข้าวเข้าโรงสี โดยเปลี่ยนมาผลิตข้าวเพื่อการบริโภค เพื่อจำหน่ายเอง จึงเป็นอีกทางเลือกที่จะเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหนองโดน เนื่องจากข้าวสารที่บรรจุถุงสำหรับจำหน่ายจะสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับข้าวมากกว่าเท่าตัว สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน ได้ร่วมมือกับสมาชิกแปลงใหญ่ข้าวหนองโดน ในการดำเนินการส่งเสริมเพิ่มพื้นที่โดยเน้นการปรับเปลี่ยนการทำนาเพื่อจำหน่ายผลผลิตเข้าโรงสีมาเป็นการเปลี่ยนเป็นผลิตข้าวเพื่อการบริโภค และแปรรูปเพิ่มมูลค่าของข้าวเปลือกให้เป็นข้าวสารบรรจุถุง โดยมีการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความดึงดูดกับผู้บริโภค ซึ่งคาดว่าจะสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร อีกทั้งยังมีแหล่งจำหน่ายผลผลิตที่แน่นอน และไม่ต้องเสี่ยงกับกลไกของราคาในตลาด และสร้างผลิตภัณฑ์เพิ่มให้กับกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวตำบลหนองโดนได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ และสร้างมูลค่าเพิ่มจากข้าว
๒. เพื่อให้สามารถสร้างรายได้เพิ่มให้กับสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวหนองโดน

เป้าหมายการดำเนินโครงการ

เกษตรกร จำนวน ๓๐ ราย

ระยะเวลาดำเนินโครงการ

เดือนตุลาคม ๒๕๖๘ – กันยายน ๒๕๖๙

วิธีการดำเนินงาน

๑. อบรมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าเกษตร และ Workshop การสร้างแบรนด์ และการออกแบบผลิตภัณฑ์เบื้องต้น
๒. สนับสนุนบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้า
๓. ติดตามประเมินผล

สถานที่ดำเนินการ

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน

งบประมาณ

รายละเอียด งบประมาณการดำเนินงานโครงการต่อยอดผลิตภัณฑ์ และสร้างมูลค่าเพิ่มจากข้าว มีรายละเอียดค่าใช้จ่าย ดังนี้

๑. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๓๐ รายๆ ละ ๒ มื้อ ๆ ละ ๒๕ บาท	เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท
๒. ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๓๐ รายๆ ละ ๑ มื้อ ๆ ละ ๑๐๐ บาท	เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
๓. ค่าสมนาคุณวิทยากร จำนวน ๕ ชั่วโมงๆละ ๕๐๐ บาท	เป็นเงิน ๒,๕๐๐ บาท
๔. สนับสนุนบรรจุภัณฑ์ (สร้างมูลค่าเพิ่มจากข้าว)	เป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท
รวมงบประมาณทั้งสิ้น ๒๗,๐๐๐ บาท (สองหมื่นเจ็ดพันบาทถ้วน)	

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. สมาชิกเกษตรกรแปลงใหญ่สามารถสร้างรายได้เพิ่มได้ให้กับครัวเรือน และกลุ่มได้
๒. เกิดการสร้างแบรนด์ และผลิตภัณฑ์ใหม่ให้กับกลุ่มแปลงใหญ่ข้าว
๓. กระตุ้นการปลูกข้าวปลอดภัย เพื่อบริโภคเองในครัวเรือน และเพื่อจำหน่ายให้กับผู้บริโภค